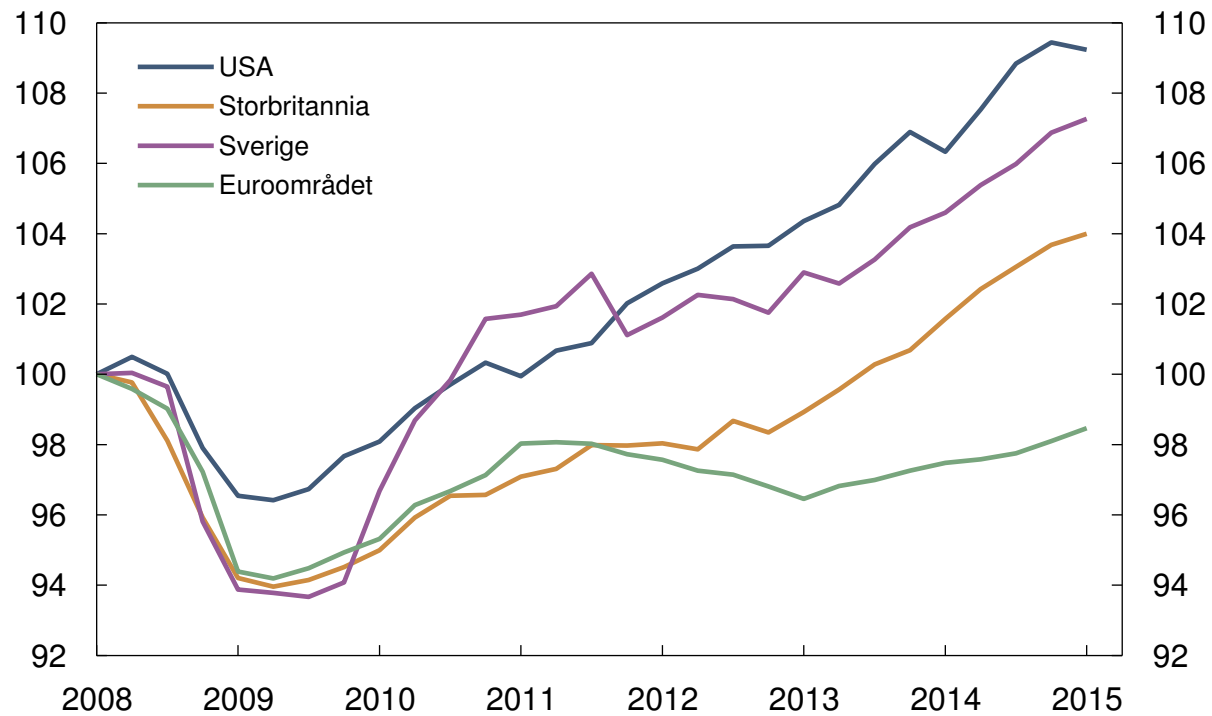
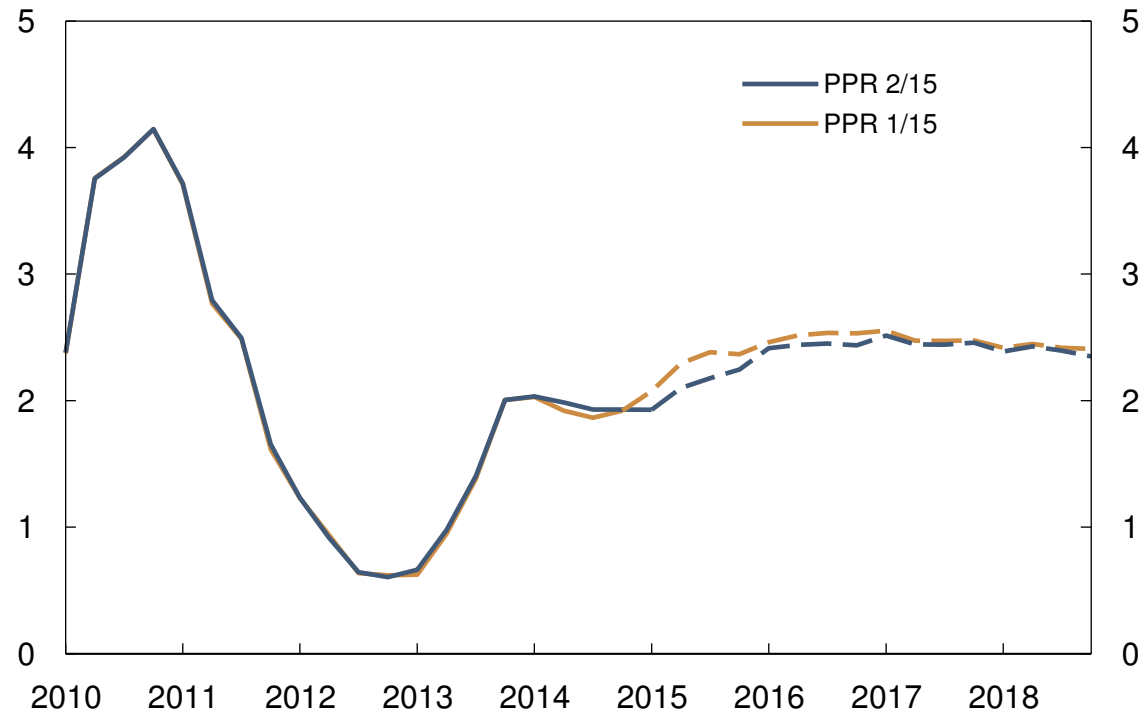

Figur 1.1 BNP. Sesongjustert volumindeks.
1. kv. 2008=100. 1. kv. 2008 – 1. kv. 2015

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

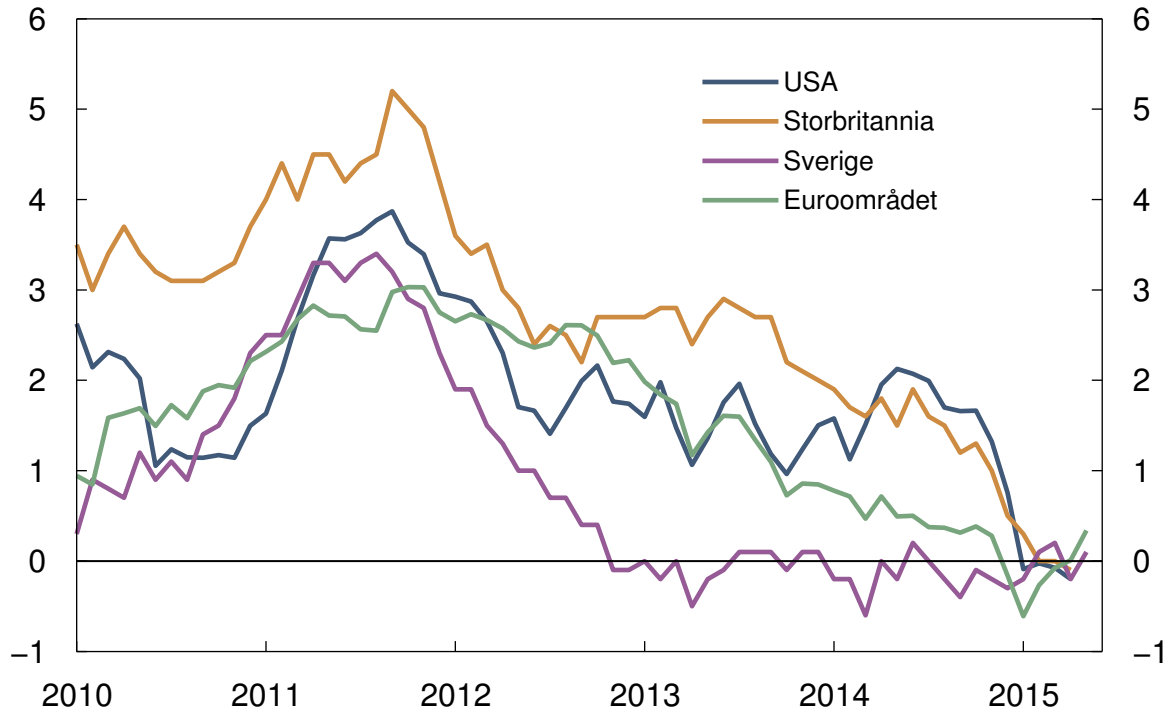
Figur 1.2 BNP hos handelspartnerne. Volum.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2018¹⁾

1) Anslag fra 1. kv. 2015 for PPR 2/15 (stiplet)
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

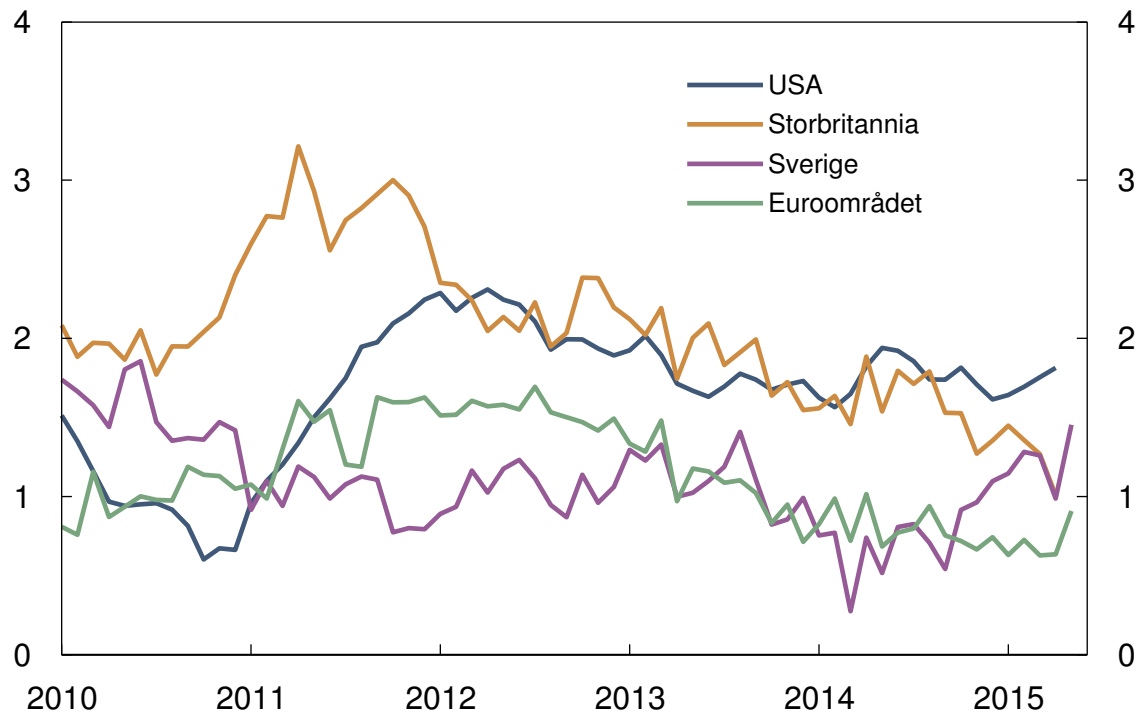
Figur 1.3 Konsumpriser.

Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2010 – mai 2015¹⁾

1) Til og med april 2015 for USA og Storbritannia
Kilde: Thomson Reuters

Figur 1.4 Konsumpriser uten mat og energi.¹⁾
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2010 – mai 2015²⁾

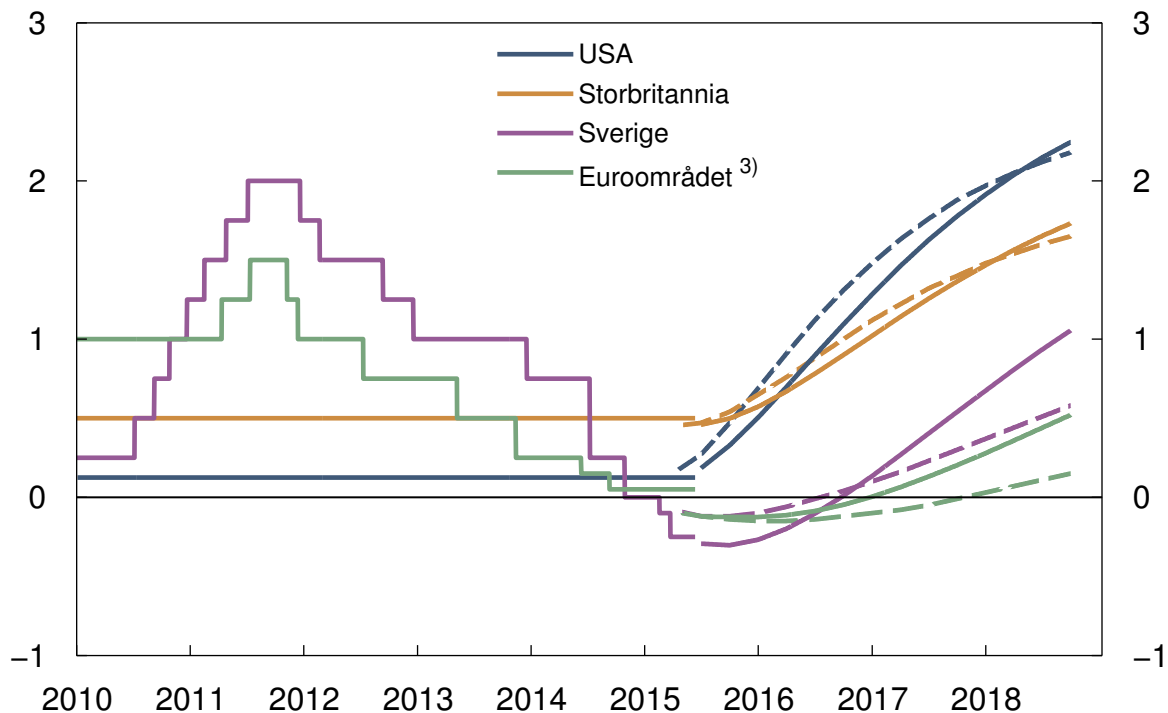

1) For Sverige vises konsumpriser uten energi og med faste rentekostnader

2) Til og med april 2015 for USA og Storbritannia

Kilde: Thomson Reuters

Figur 1.5 Styringsrenter og beregnede terminrenter per 12. mars 2015 og 12. juni 2015.¹⁾ Prosent. 1. januar 2010 – 31. desember 2018²⁾

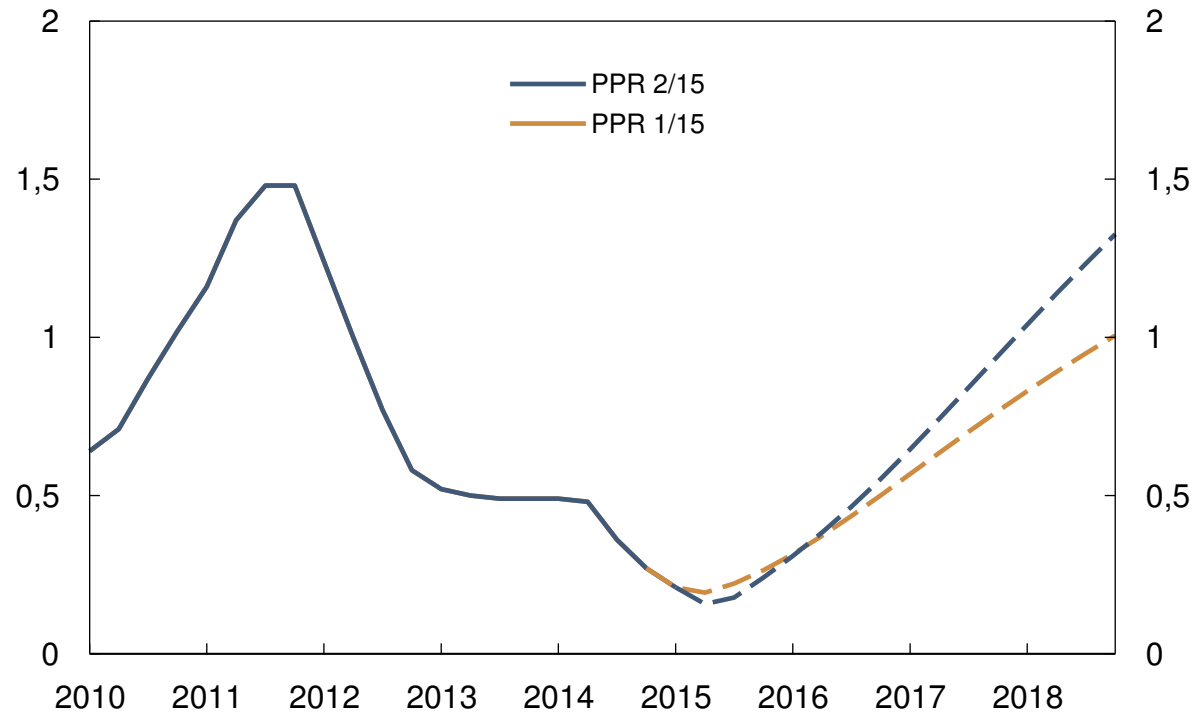
1) Stiplede linjer viser beregnede terminrenter per 12. mars 2015. Heltrukne linjer viser terminrenter per 12. juni 2015. Terminrentene er basert på Overnight Index Swap (OIS)-renter

2) Dagstall fra 1. januar 2010 og kvartalstall fra 2. kv. 2015

3) Eonia for euroområdet fra 2. kv. 2015

Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.6 Pengemarkedsrente hos handelspartnerne.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2018 ²⁾

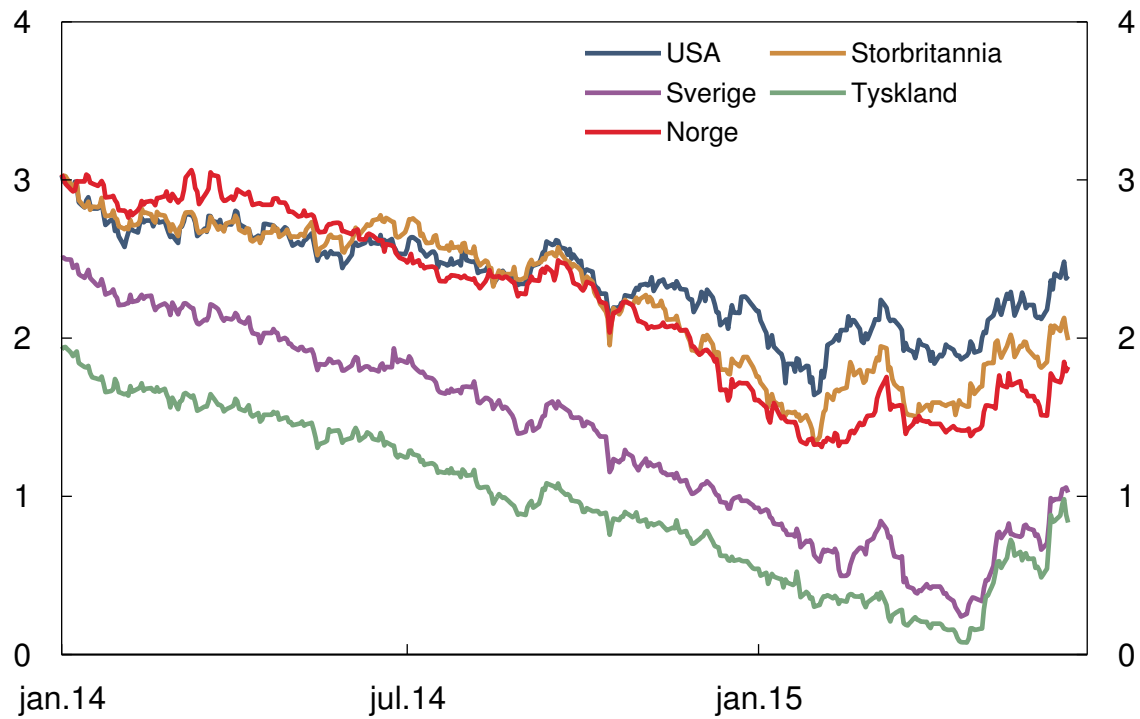

1) For informasjon om aggregatet for handelspartnernes renter, se Norges Bank Memo 2/2015

2) Stiplede blå og oransje linjer viser terminrenter henholdsvis per 12. juni 2015 og 12. mars 2015

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

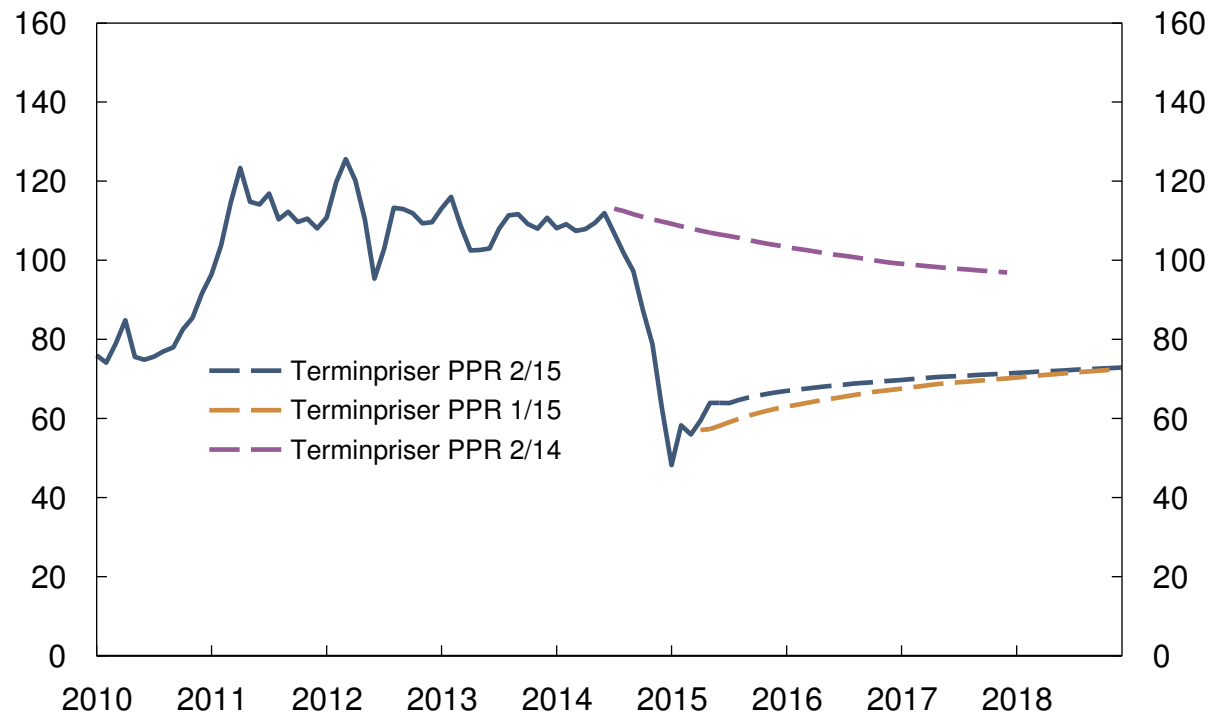
Figur 1.7 Renter på 10-års statsobligasjoner.
Prosent. 1. januar 2014 – 12. juni 2015

Kilde: Bloomberg

Figur 1.8 Priser på råolje.

USD per fat. Januar 2010 – desember 2018 ¹⁾ ²⁾

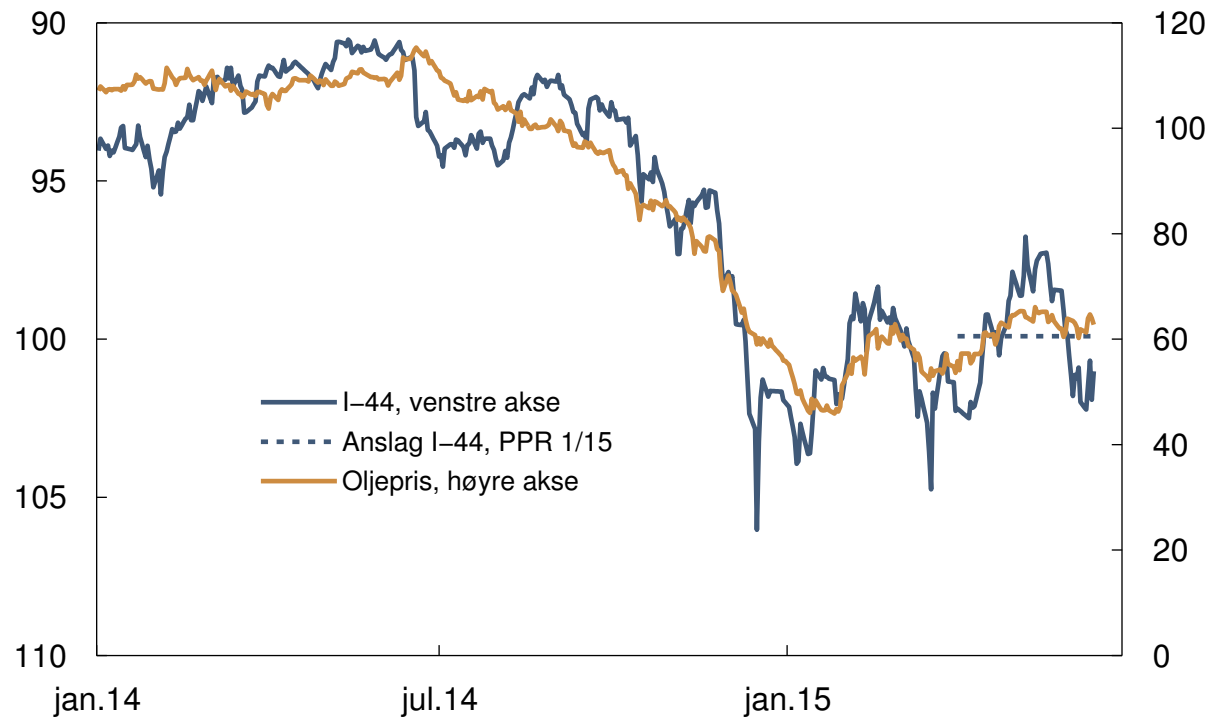
1) For juni 2015 er siste observasjon 12. juni 2015

2) Terminpriser på ulike tidspunkter (stiplet). For PPR 2/15 vises terminpriser per 12. juni 2015

Kilde: Thomson Reuters

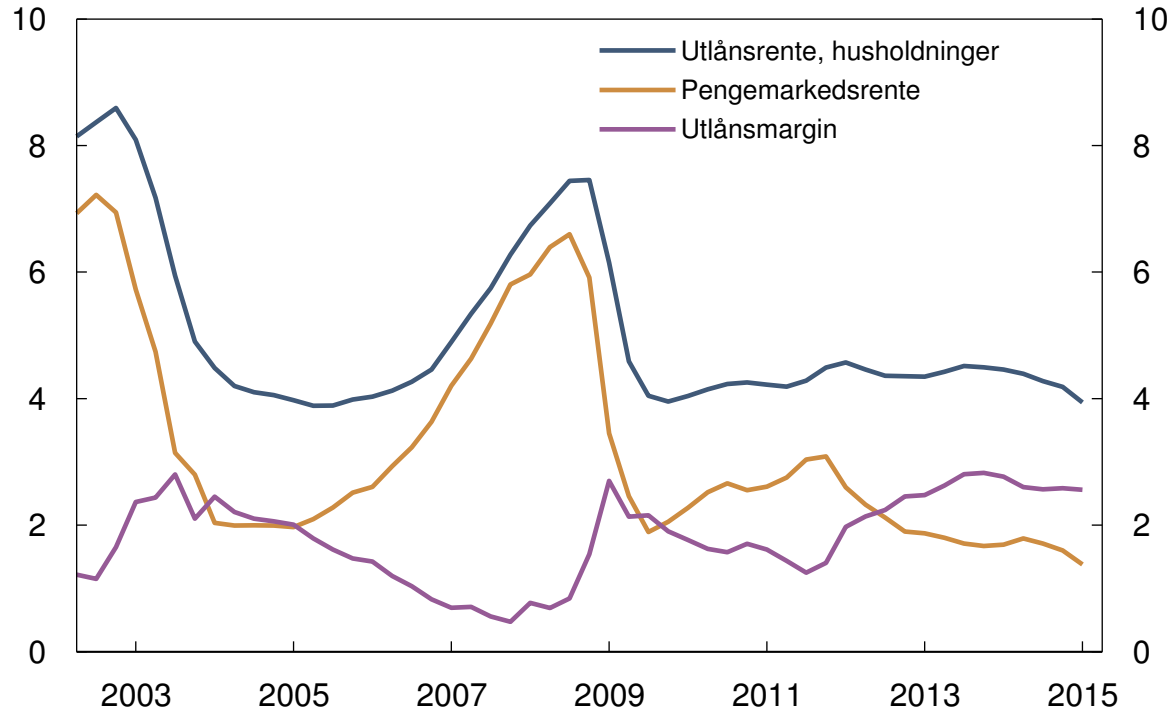

Figur 1.9 Oljepris og importveid valutakursindeks (I-44).¹⁾
1. januar 2014 – 12. juni 2015

1) Stigende kurve betyr sterkere kurs
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.10 Utlånsrente til husholdninger, pengemarkedsrente og utlånsmargin.^{1) 2)}
Prosent. 2. kv. 2002 – 1. kv. 2015

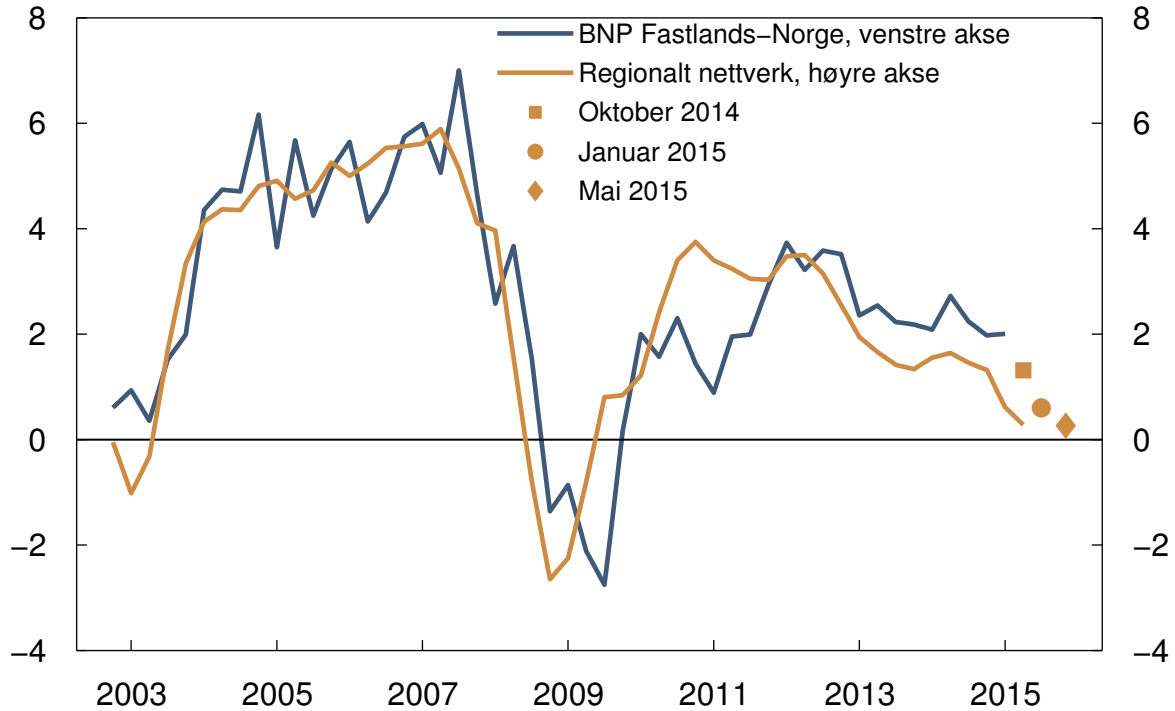

1) Gjennomsnittlig utlånsrente for banker og kredittforetak for alle utlån til husholdninger

2) Rentene er beregnet ved gjennomsnitt for kvartalet

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

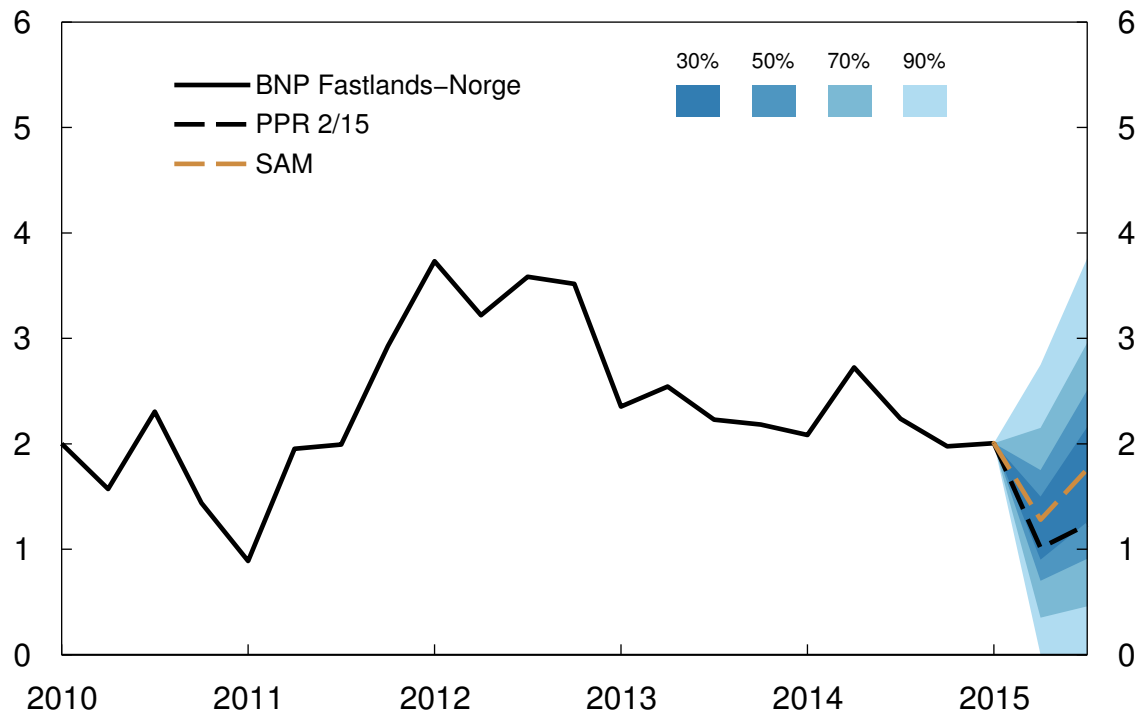
Figur 1.11 BNP for Fastlands-Norge¹⁾ og Norges Banks regionale nettverks indikator for vekst i produksjon siste tre måneder og forventet vekst neste seks måneder. Annualisert. Prosent. 4. kv. 2002 – 4. kv. 2015

1) Firekvartalersvekst. Volum
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.12 BNP for Fastlands-Norge. Faktisk utvikling, anslag i referansebanen og fremskrivninger fra SAM¹⁾ med usikkerhetsvifte.

Firekvartalersvekst. Sesongjustert. Volum. Prosent. 1. kv. 2010 – 3. kv. 2015²⁾

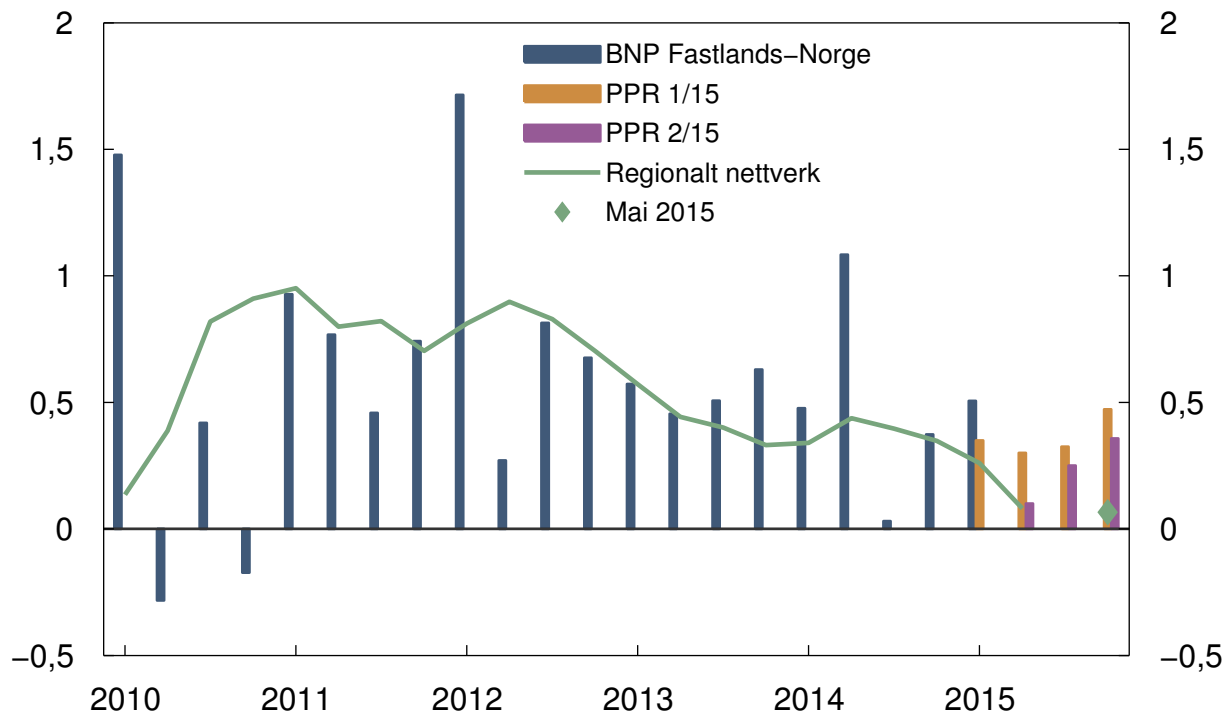

1) System for sammeneiing av korttidsmodeller

2) Anslag for 2. kv. 2015 – 3. kv. 2015 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.13 BNP for Fastlands-Norge¹⁾ og Norges Banks regionale nettverks indikator for vekst i produksjon siste tre måneder og forventet vekst i produksjon neste seks måneder. Kvartalsvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2015²⁾

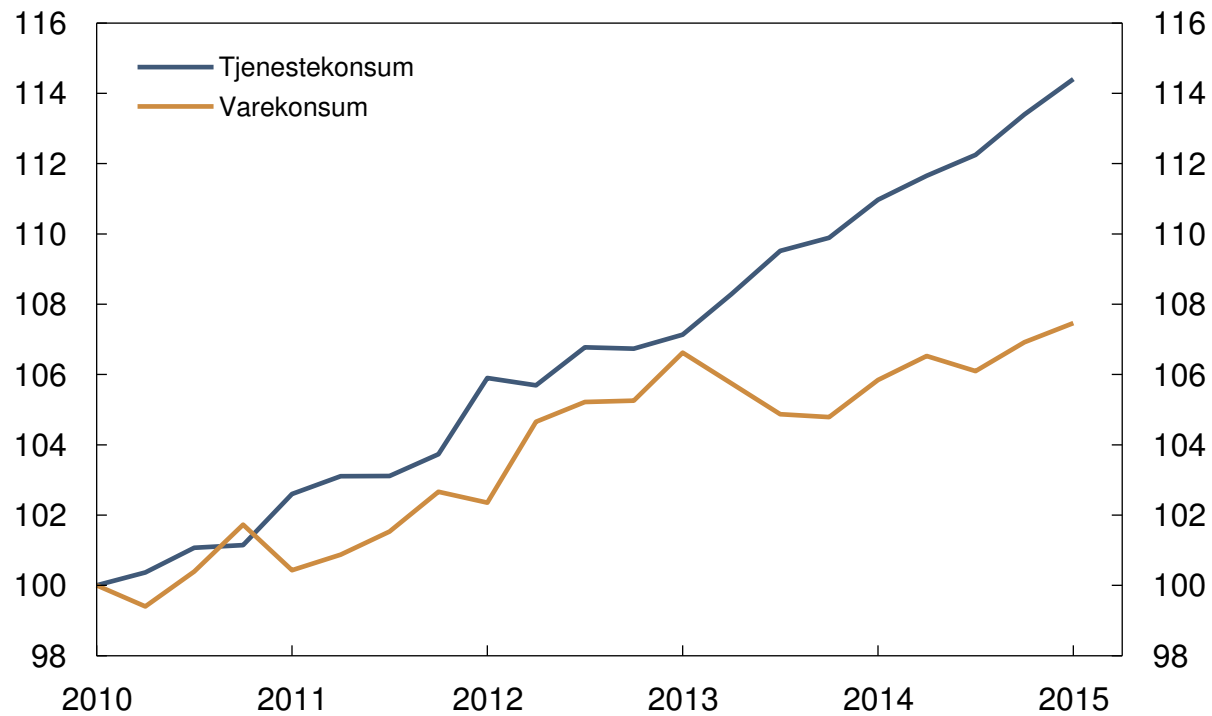

1) Sesongjustert. Volum

2) Siste observasjon i Regionalt nettverk er mai 2015. Siste observasjon for BNP-vekst er 1. kv. 2015

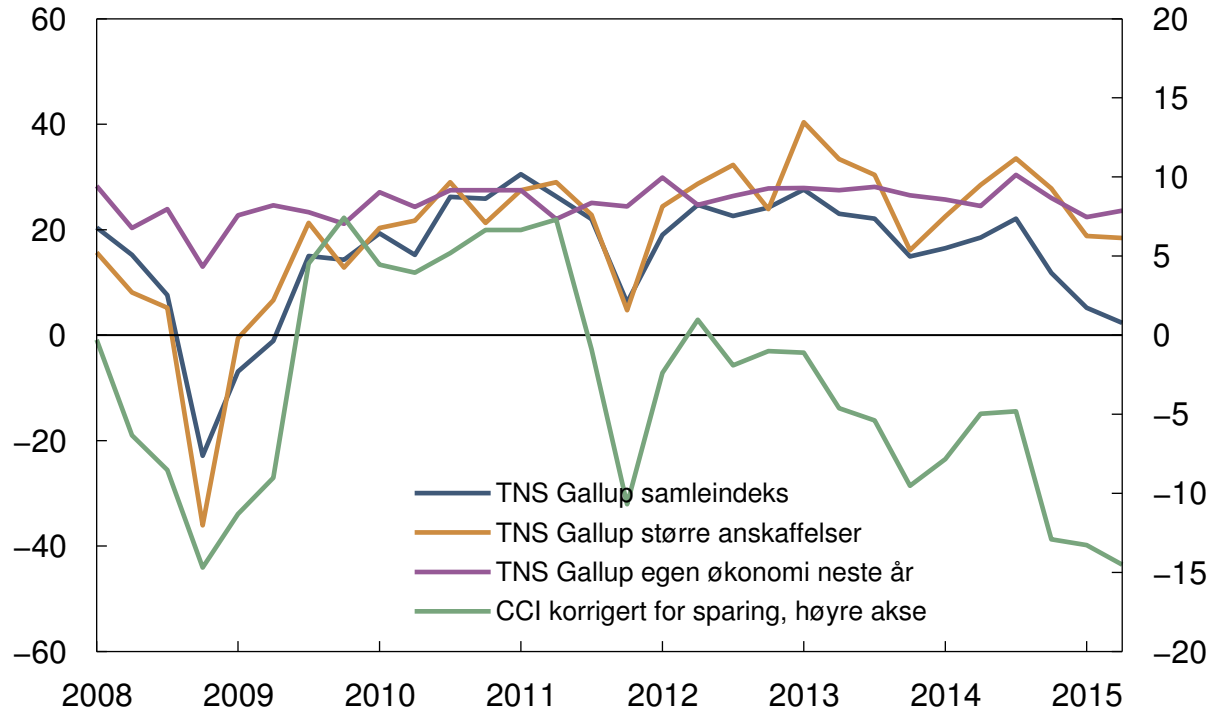
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.14 Husholdningenes vare- og tjenestekonsum.
Sesongjustert volumindeks. 1. kv. 2010=100. 1. kv. 2010 – 1. kv. 2015

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.15 Forbrukertillit. CCI korrigert for sparing (Opinion)¹⁾ og Forventningsbarometeret (TNS Gallup). Ujusterte nettotall. 1. kv. 2008 – 2. kv. 2015²⁾

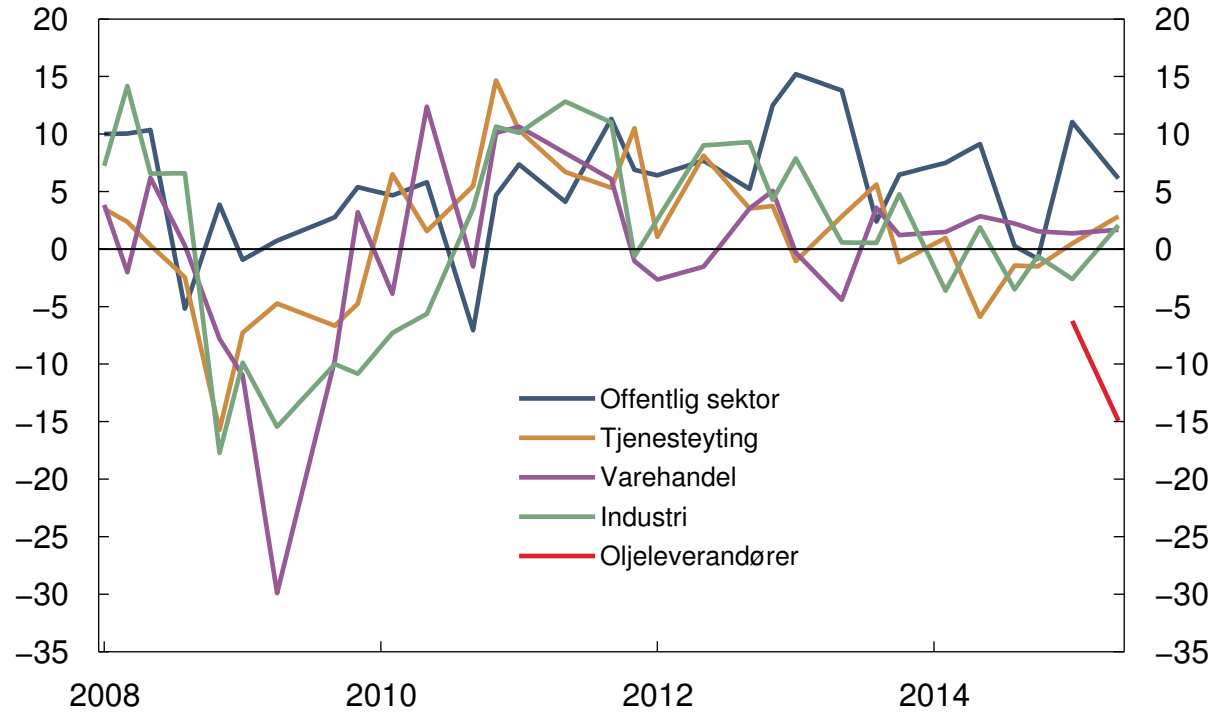

1) Gjennomsnitt av delindekser for forventninger til egen økonomi, landets økonomi og arbeidsledighet. For CCI er gjennomsnitt av månedstall benyttet som kvartalstall

2) Til og med mai 2015 for CCI

Kilder: TNS Gallup, Opinion og Norges Bank

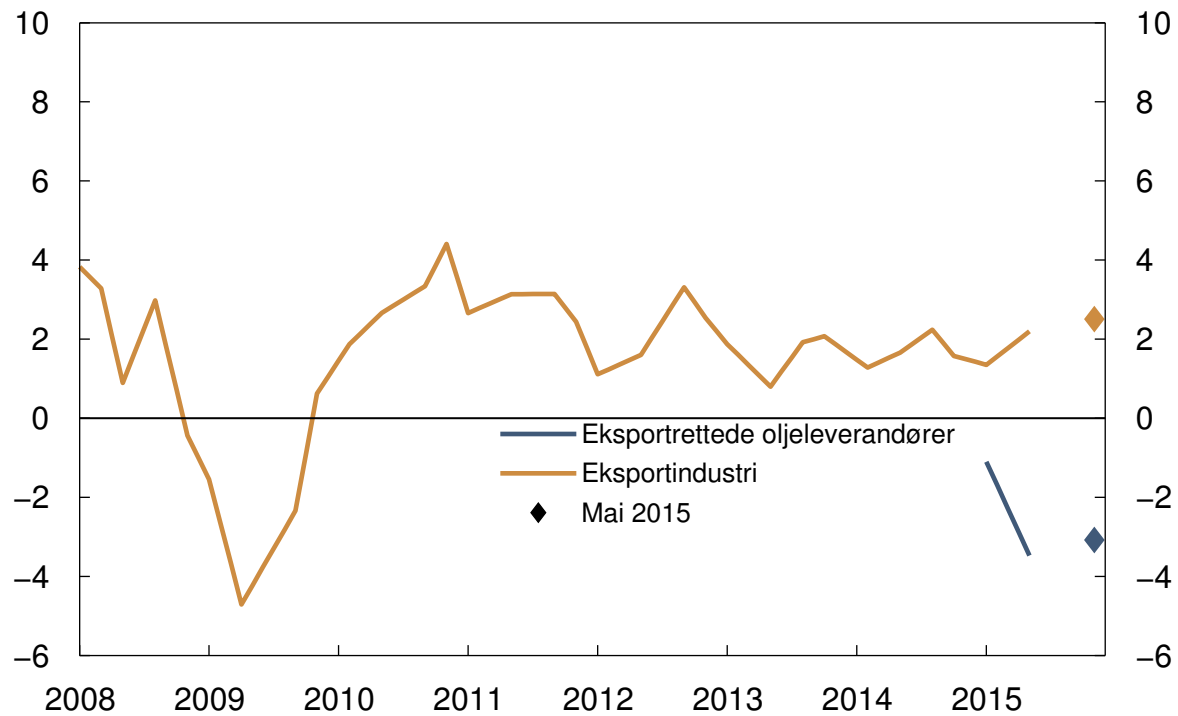
Figur 1.16 Norges Banks regionale nettverks indikator for forventet vekst i investeringer neste 12 måneder. Prosent. Januar 2008 – mai 2015¹⁾

1) Ny næringsinndeling fører til brudd i seriene for industri og tjenesteyting fra 2015. For mer informasjon, se rammen på side 16
Kilde: Norges Bank

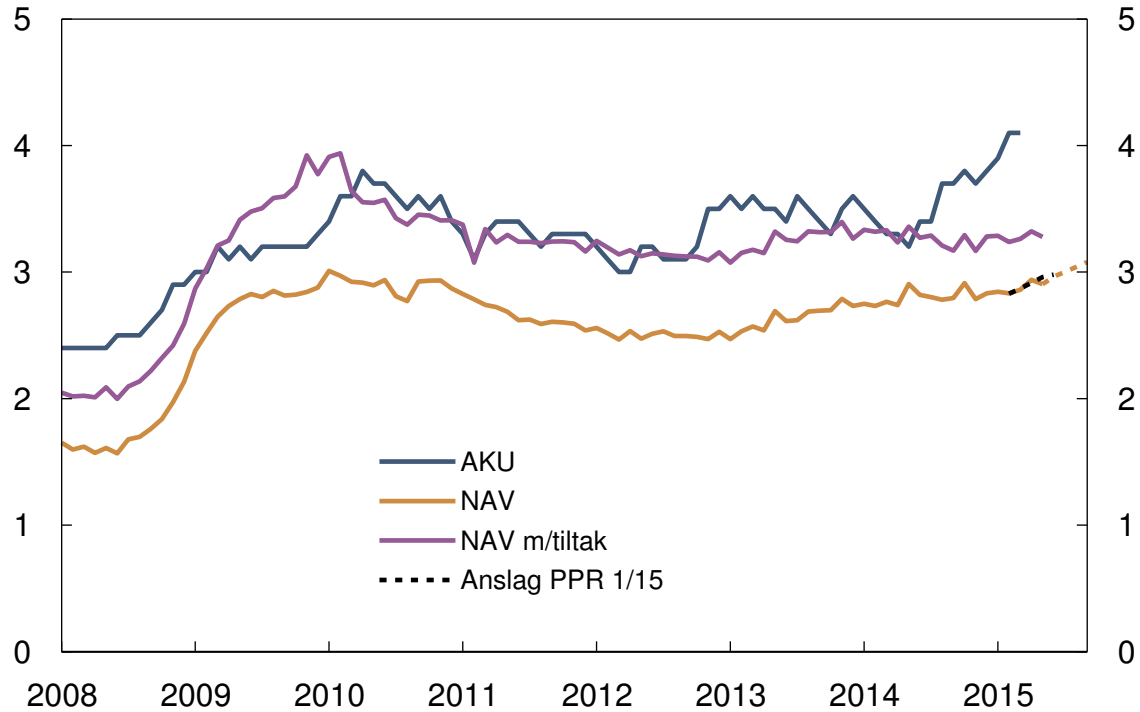
Figur 1.17 Norges Banks regionale nettverks indikator for vekst i produksjon siste tre måneder og forventet vekst i produksjon neste seks måneder.¹⁾
Annualisert. Prosent. Januar 2008 – november 2015

1) Ny næringsinndeling fører til brudd i serien for eksportindustri fra 2015. For mer informasjon, se rammen på side 16

Kilde: Norges Bank

Figur 1.18 Arbeidsledighet i prosent av arbeidsstyrken. AKU ¹⁾ og NAV. Sesongjustert. Prosent. Januar 2008 – september 2015 ²⁾

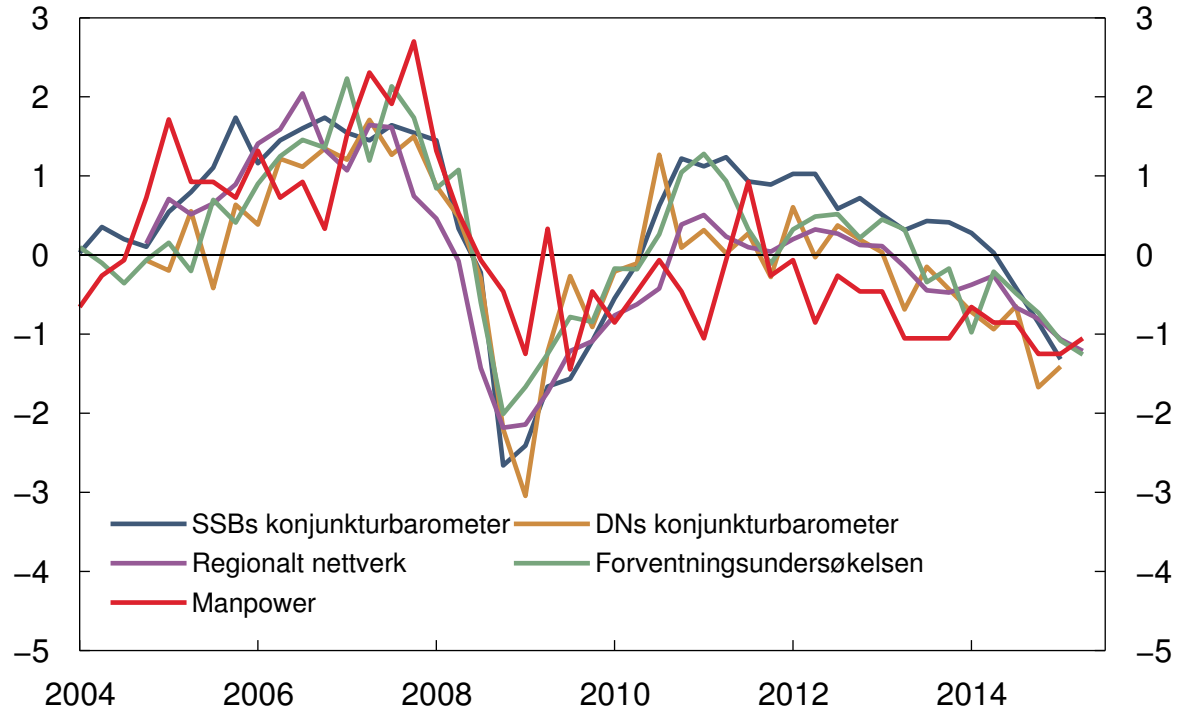

1) Arbeidskraftundersøkelsen

2) Anslag for juni 2015 – september 2015 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå, NAV og Norges Bank

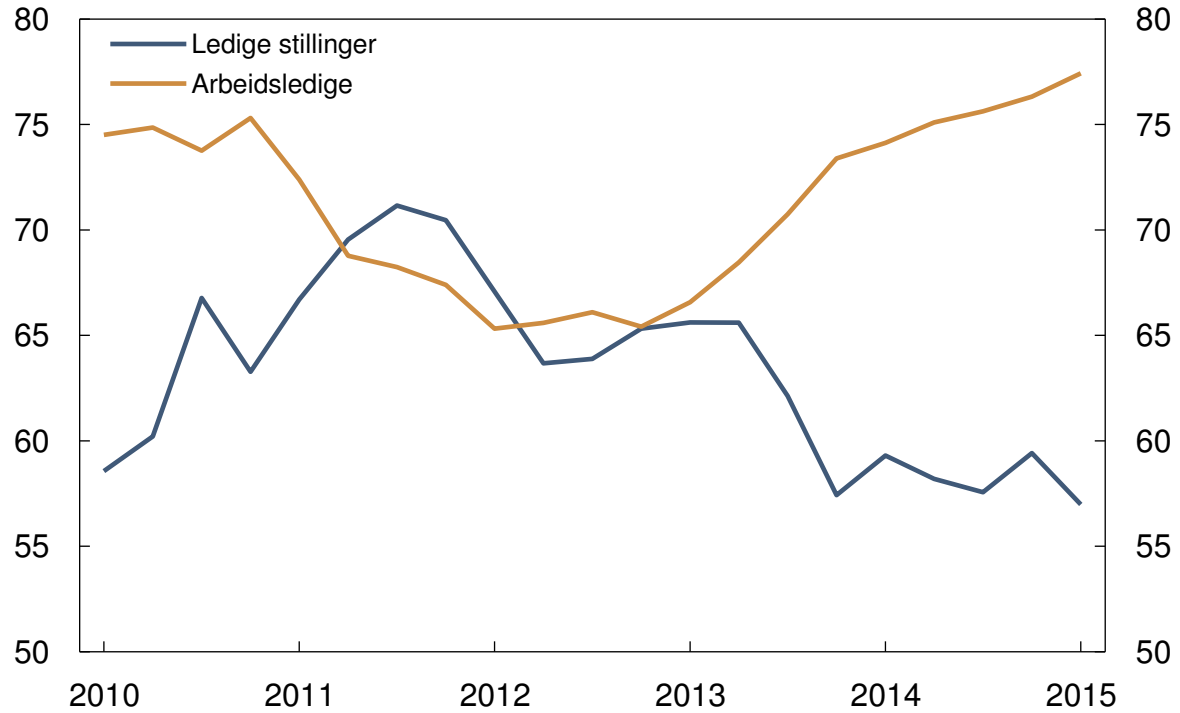
Figur 1.19 Fem indikatorer for forventet sysselsetting.¹⁾
1. kv. 2004 – 2. kv. 2015

1) Antall standardavvik fra gjennomsnittet for hver indikator

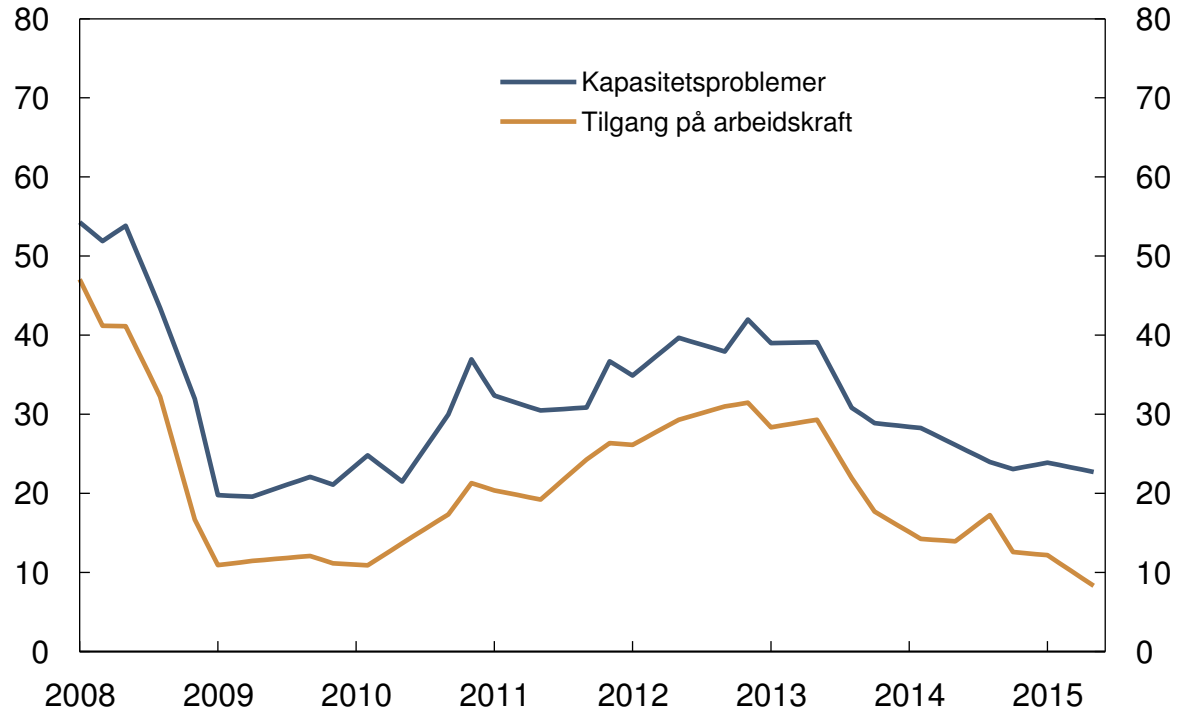
Kilder: Statistisk sentralbyrå, Manpower, Epinion, Dagens Næringsliv, Swedbank og Norges Bank

Figur 1.20 Antall ledige stillinger og antall arbeidsledige.¹⁾
Antall personer i tusen. Sesongjustert. 1. kv. 2010 – 1. kv. 2015

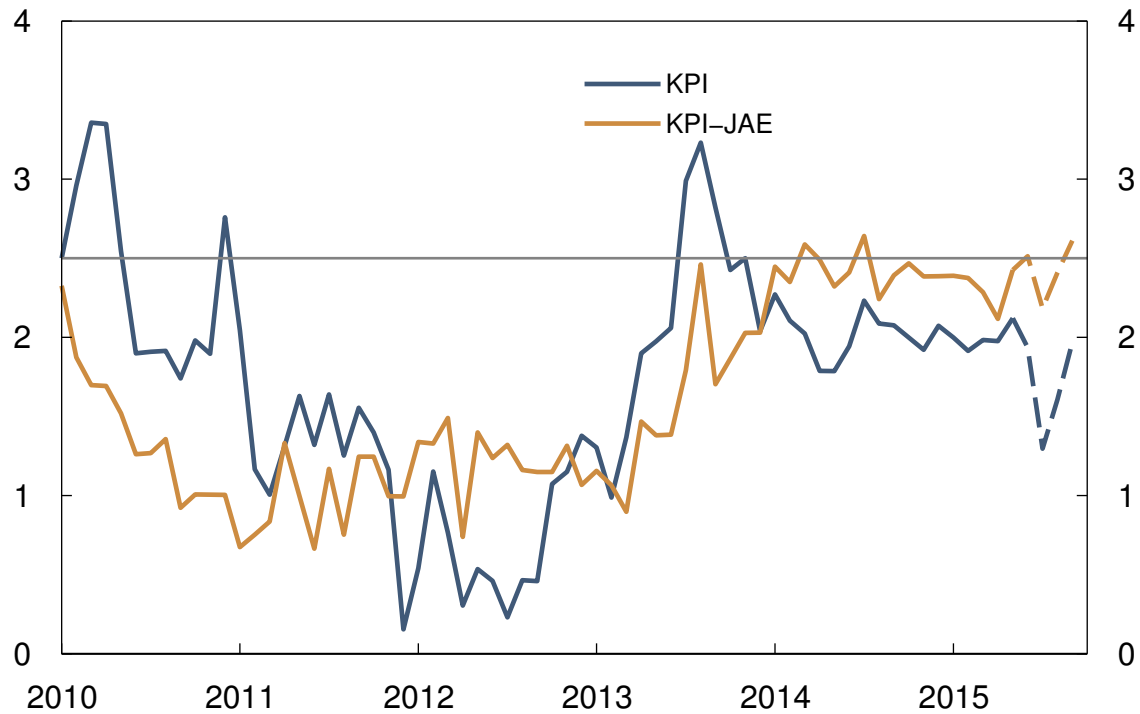
1) Registrerte arbeidsledige
Kilder: Statistisk sentralbyrå, NAV og Norges Bank

Figur 1.21 Kapasitetsproblemer og tilgang på arbeidskraft¹⁾ i Regionalt nettverk.
Prosent. Januar 2008 – mai 2015

1) Andel av kontaktbedrifter som vil ha noen eller betydelige problemer med å møte en vekst i etterspørselen og andel av kontakter som svarer at tilgangen på arbeidskraft begrenser produksjonen
Kilde: Norges Bank

Figur 1.22 KPI og KPI-JAE.¹⁾ Tolvmånedersvekst.
Prosent. Januar 2010 – september 2015²⁾

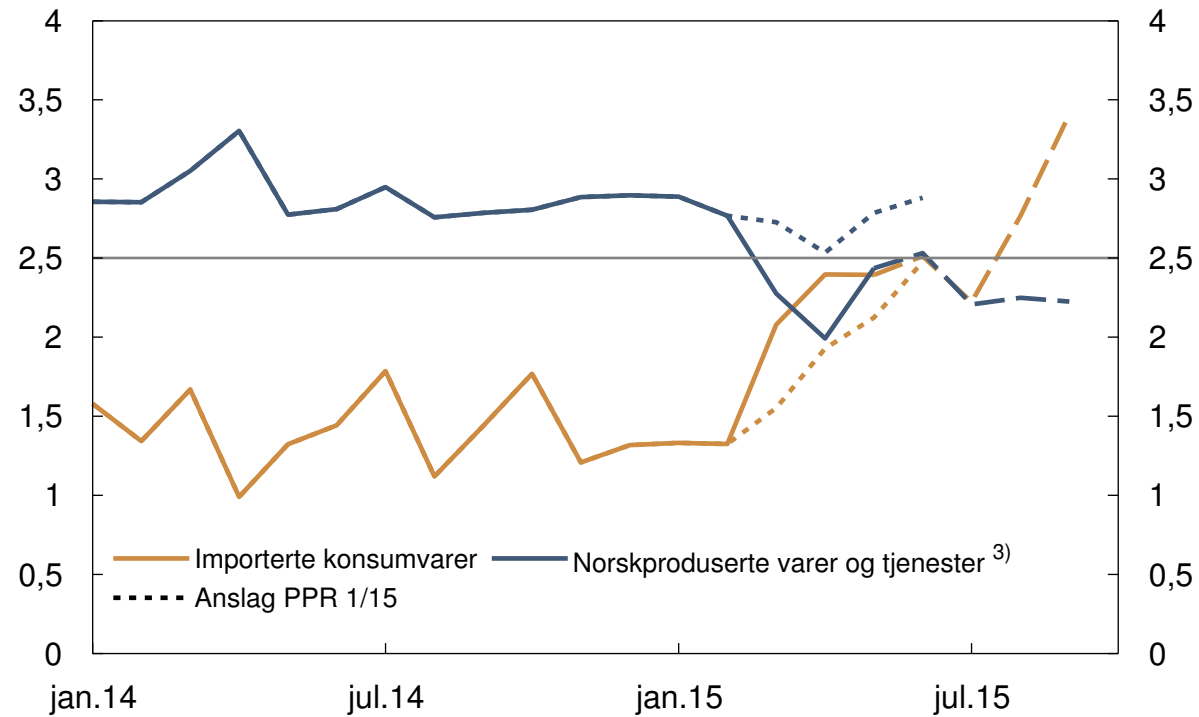

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for juni 2015 – september 2015 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.23 KPI-JAE ¹⁾ fordelt etter leveringssektorer.
 Tolvmånedersvekst. Prosent. Januar 2014 – september 2015²⁾

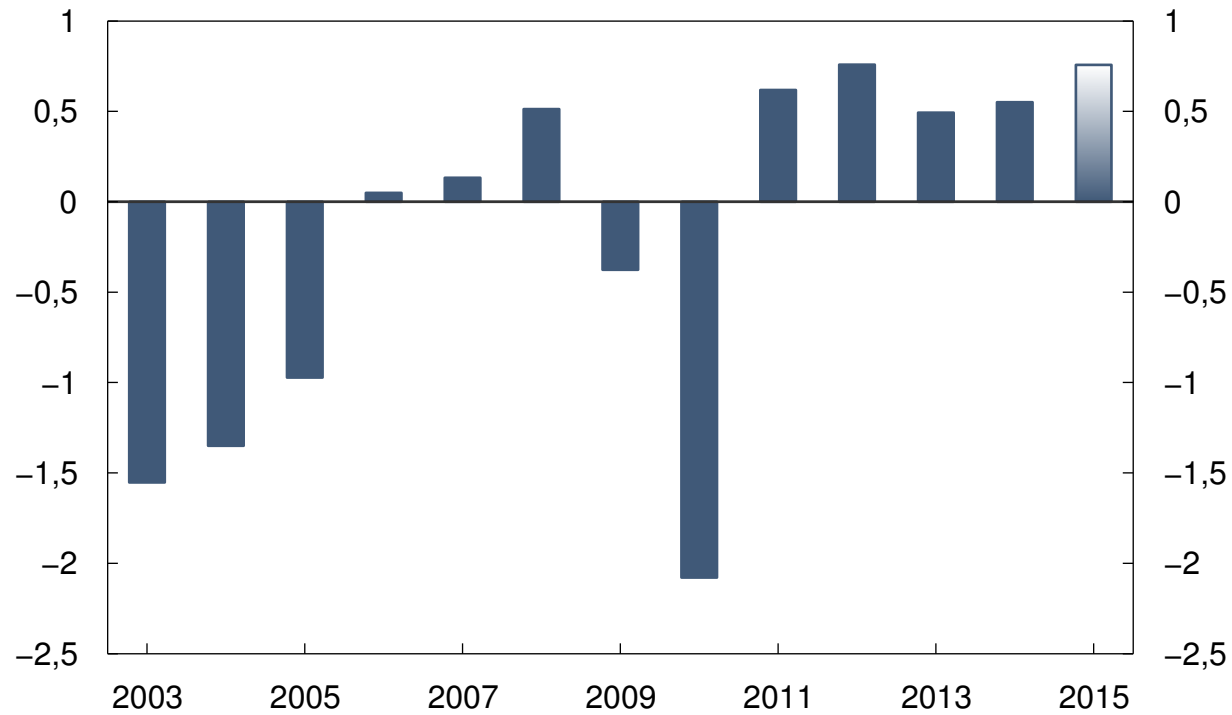
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for juni 2015 – september 2015 (stiplet)

3) Norges Banks beregninger

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

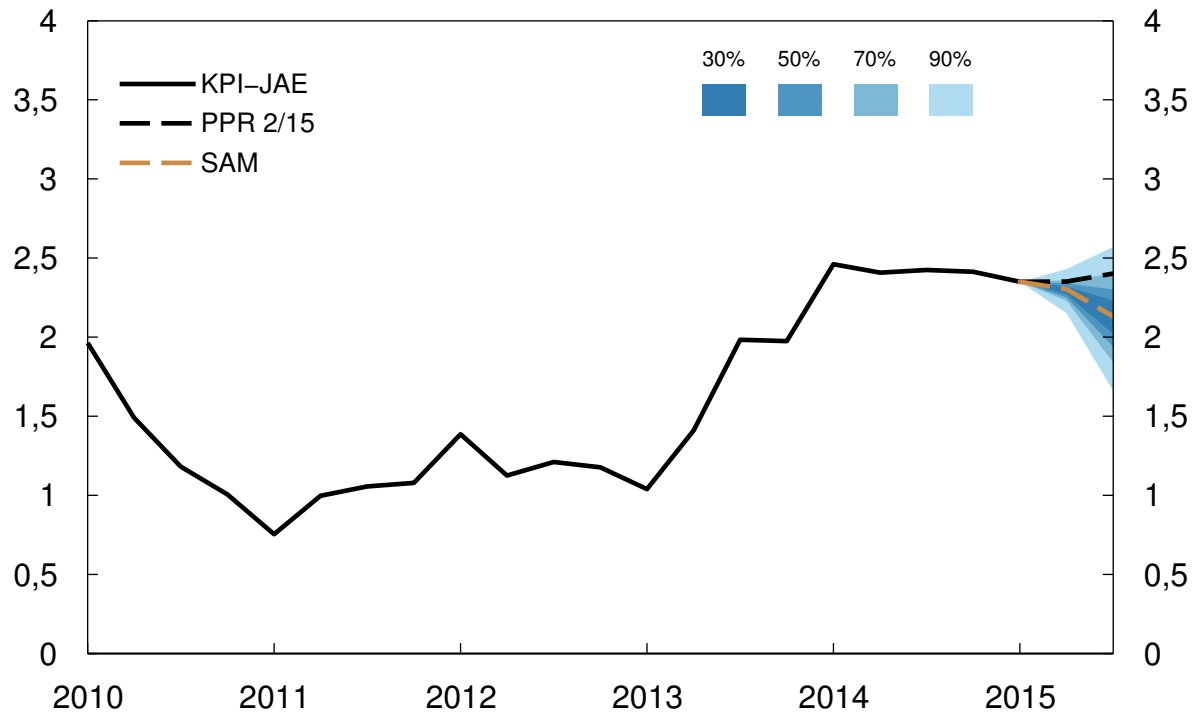
Figur 1.24 Indikator for internasjonale prisimpulser til importerte konsumvarer målt i utenlandsk valuta. Årsvekst. Prosent. 2003 – 2015¹⁾

1) Anslag for 2015
Kilde: Norges Bank

Figur 1.25 KPI–JAE¹⁾. Faktisk utvikling, anslag i referansebanen og
 fremskrivninger fra SAM²⁾ med usikkerhetsvifte.
 Firekvarteralsvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 3. kv. 2015³⁾

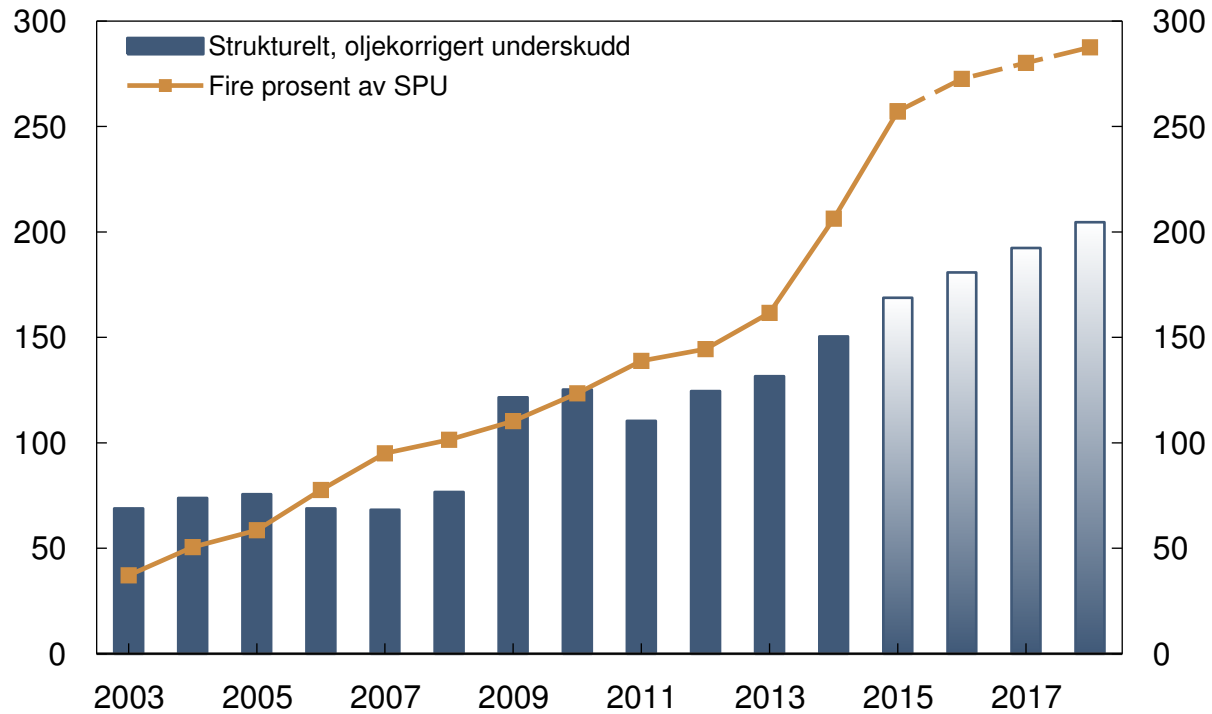
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) System for sammenveiling av korttidsmodeller

3) Anslag for 2. kv. 2015 – 3. kv. 2015 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

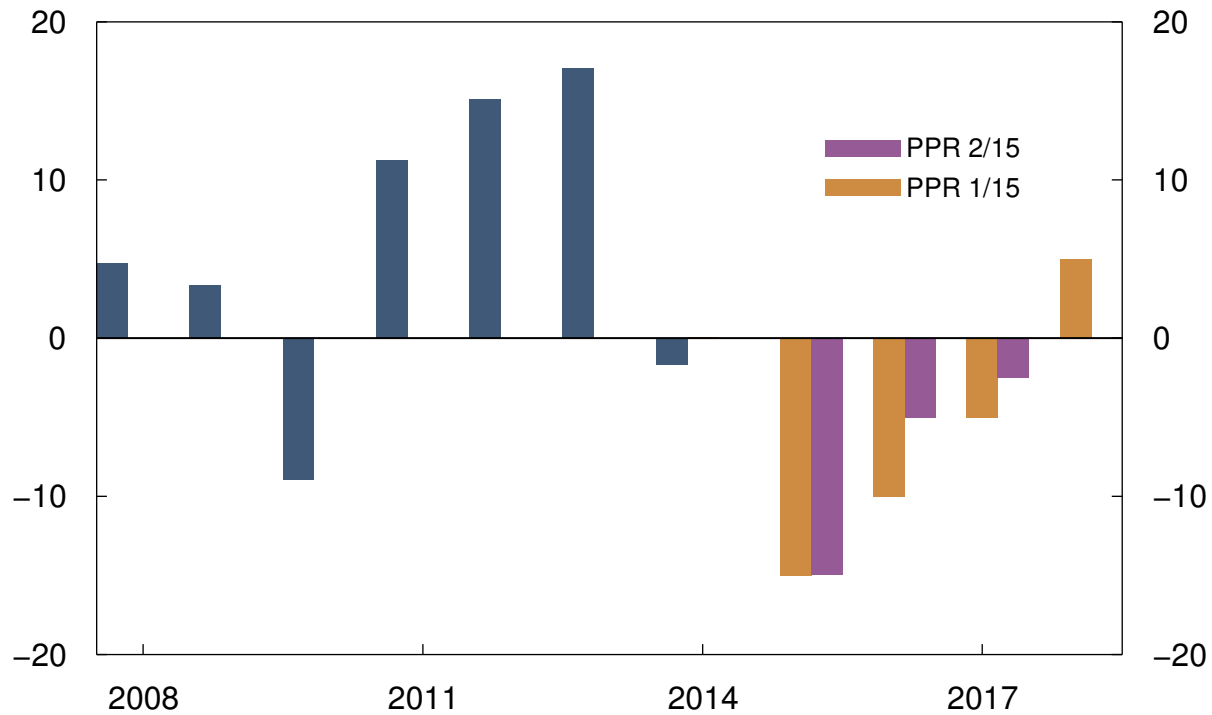
Figur 1.26 Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet og fire procent av Statens pensjonsfond utland. Faste 2015-priser. Milliarder kroner. 2003 – 2018¹⁾

1) Anslag for 2015 – 2018

Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

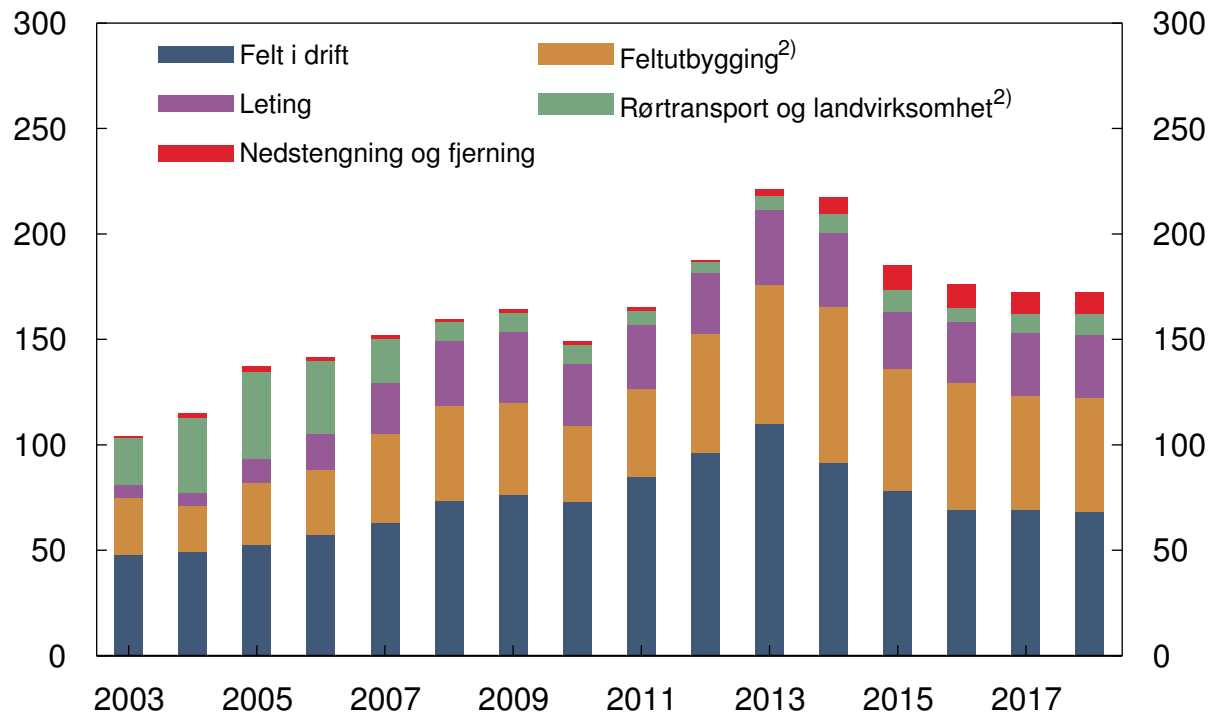
Figur 1.27 Petroleumsinvesteringer.
Volum. Årsvekst. Prosent. 2008 – 2018¹⁾

1) Anslag for 2015 – 2018

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.28 Petroleumsinvesteringer.
Faste 2015-priser. Milliarder kroner. 2003 – 2018¹⁾

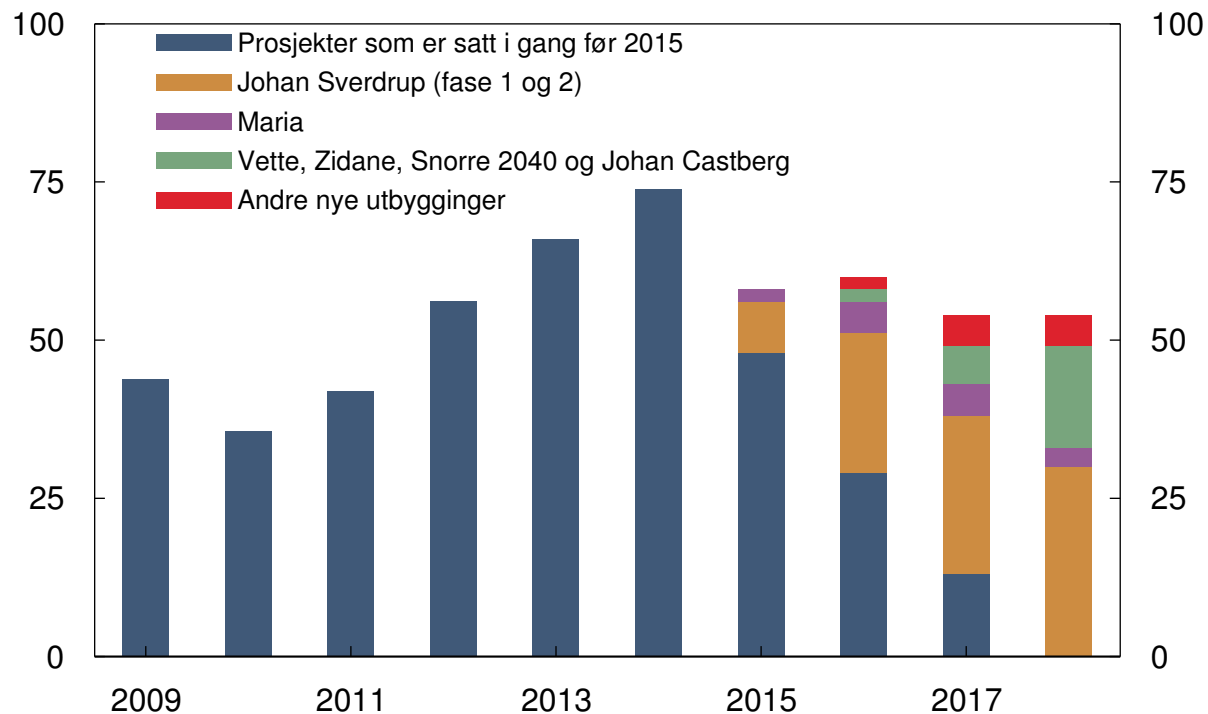

1) Anslag for 2015 – 2018. Tallene for 2003 – 2014 er hentet fra investeringstelingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Indeksen anslås å øke med 1,5 prosent fra 2014 til 2015.

2) Utgiftene til eksportrørledninger for Johan Sverdrup-utbyggingen inngår i anslagene for rørtransport og landvirksomhet

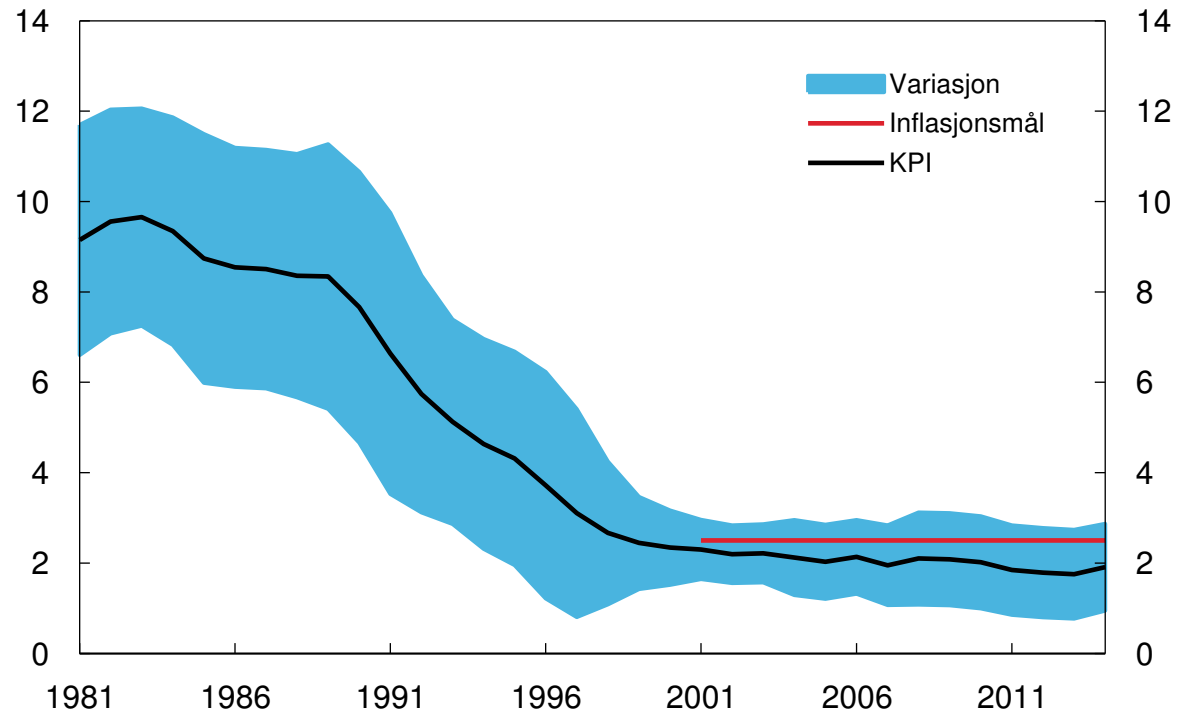
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.29 Feltutbygging.
Faste 2015-priser. Milliarder kroner. 2009 – 2018¹⁾

1) Anslag for 2015 – 2018. Tallene for 2009 – 2014 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Anslagene er basert på investeringstillingen for 2. kvartal 2015, prognosene i Sokkelåret 2014 fra Oljedirektoratet, stortingsproposisjoner for prosjekter som er satt i gang før 2015, konsekvensutredninger for nye prosjekter og løpende informasjon om utsettelser og antatt oppstart av prosjekter. Utgiftene til eksportørledning for Johan Sverdrup-utbyggingen inngår i anslagene for rørtransport og landvirksomhet
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.1 Glidende tiårs gjennomsnitt¹⁾ og variasjon²⁾ i KPI.
Årsvekst. Prosent. 1981 – 2014

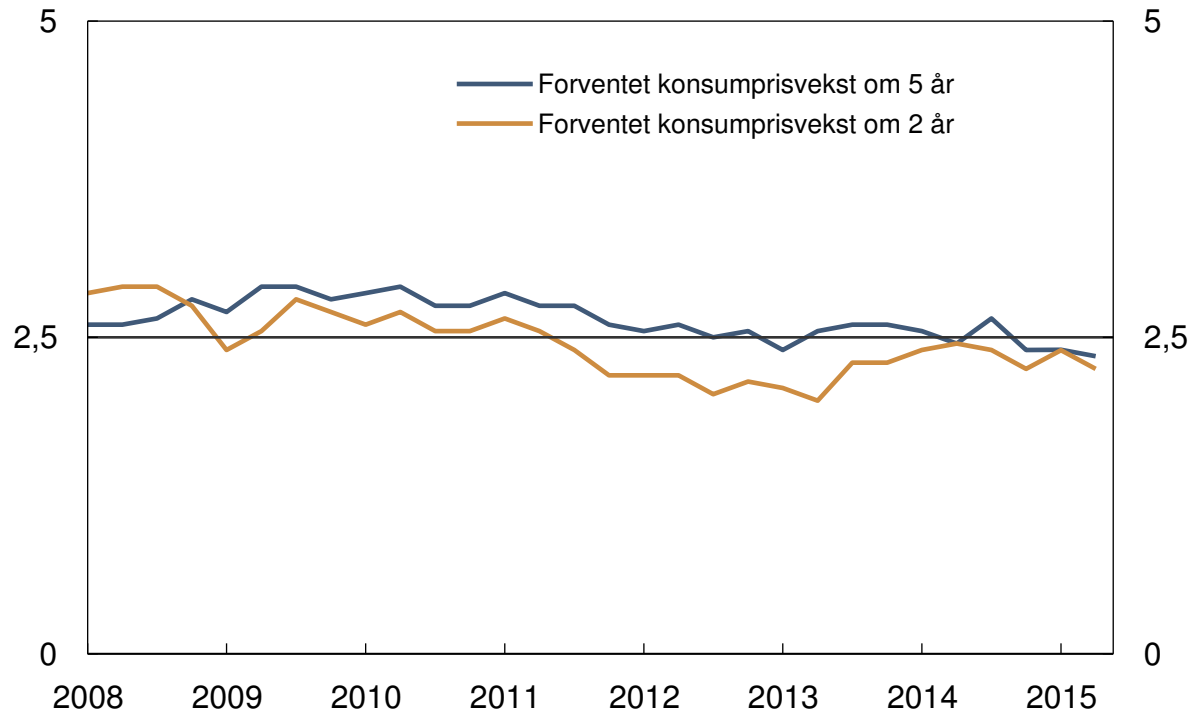

1) Det glidende gjennomsnittet er beregnet 10 år tilbake

2) Båndet rundt KPI er variasjonen i KPI i snittperioden, målt ved +/- ett standardavvik

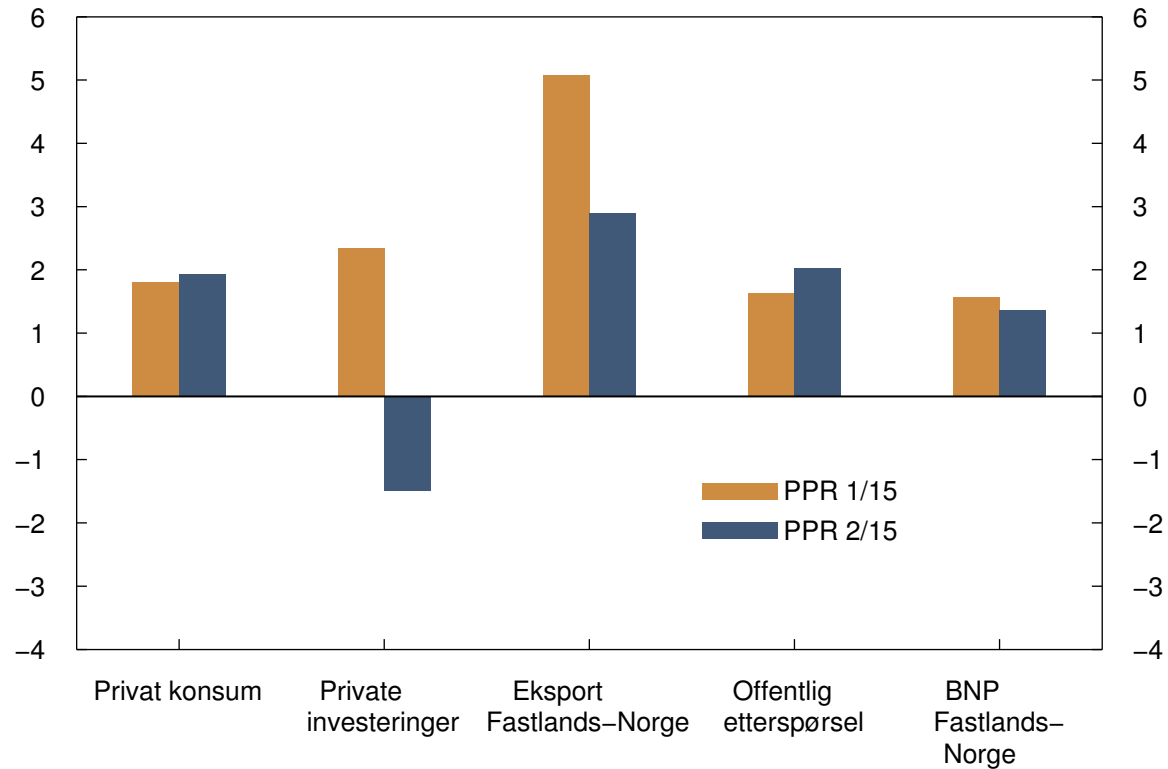
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.2 Forventet konsumprisvekst om to og fem år.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2008 – 2. kv. 2015

1) Gjennomsnitt av forventningene til arbeidslivsorganisasjoner og økonomer i finansnæringen og academia
Kilder: Epinion, Opinion, TNS Gallup og Norges Bank

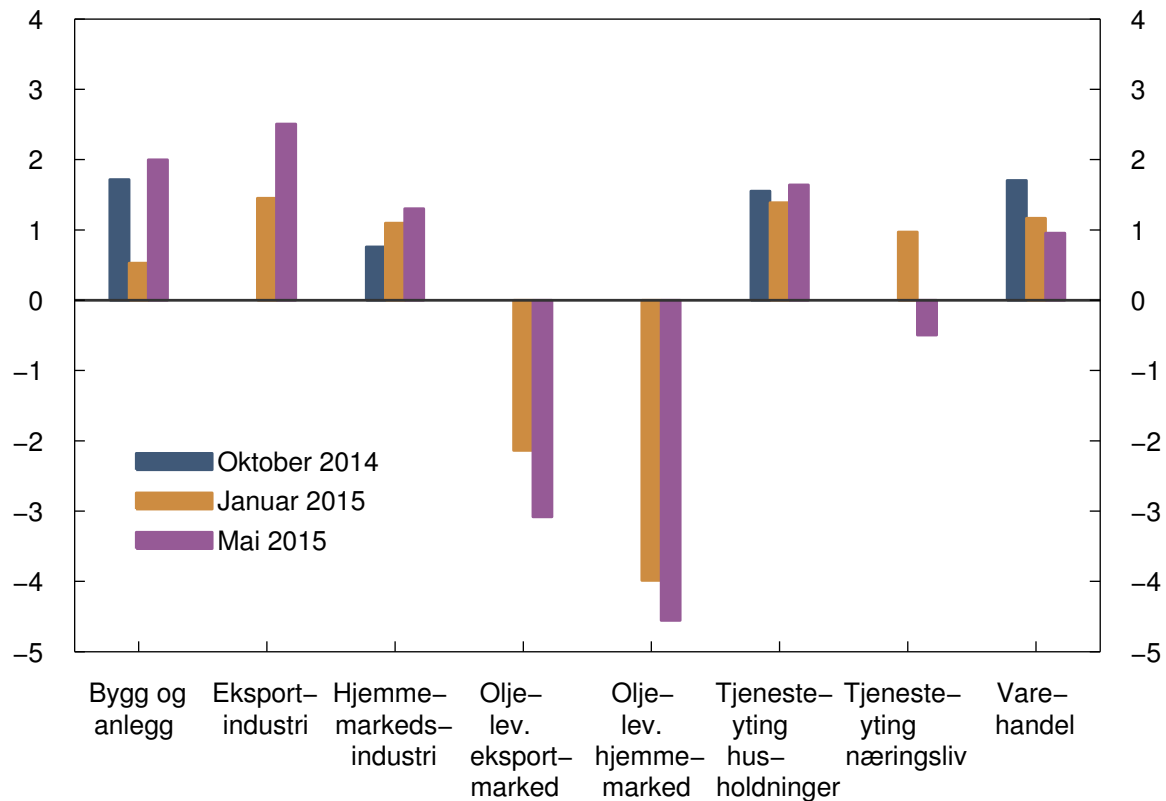
Figur 2.3 BNP for Fastlands-Norge med etterspørselskomponenter.
Årsvekst. Prosent. Anslag for 2015

Kilde: Norges Bank

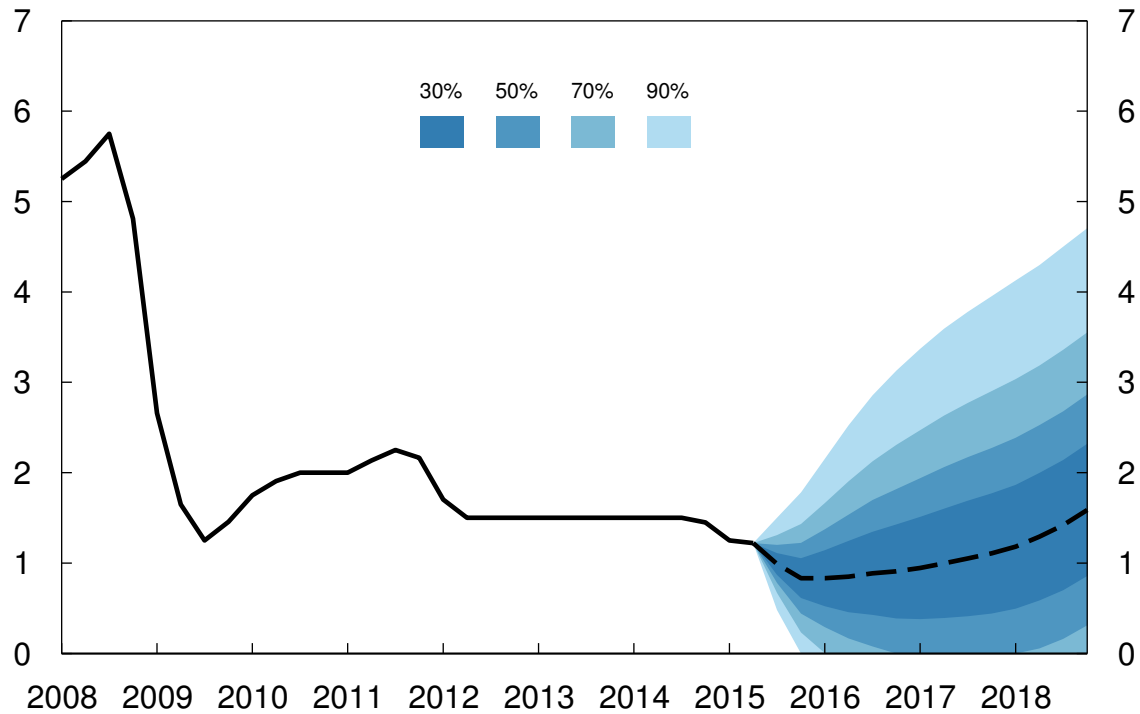
Figur 2.4 Forventet produksjonvekst neste seks måneder i Norges Banks regionale nettverk.¹⁾ Annualisert. Prosent

1) Ny næringsinndeling fører til brudd i seriene for eksportindustri, oljeleverandører og tjenesteyting mot næringslivet fra 2015. For mer informasjon, se rammen på side 16

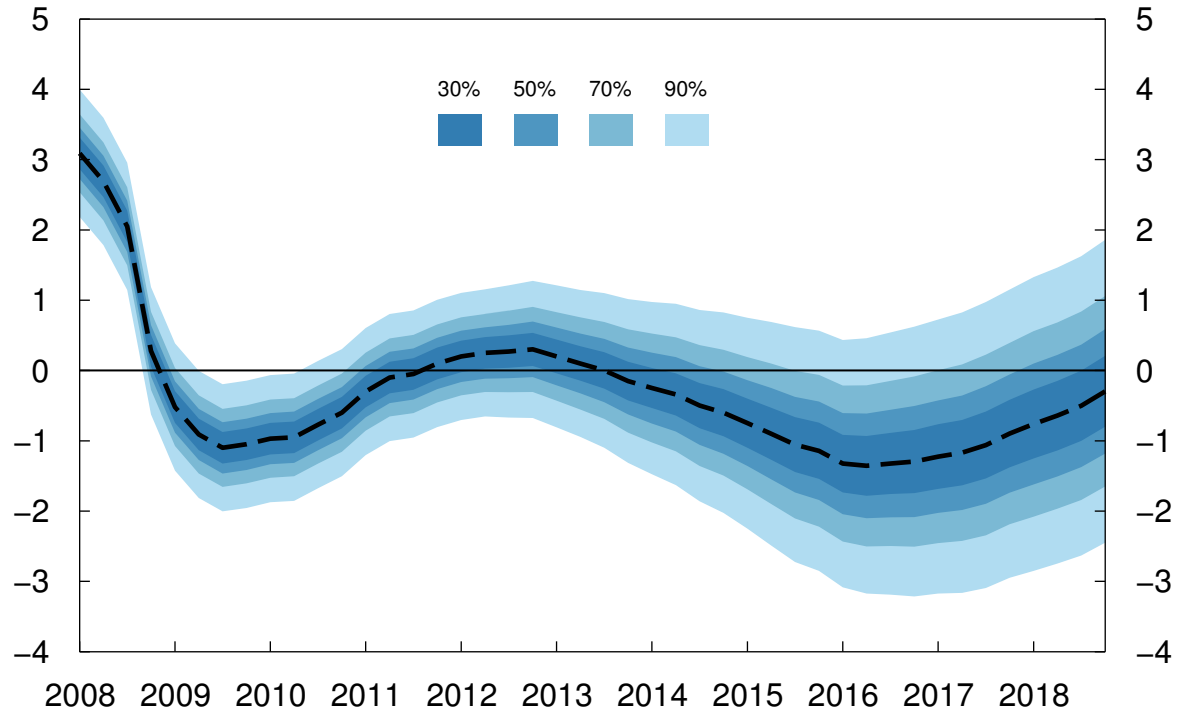
Kilde: Norges Bank

Figur 2.5a Anslag på styringsrenten i referansebanen med sannsynlighetsfordeling. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018¹⁾

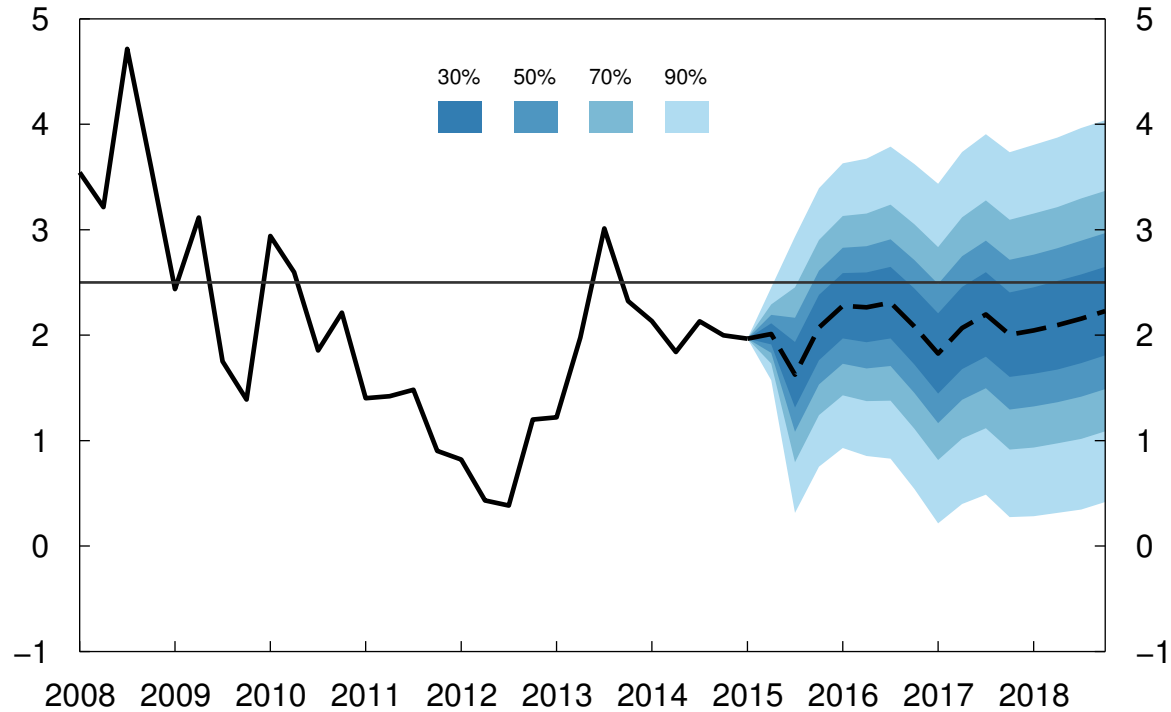
1) Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)
Kilde: Norges Bank

Figur 2.5b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ i referansebanen med sannsynlighetsfordeling. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018

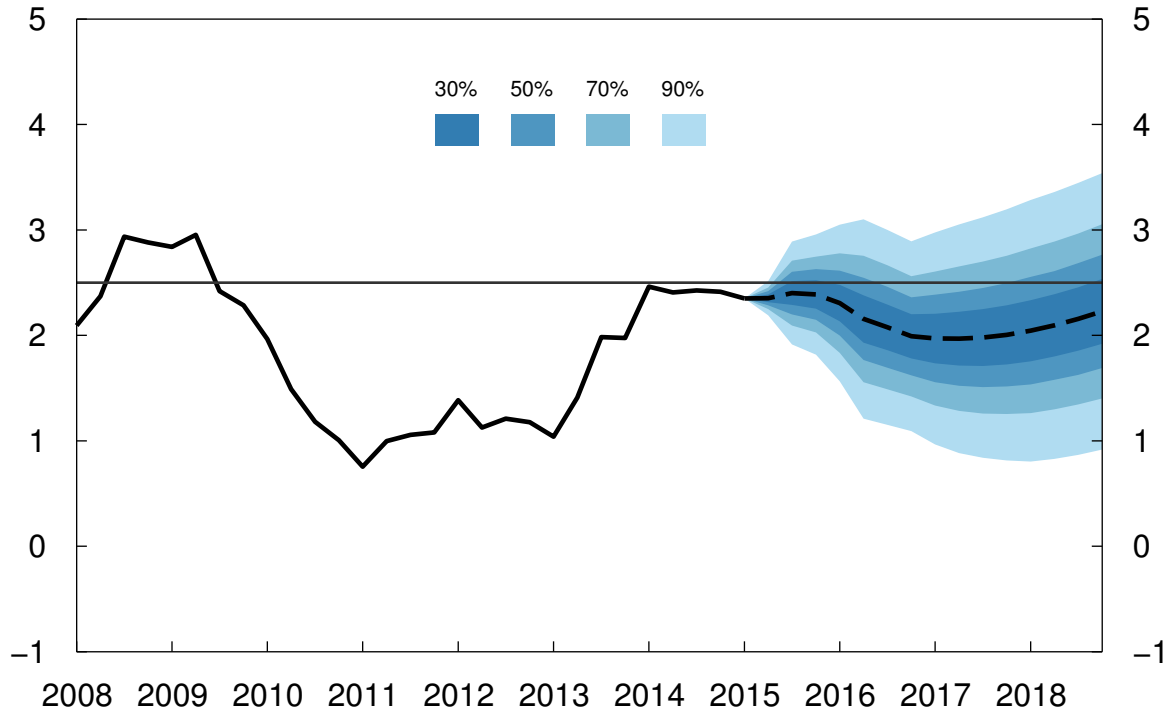
1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge
Kilde: Norges Bank

Figur 2.5c Anslag på KPI i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018¹⁾

1) Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.5d Anslag på KPI-JAE¹⁾ i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018²⁾

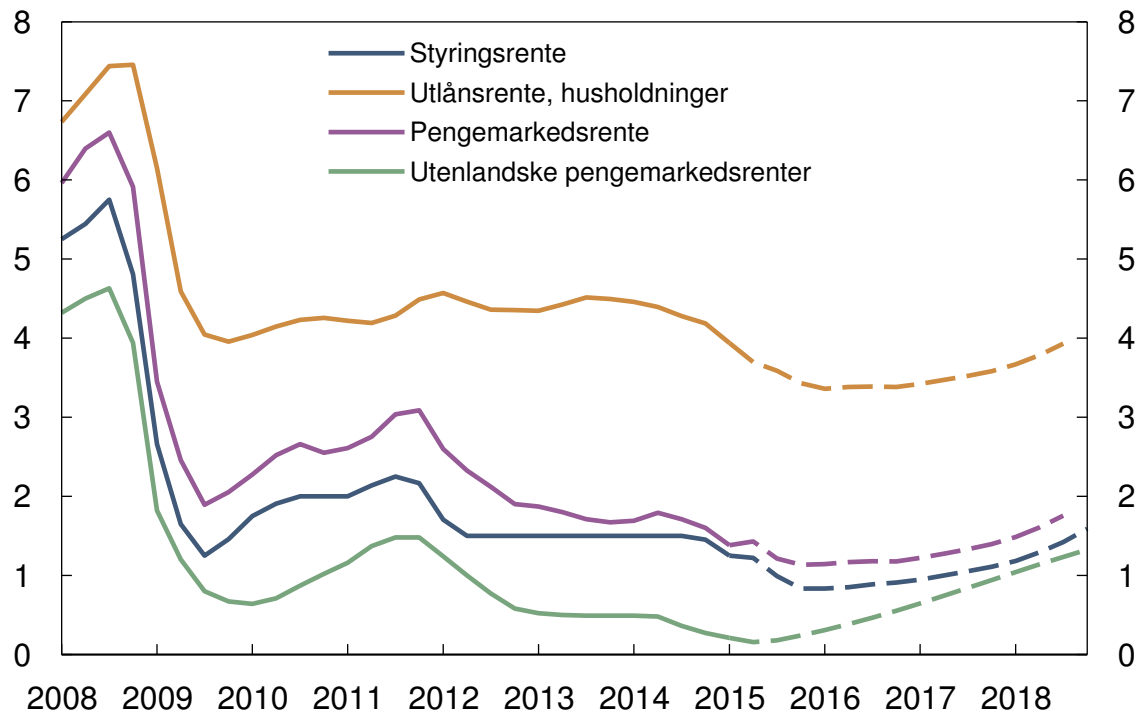

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.6 Styringsrente, tremåneders pengemarkedsrente,¹⁾ utlånsrente til husholdninger²⁾ og utenlandske pengemarkedsrenter i referansebanen. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018³⁾

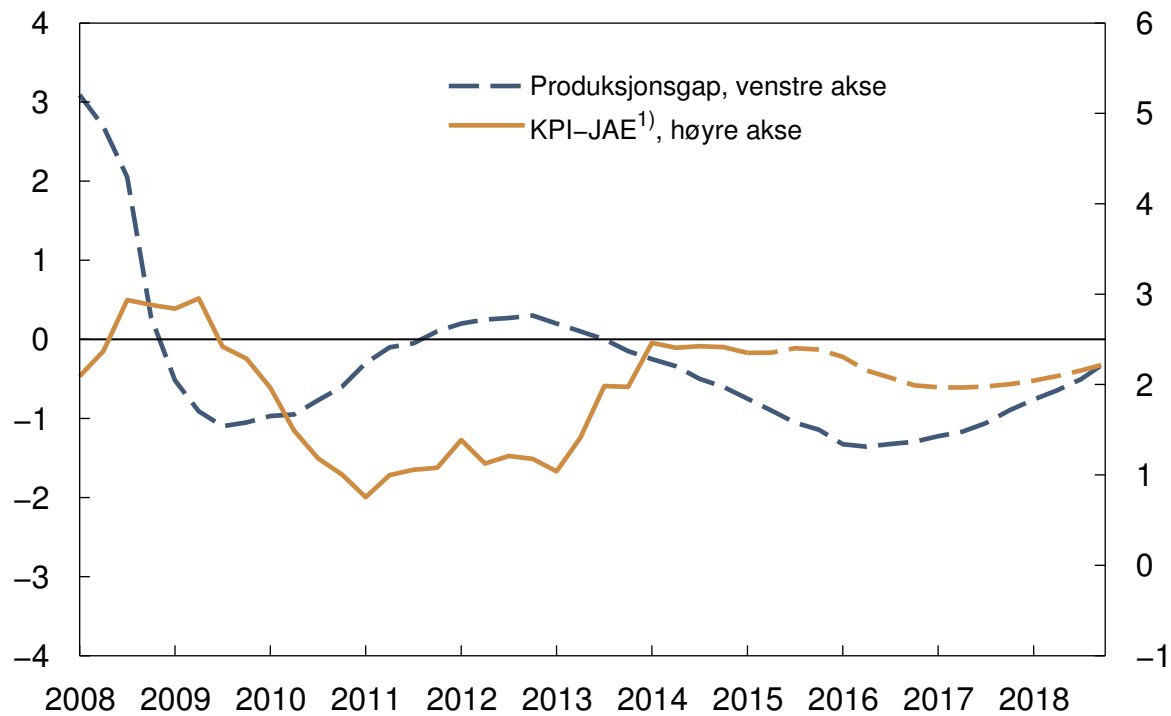
1) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet

2) Gjennomsnittlig utlånsrente fra banker og kredittforetak for alle utlån til husholdninger

3) Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)

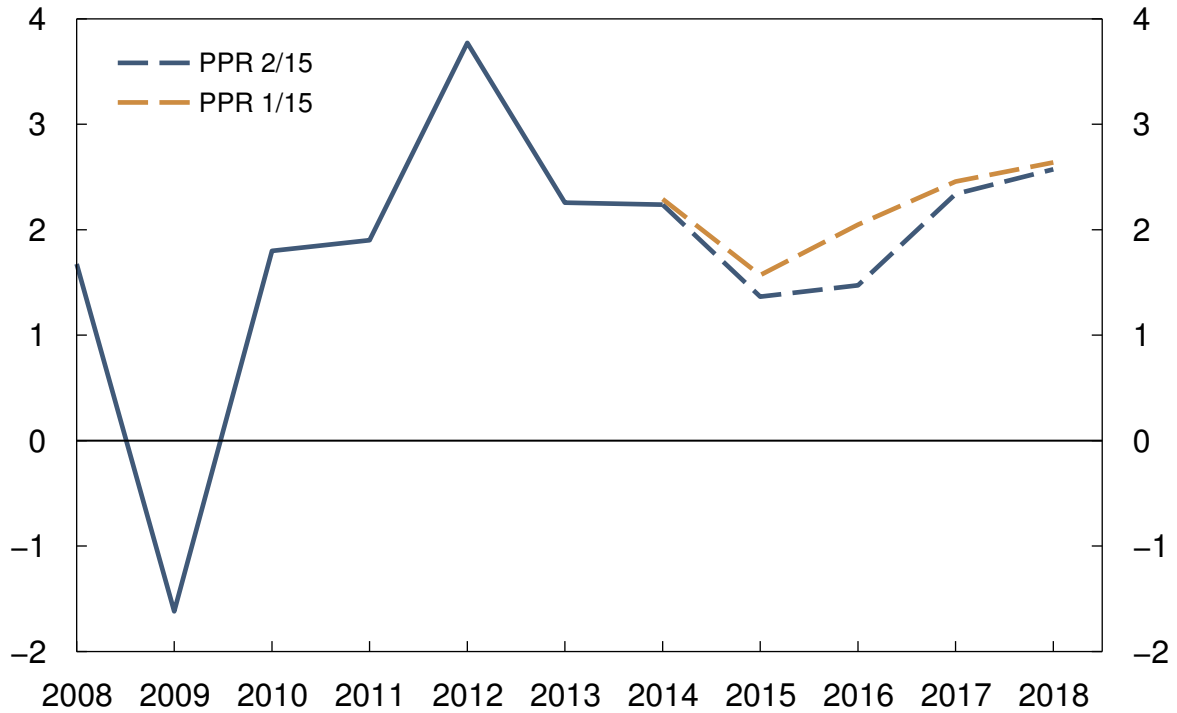
Kilder: Thomson Reuters, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.7 Inflasjon og produksjonsgapet i referansebanen.
Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer. Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.8 BNP for Fastlands-Norge.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2018 ¹⁾

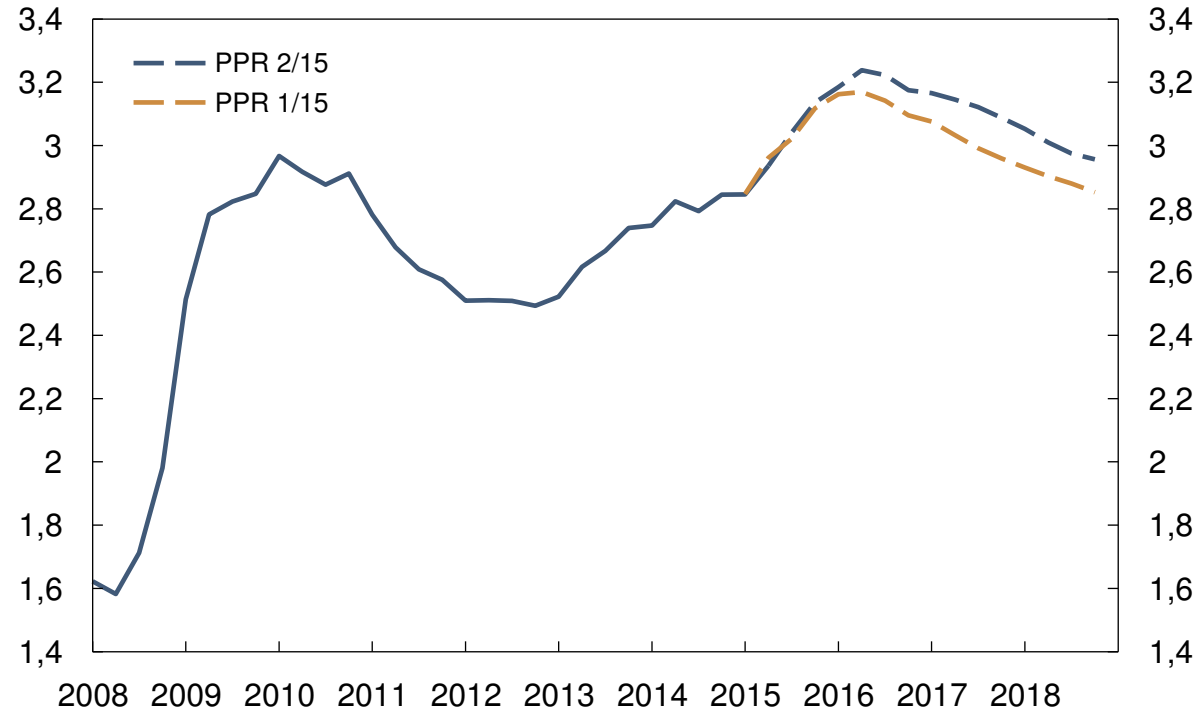

1) Anslag for 2015 – 2018

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

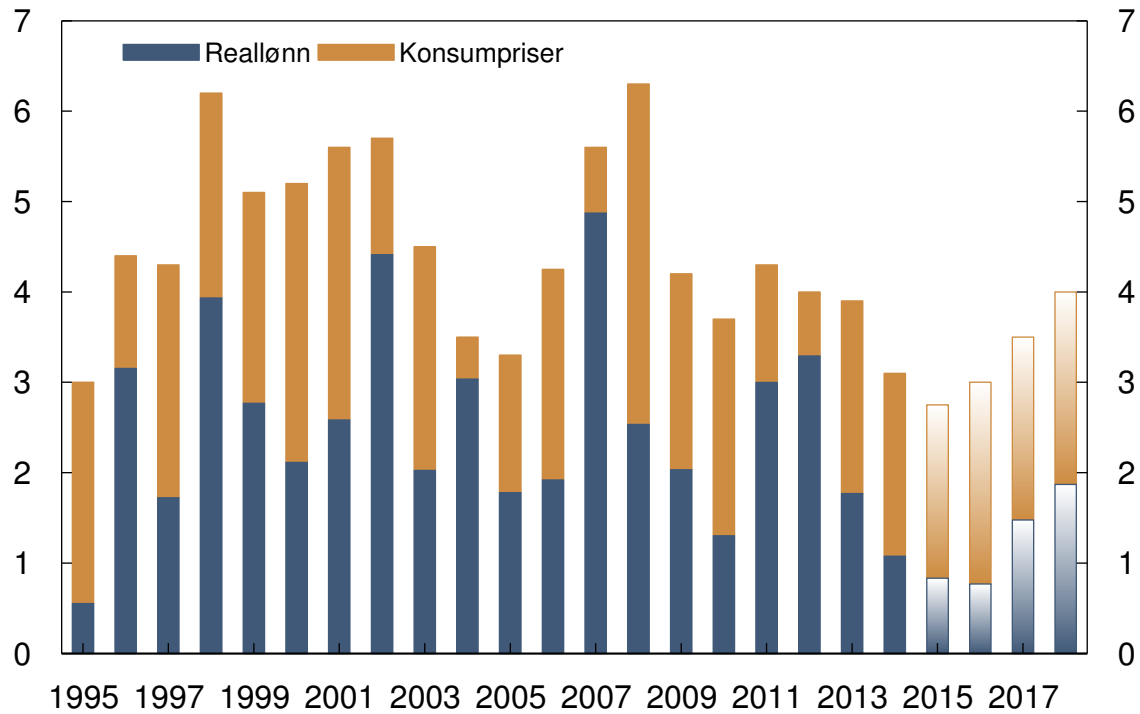

Figur 2.9 Arbeidsledighet i prosent av arbeidsstyrken. NAV
Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018¹⁾

1) Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)
Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

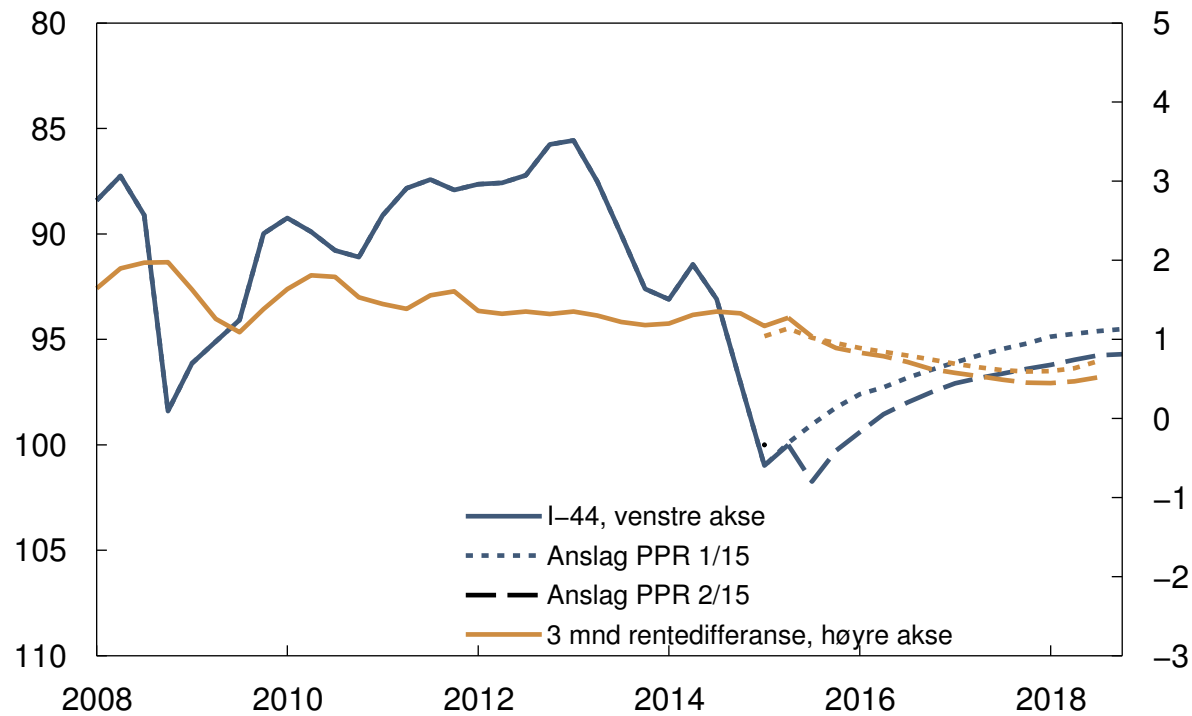
Figur 2.10 Årslønn.
 Årlig vekst. Prosent. 1995 – 2018 ¹⁾

1) Anslag for 2015 – 2018

Kilder: TBU, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.11 Differansen mellom tremåneders pengemarkedsrente i Norge¹⁾ og hos handelspartnerne²⁾ og importveid valutakursindeks (I-44).³⁾ 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018⁴⁾

1) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet

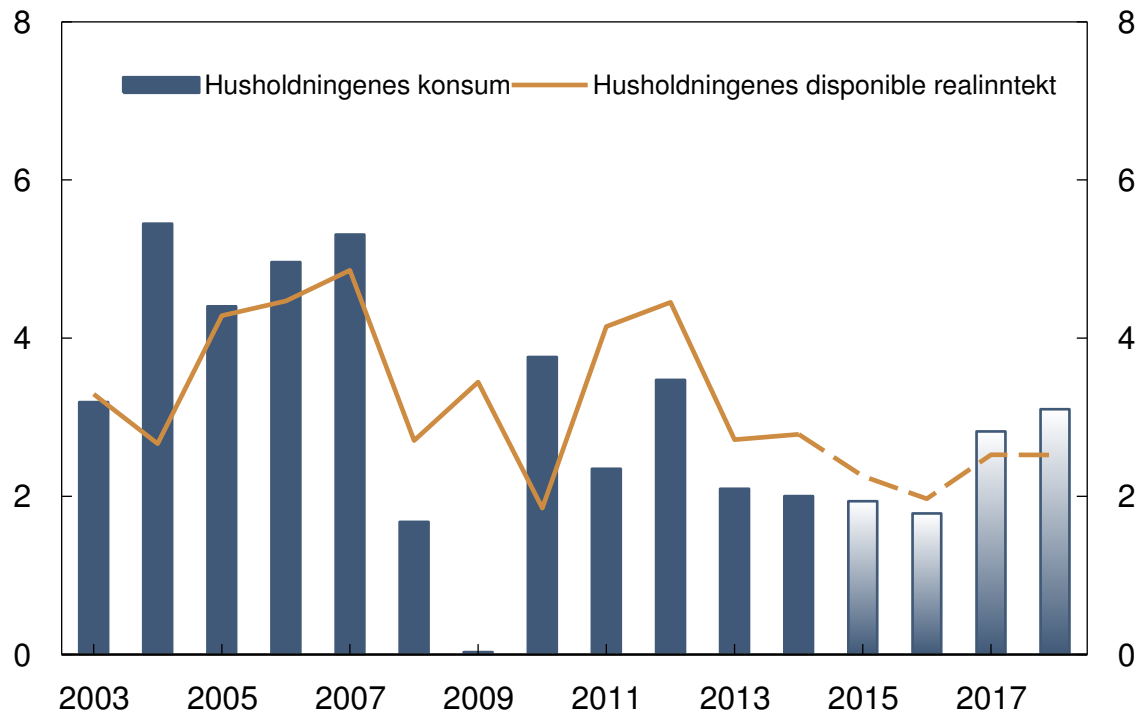
2) Terminrenter for handelspartnerne per 12. juni 2015

3) Stigende kurve betyr sterkere kronkurs

4) Anslag fra PPR 2/15 for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.12 Husholdningenes konsum¹⁾ og disponible realinntekt.²⁾
Årsvekst. Prosent. 2003 – 2018³⁾

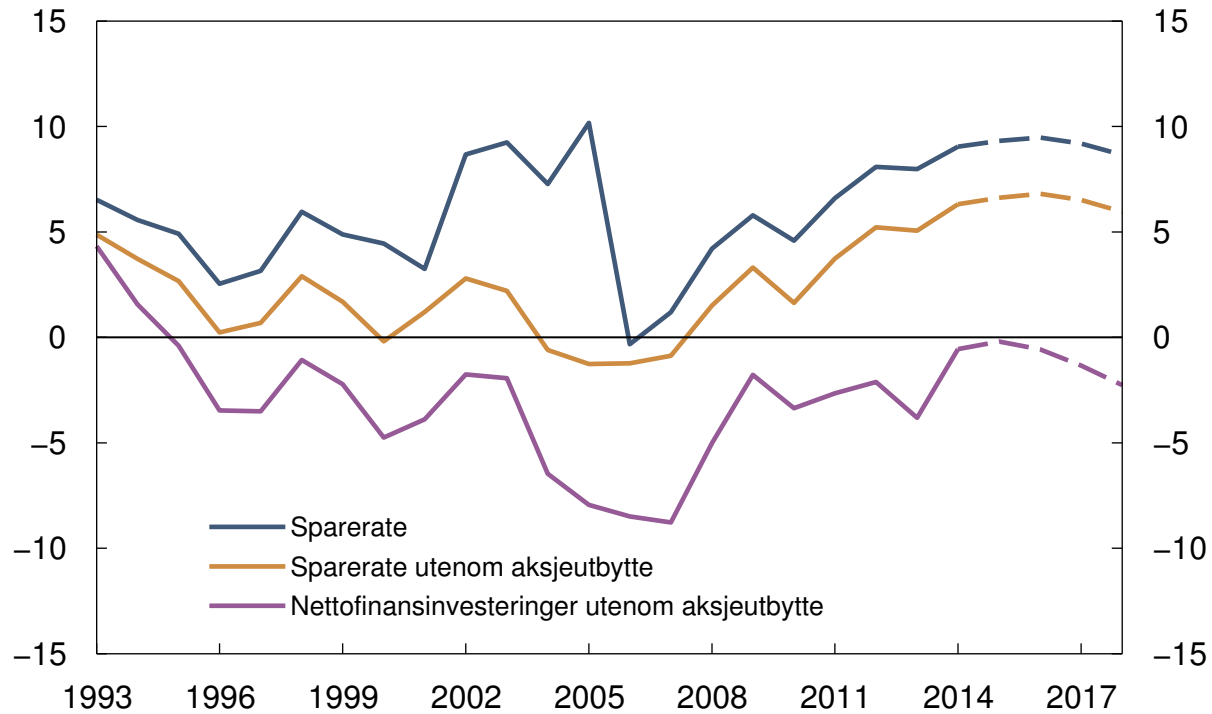
1) Inkluderer konsum i ideelle organisasjoner. Volum

2) Eksklusive aksjeutbytte. Inkluderer inntekt i ideelle organisasjoner

3) Anslag for 2015 – 2018

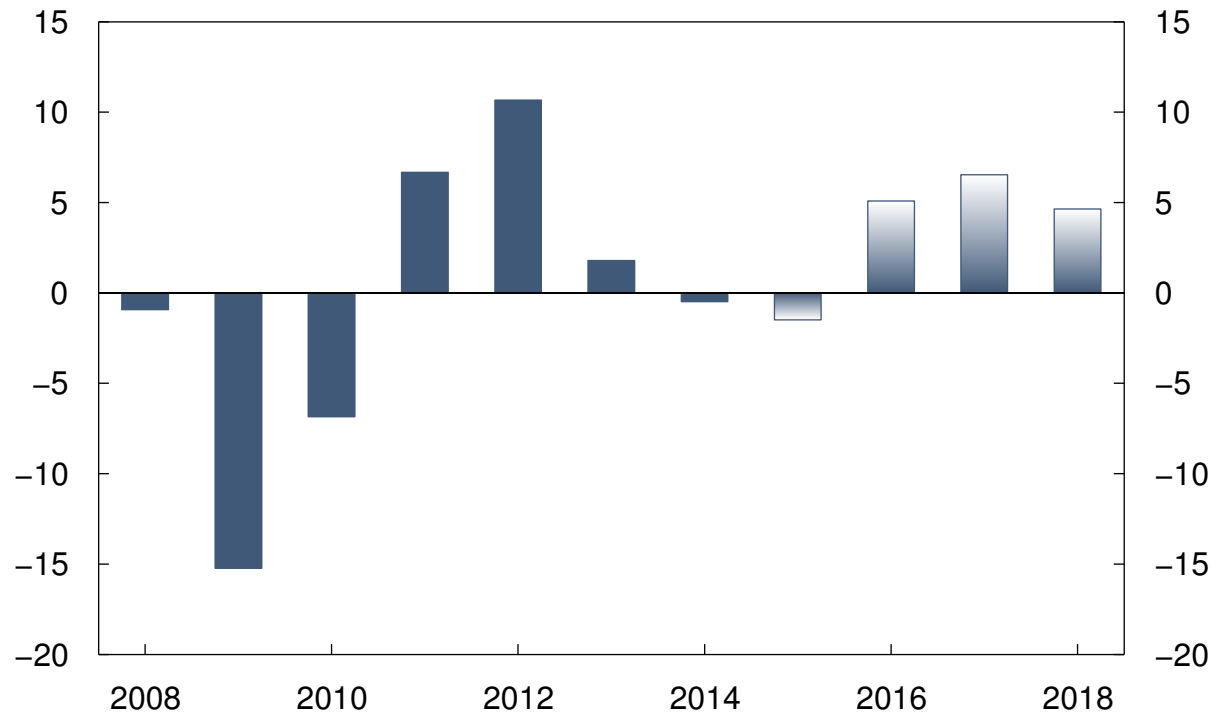
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.13 Husholdningenes sparing og nettofinansinvesteringer som andel av disponibel inntekt. Prosent. 1993 – 2018¹⁾

1) Anslag for 2015 – 2018 (stiplet)
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

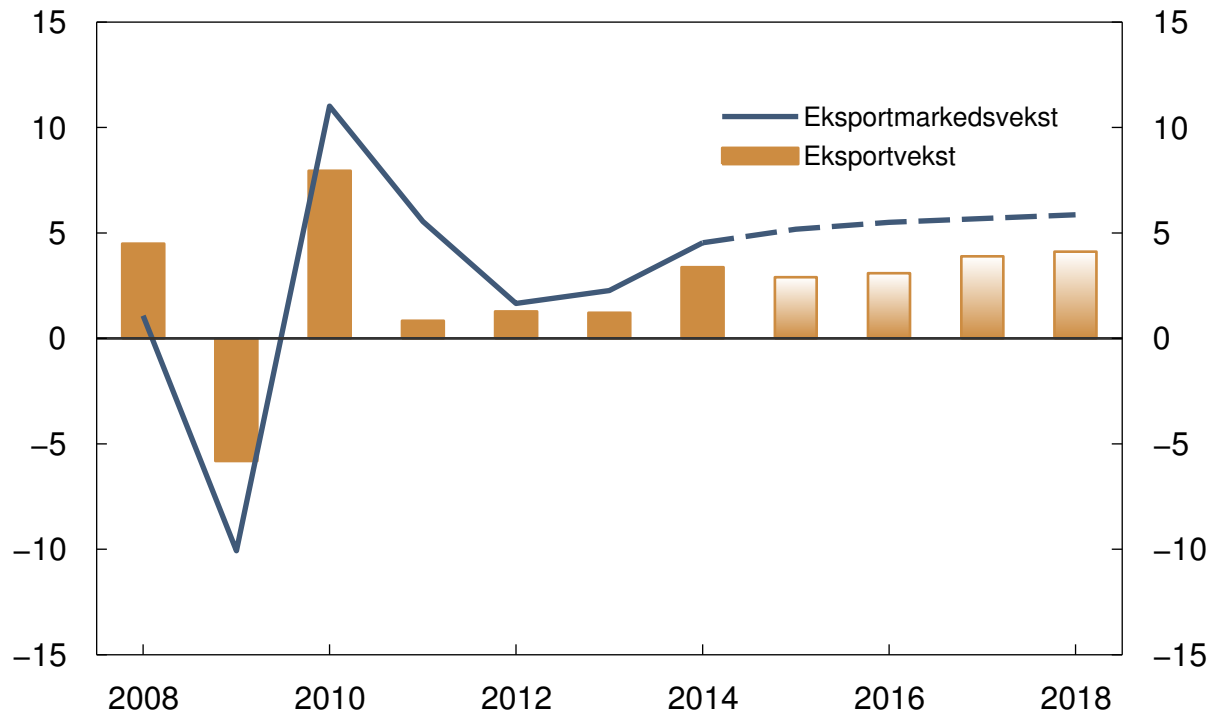
Figur 2.14 Private investeringer.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2018¹⁾

1) Anslag for 2015 – 2018

Kilder: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.15 Vekst i eksportmarkedene¹⁾ og norsk fastlandseksport.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2018²⁾

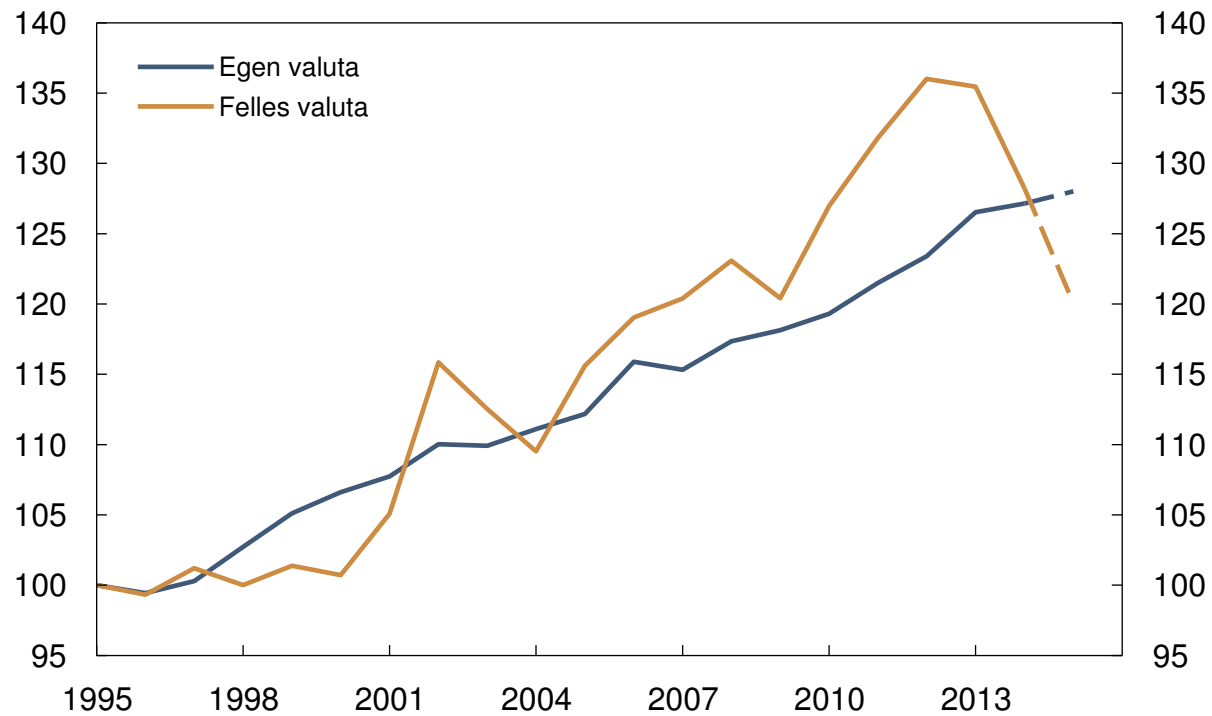

1) Eksportmarkedsveksten er beregnet som importvekst hos 25 handelspartnere

2) Anslag for 2015 – 2018

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.16 Lønnskostnader¹⁾ relativt til handelspartnerne.
Indeks. 1995=100. 1995 – 2015²⁾

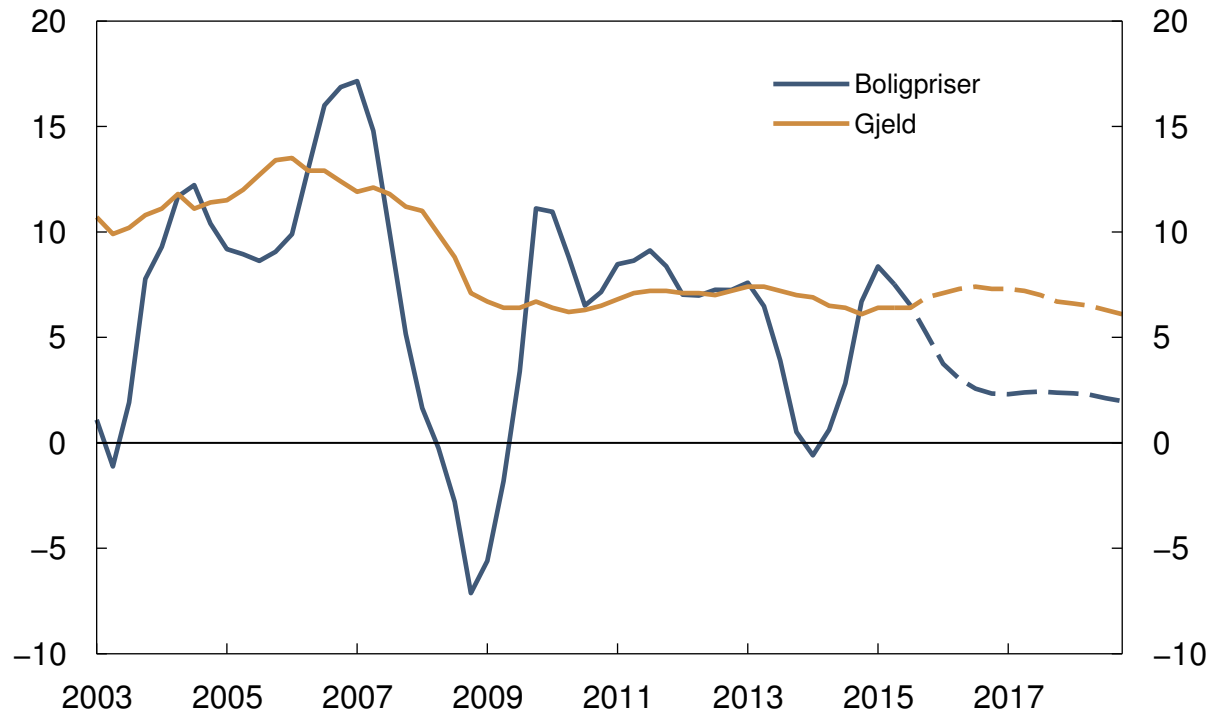
1) Timelønnskostnader i industrien

2) Anslag for 2015 (stiplet)

Kilder: TBU, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.17 Husholdningenes gjeld¹⁾ og boligpriser.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2003 – 4. kv. 2018²⁾

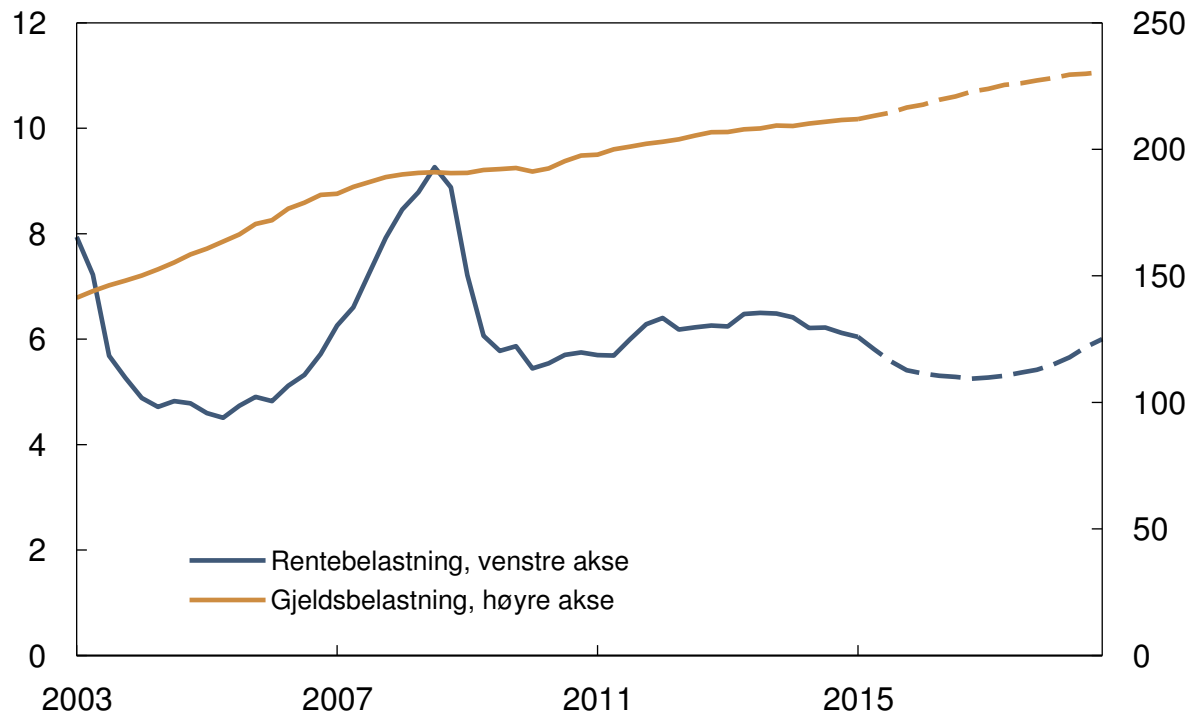

1) Innenlandsk kreditt til husholdningene, K2

2) Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no og Norges Bank

Figur 2.18 Husholdningenes gjeldsbelastning¹⁾ og rentebelastning.²⁾
 Prosent. 1. kv. 2003 – 4. kv. 2018³⁾

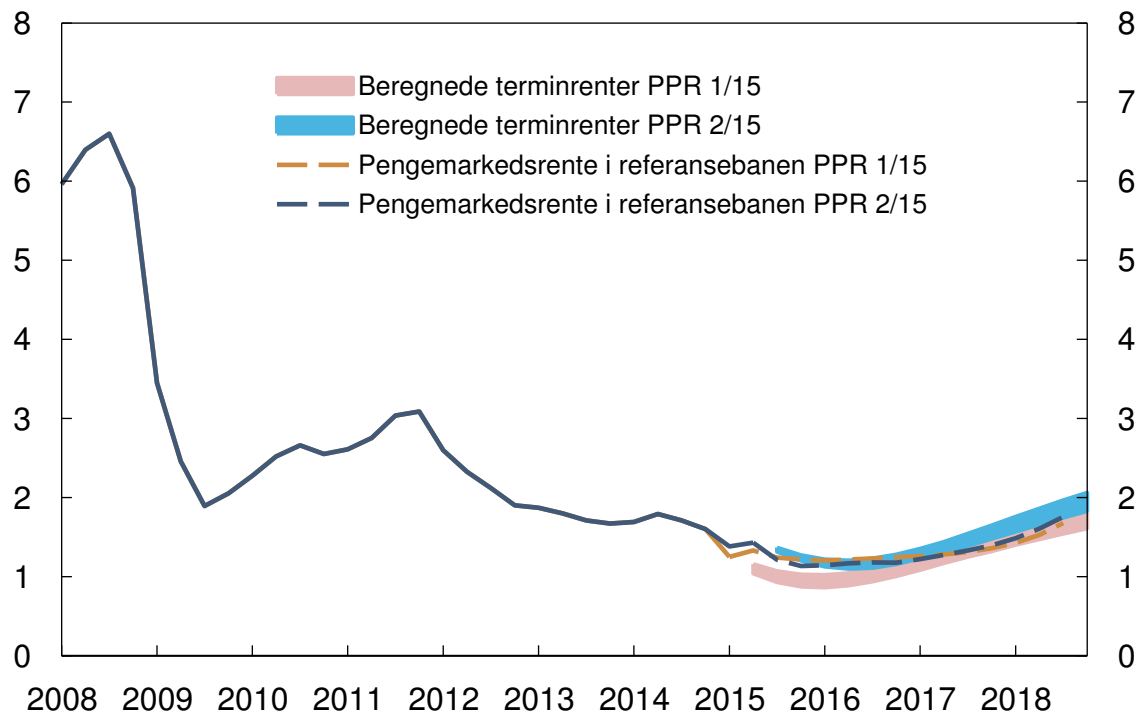
1) Lånegjeld i prosent av disponibel inntekt korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte 2003 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012

2) Renteutgifter i prosent av disponibel inntekt korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte 2003 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012 pluss renteutgifter

3) Anslag for 1. kv. 2015 – 4. kv. 2018 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.19 Tremåneders pengemarkedsrente i referansebanen¹⁾ og beregnede terminrenter.²⁾ Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018

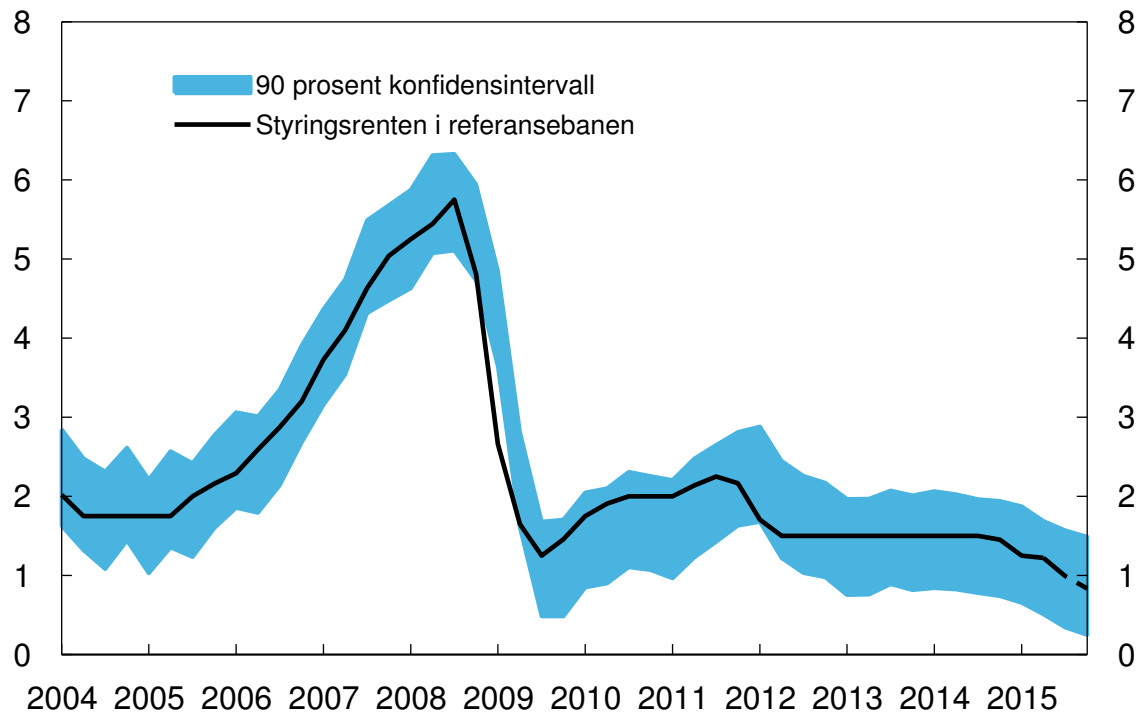

1) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet

2) Terminrentene er basert på rentene i pengemarkedet og renteswapper. Det rosa og blå intervallet viser høyeste og laveste rente i henholdsvis tidsrommene 27. februar – 12. mars 2015 og 30. mai – 12. juni 2015

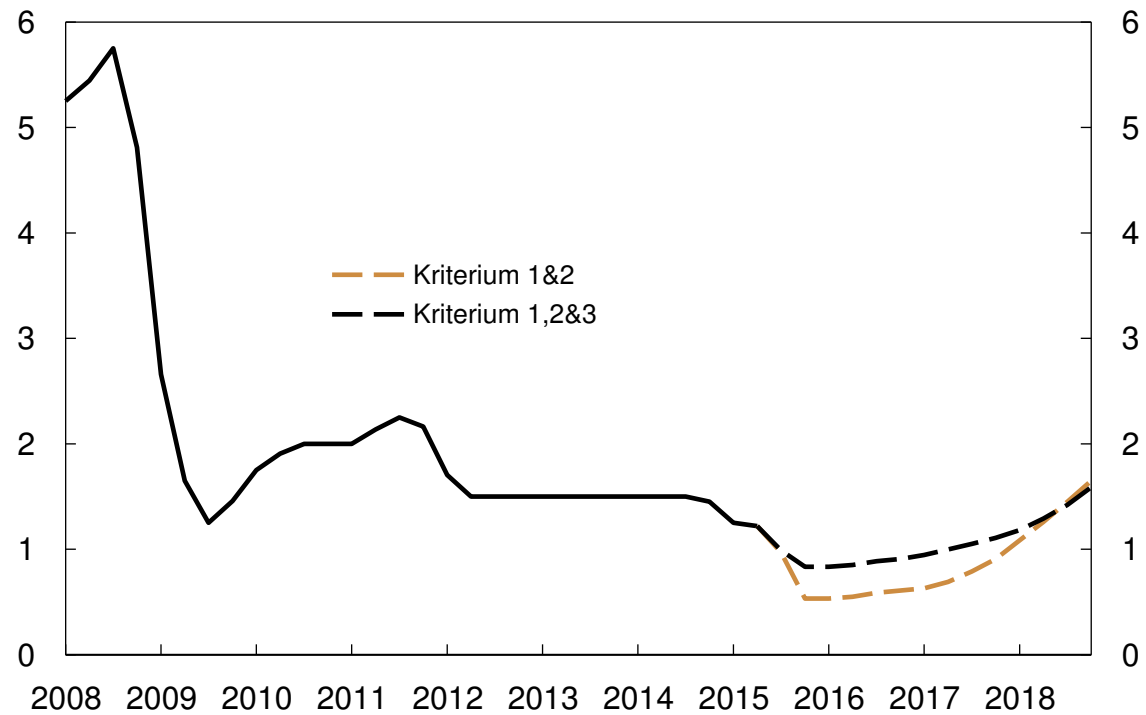
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.20 Styringsrente og renteutvikling som følger av Norges Banks gjennomsnittlige mønster i rentesettingen.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2004 – 4. kv. 2015

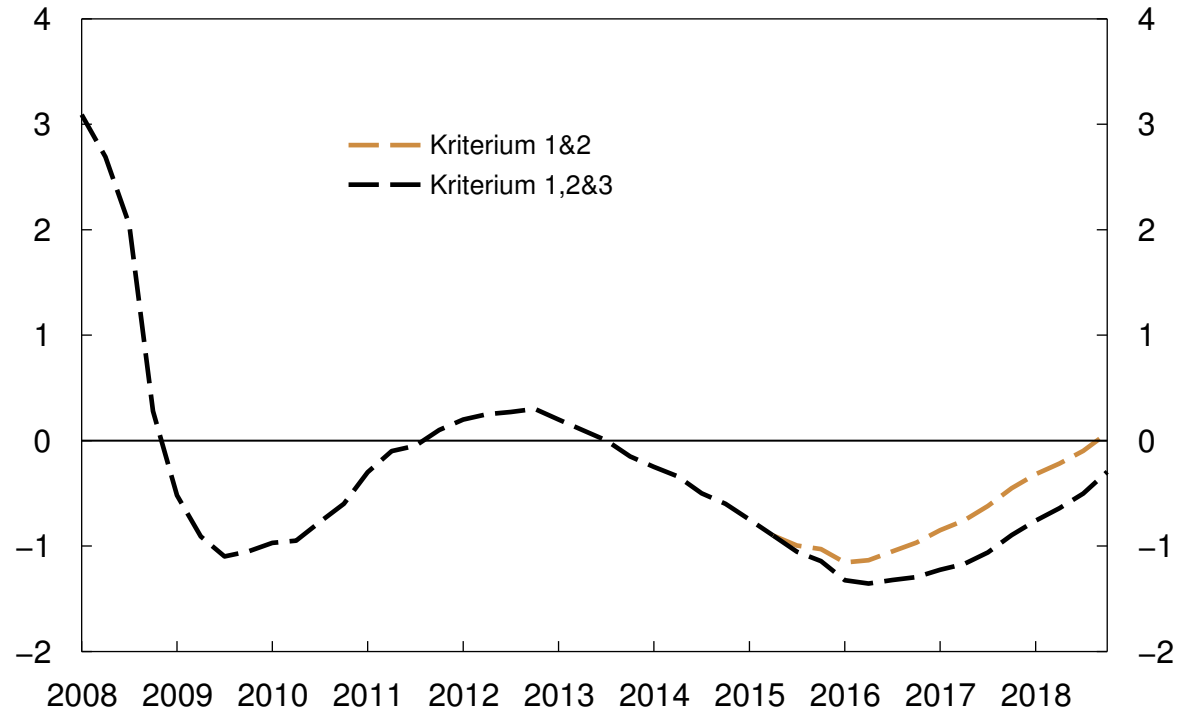
1) Renteutviklingen forklares av utviklingen i inflasjon, BNP-vekst i Fastlands-Norge, lønnsvekst og tremåneders pengemarkedsrente hos handelspartnerne, samt renten i forrige periode. Likningen er estimert over perioden 1. kv. 1999 – 1. kv. 2015. Nærmere utdyping er gitt i *Norges Bank Staff Memo 3/2008*
Kilde: Norges Bank

Figur 2.21a Styringsrenten. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018

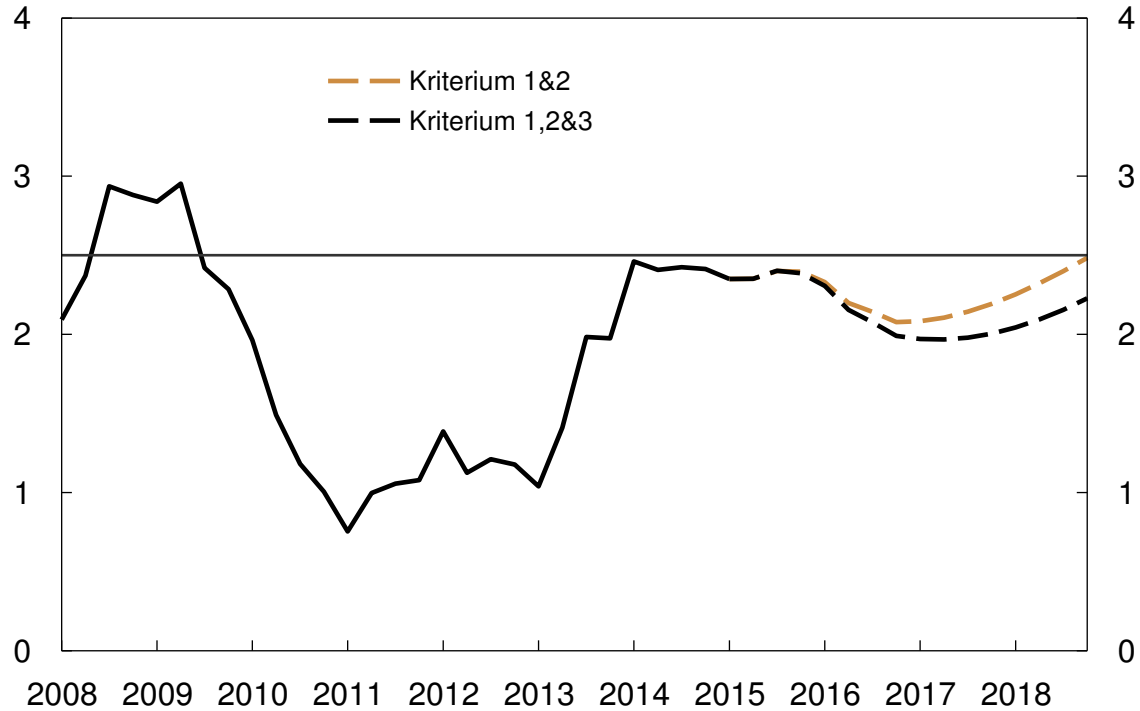
Kilde: Norges Bank

Figur 2.21b Produksjonsgapet. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018

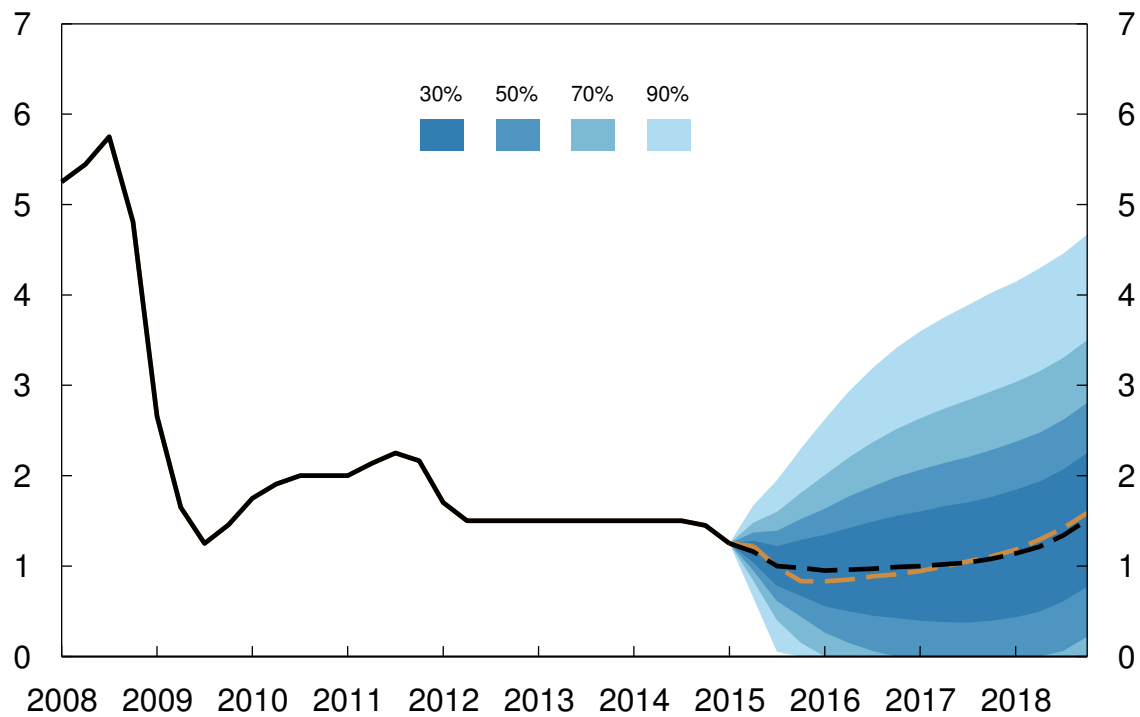
Kilde: Norges Bank

Figur 2.21c KPI-JAE.¹⁾ Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

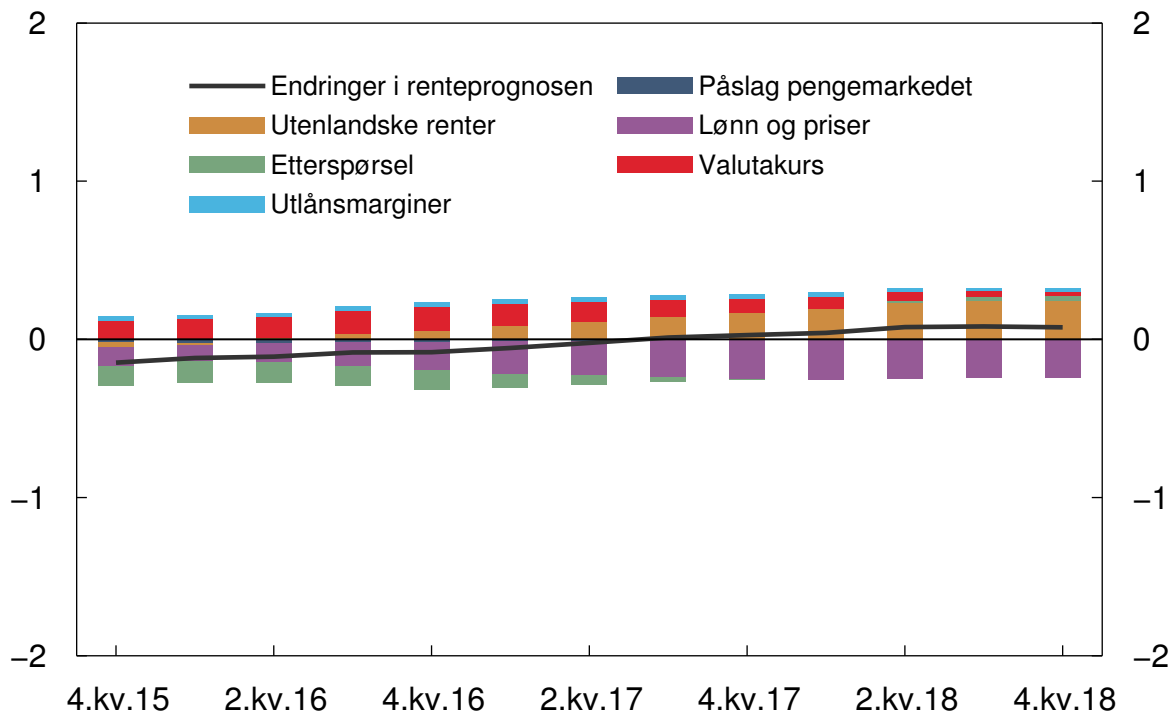
Figur 2.22 Styringsrenten i referansebanen fra PPR 1/15 med sannsynlighetsfordeling og styringsrenten i referansebanen fra PPR 2/15 (oransje linje). Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2018

Kilde: Norges Bank

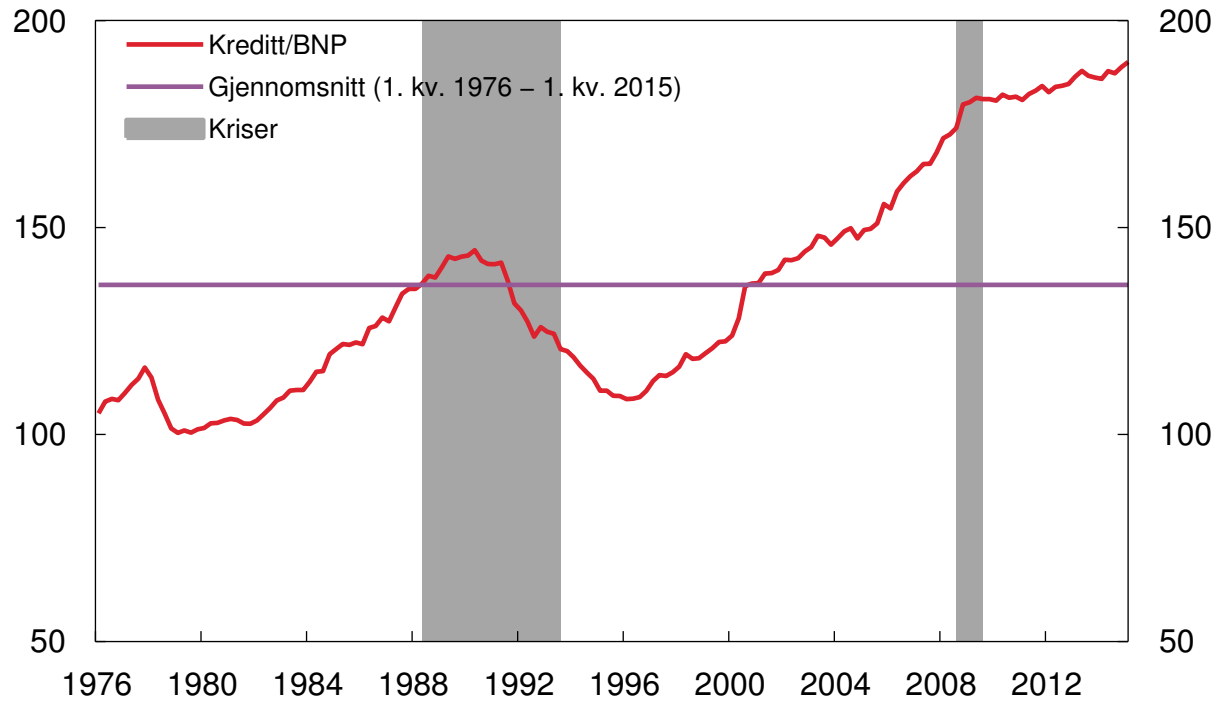

Figur 2.23 Faktorer bak endringer i renteprognosen fra PPR 1/15.
Akkumulerte bidrag. Prosentenheter. 4. kv. 2015 – 4. kv. 2018

Kilde: Norges Bank

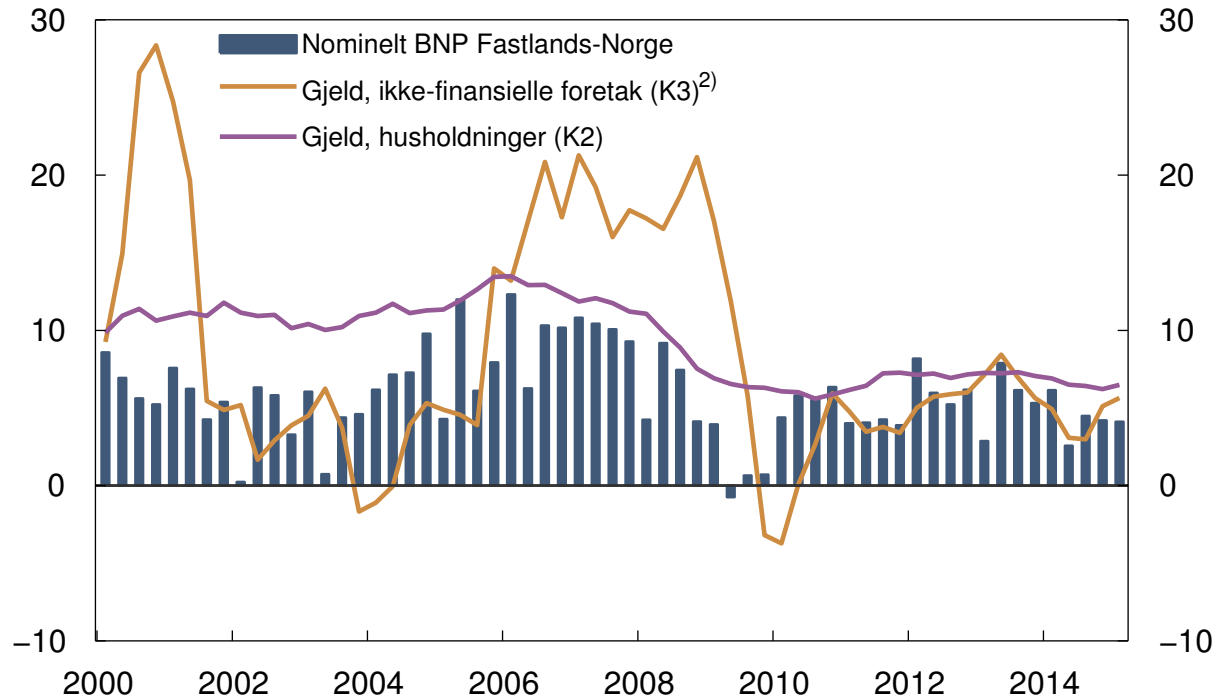
Figur 3.1 Samlet kreditt¹⁾ for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosent. 1. kv. 1976 – 1. kv. 2015

1) Summen av K2 husholdninger og K3 ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge (alle ikke-finansielle foretak før 1995). K3 ikke-finansielle foretak inneholder K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå, IMF og Norges Bank

Figur 3.2 Gjeld i husholdninger og ikke-finansielle foretak og BNP for Fastlands-Norge. Firekvarteralsvekst.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2000 – 1. kv. 2015

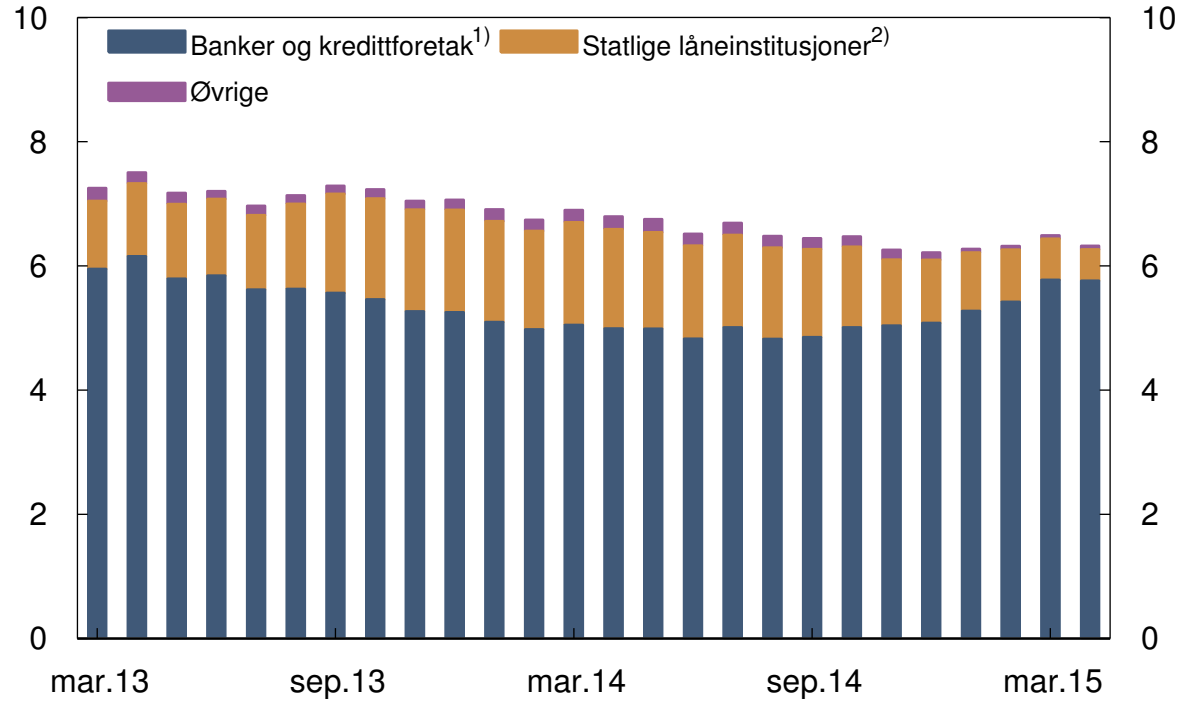

1) Endring i kredittbeholdning målt ved utgangen av kvartalet

2) Sum K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.3 Kreditt til husholdninger (K2) dekomponert på kilder.
Tolv månedersvekst. Mars 2013 – april 2015

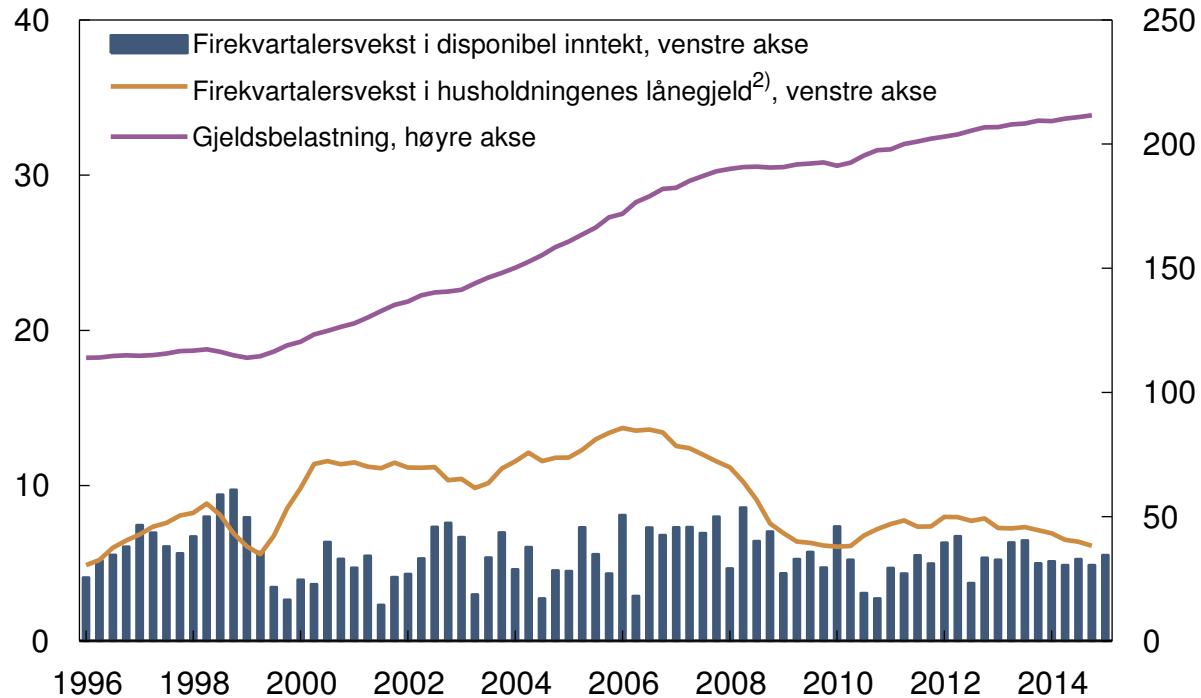

1) Serien er bruddjustert for oppstarten av OBOSbanken AS i desember 2013

2) Inkludert Statens Pensjonskasse

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3.4 Husholdningenes gjeldsbelastning.¹⁾
 Prosent. 1. kv. 1996 – 1. kv. 2015

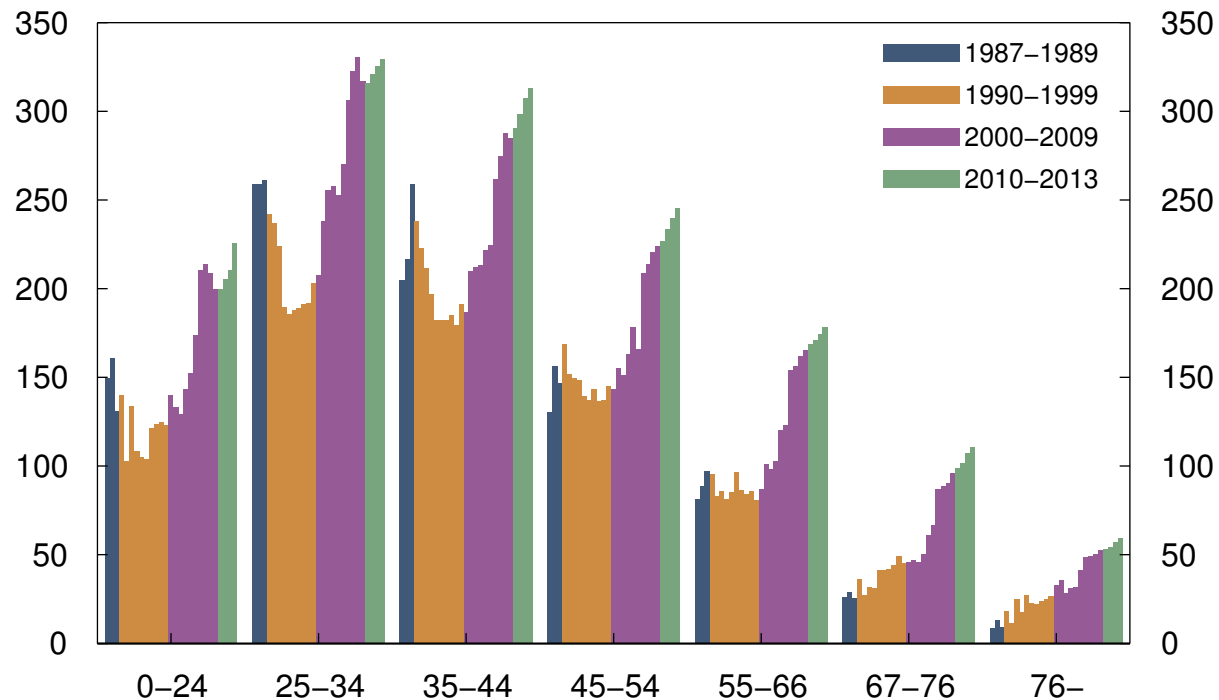

1) Lånegjeld for husholdninger og ideelle organisasjoner i prosent av disponibel inntekt korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte for 2000 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012

2) Endring i beholdning målt ved utgangen av kvartalet. Siste observasjon 4. kv. 2014

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.5 Husholdningenes¹⁾ gjeldsbelastning²⁾ etter alder på hovedinntektstaker.³⁾
Prosent. 1987 – 2013

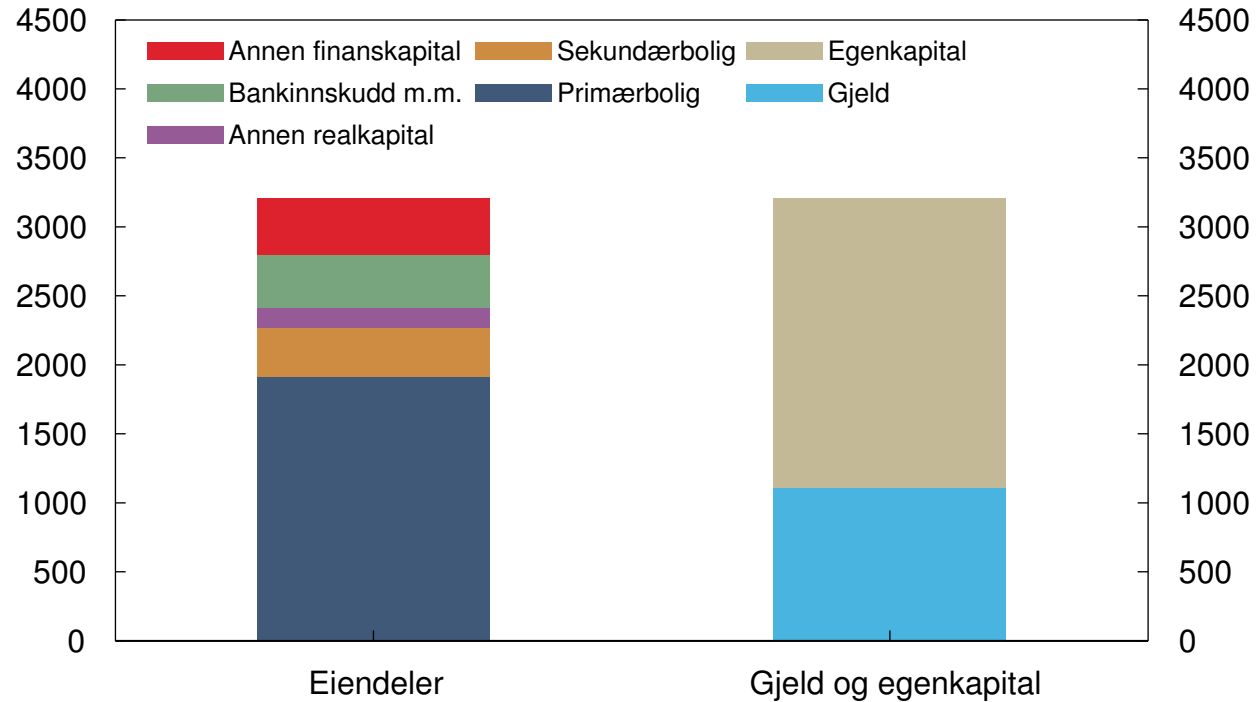
1) Lønsmottakere og trygdede. Selvstendig næringsdrivende er utelatt

2) Gjeld for husholdninger i prosent av disponibel inntekt

3) Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.6 Husholdningenes¹⁾ balanse.²⁾ Gjennomsnitt. Tusen kroner. 2013

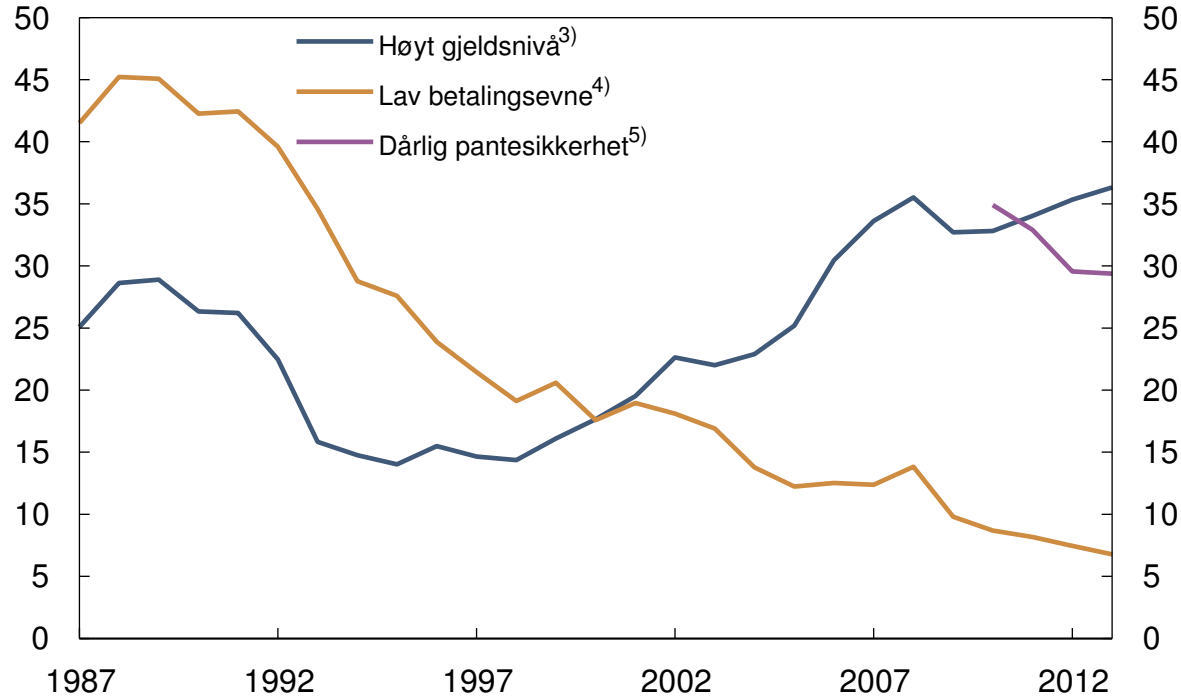

1) Lønnskottakere og trygdede. Selvstendig næringsdrivende er utelatt

2) Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.7 Andel gjeld i husholdninger¹⁾ med høyt gjeldsnivå, lav betalingsevne, og dårlig pantesikkerhet.²⁾ Prosent. 1987 – 2013

1) Lønsmottakere og trygdede. Selvstendig næringsdrivende er utelatt

2) Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger

3) Gjeld mer enn fem ganger disponibel inntekt. Prosent

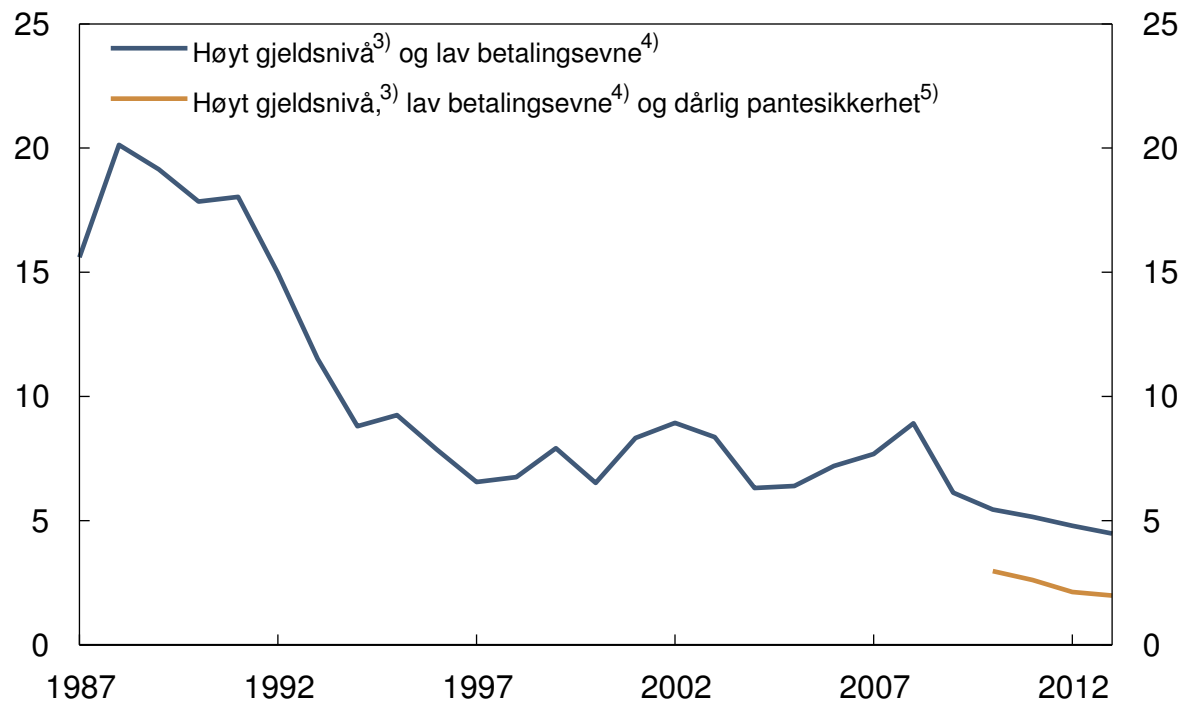
4) Margin mindre enn 1 månedsinntekt etter skatt. Margin er inntekt etter skatt, rentebetalinger og alminnelige forbruksutgifter

5) Gjeld fratrukket bankinnskudd er større enn boligverdi

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.8 Andel gjeld i husholdninger¹⁾ som faller innenfor kombinasjoner av kategorier for risikoutsatt gjeld.²⁾ Prosent. 1987 – 2013

1) Lønnsinntakere og trygdede. Selvstendig næringsdrivende er utelatt

2) Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger

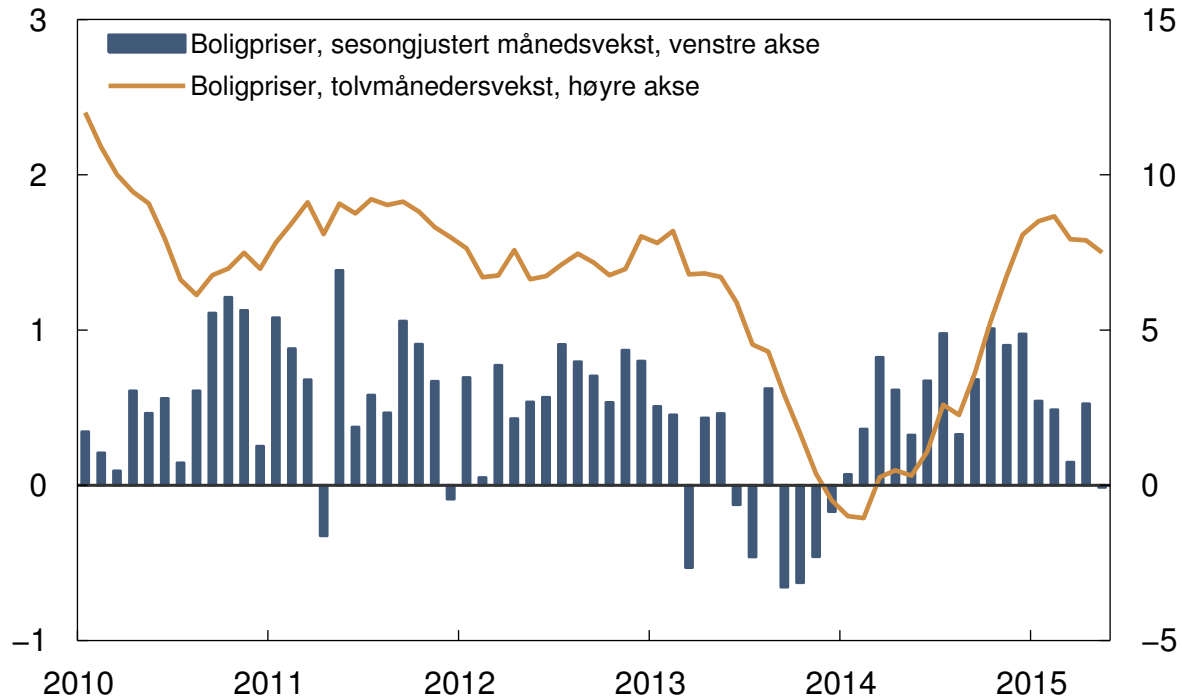
3) Gjeld mer enn fem ganger disponibel inntekt

4) Margin mindre enn 1 månedsinntekt etter skatt. Se figur 3.7

5) Gjeld fratrukket bankinnskudd er større enn boligverdi

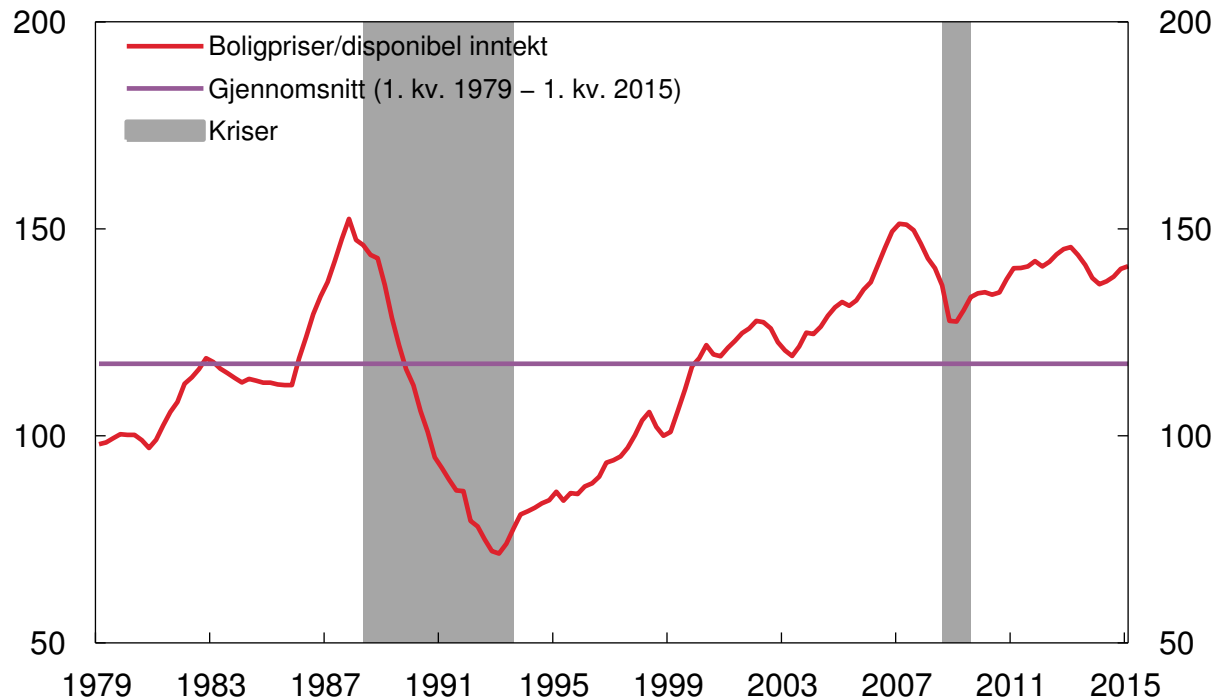
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.9 Boligpriser. Tolv månedersvekst og sesongjustert månedsvekst. Prosent. Januar 2010 – mai 2015

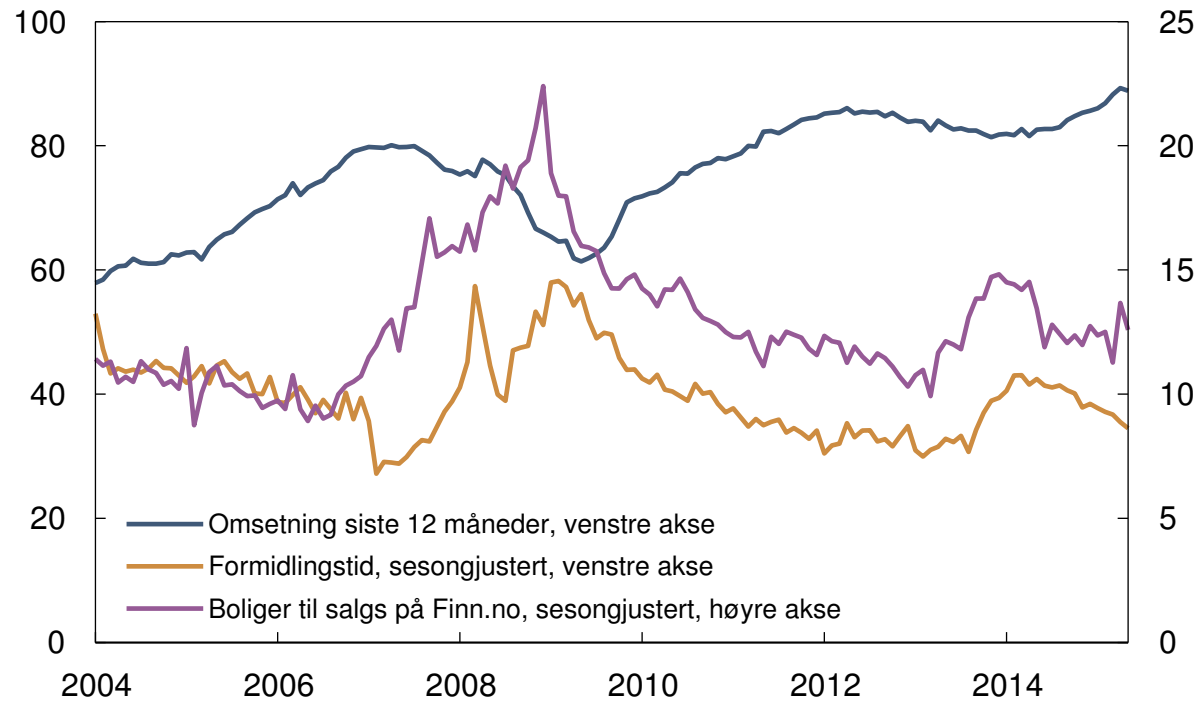
Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 3.10 Boligpriser i forhold til disponibel inntekt.
Indeks. 4. kv. 1998 = 100. 1. kv. 1979 – 1. kv. 2015

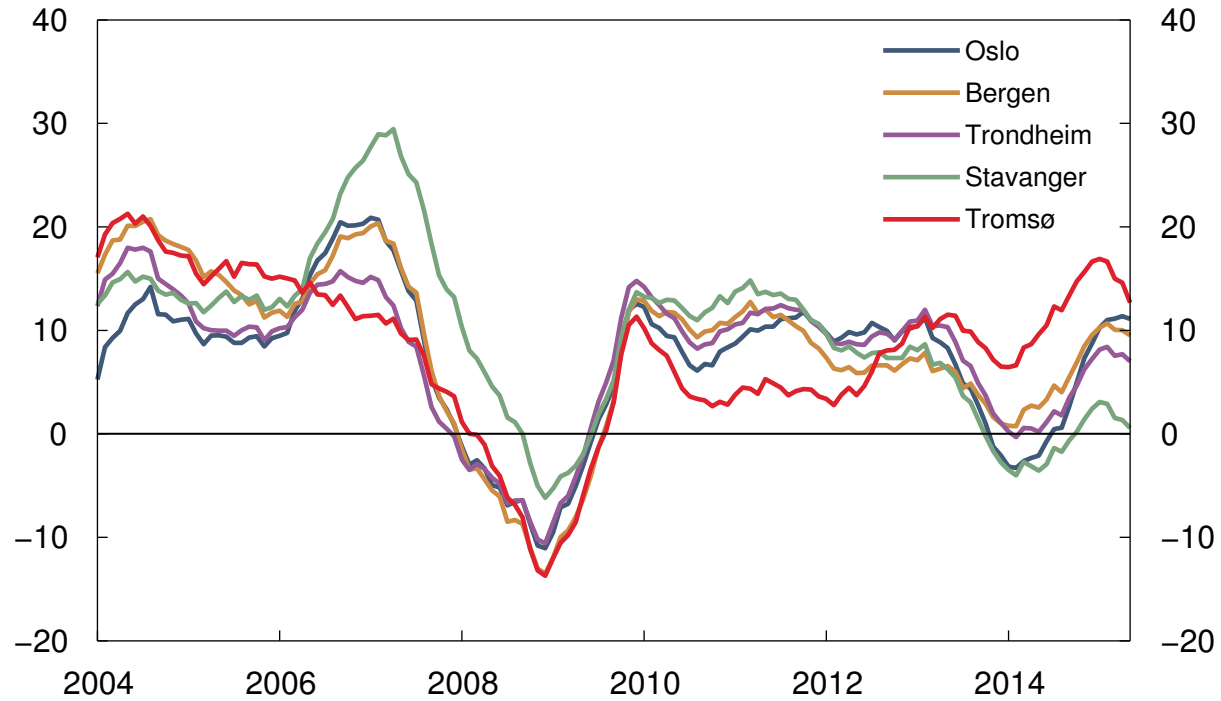
Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF) og Norges Bank

Figur 3.11 Antall omsatte brukte boliger og boliger til salgs i tusen boliger.
Formidlingstid i antall dager. Januar 2004 – mai 2015

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

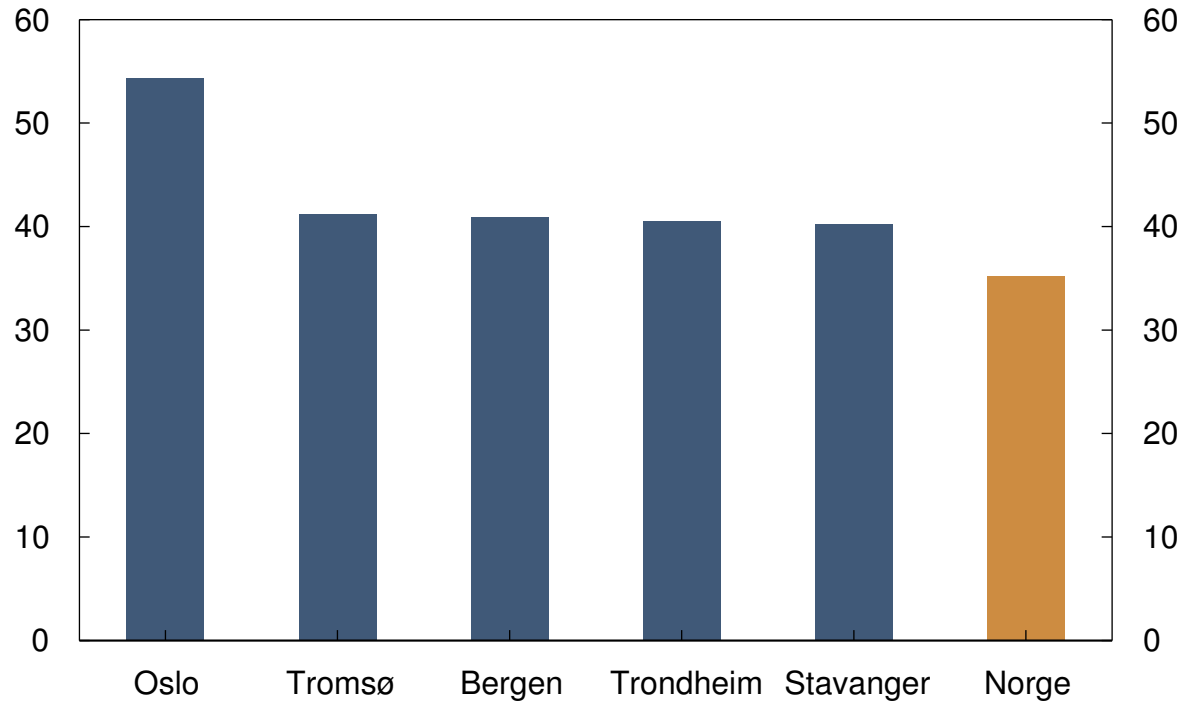
Figur 3.12 Boligpriser i utvalgte byer.
Tolv månedersvekst. Januar 2004 – mai 2015

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

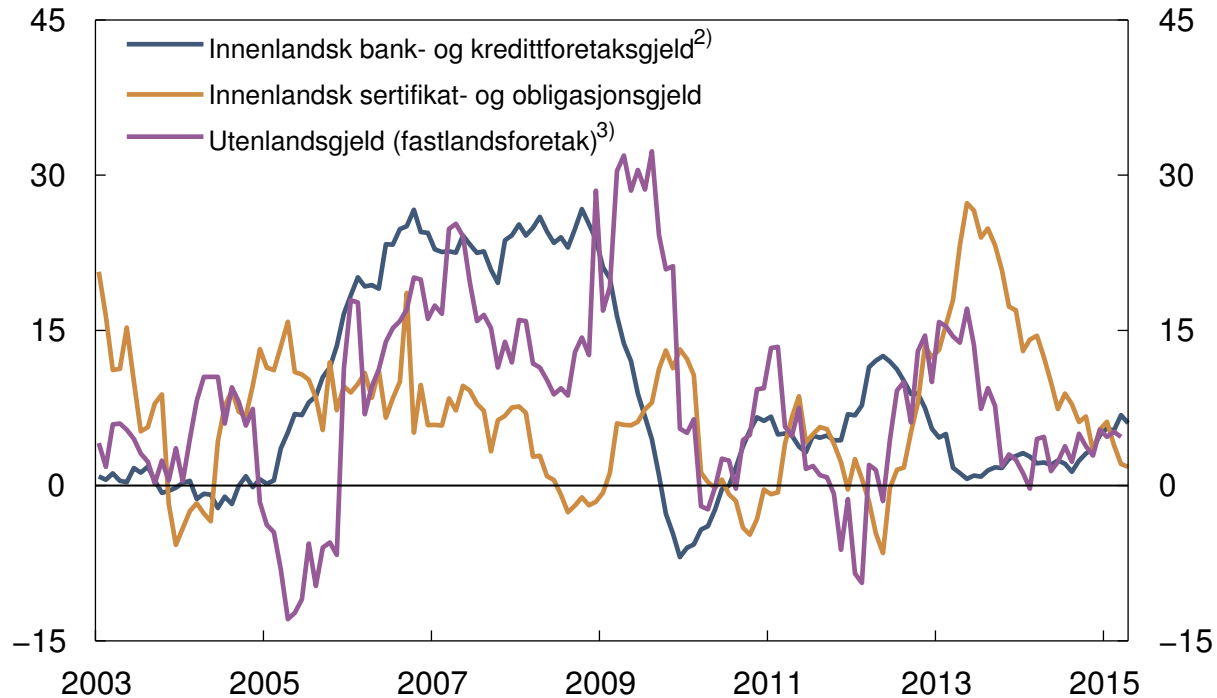
Figur 3.13 Boligpriser i utvalgte byer.

Gjennomsnittlig kvadratmeterpris. Tusen kroner. Mai 2015¹⁾

1) Basert på observasjoner de siste seks månedene
Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 3.14 Kreditt fra utvalgte finansieringskilder til norske ikke-finansielle foretak. Tolvmånedersvekst.¹⁾ Prosent. Januar 2003 – april 2015

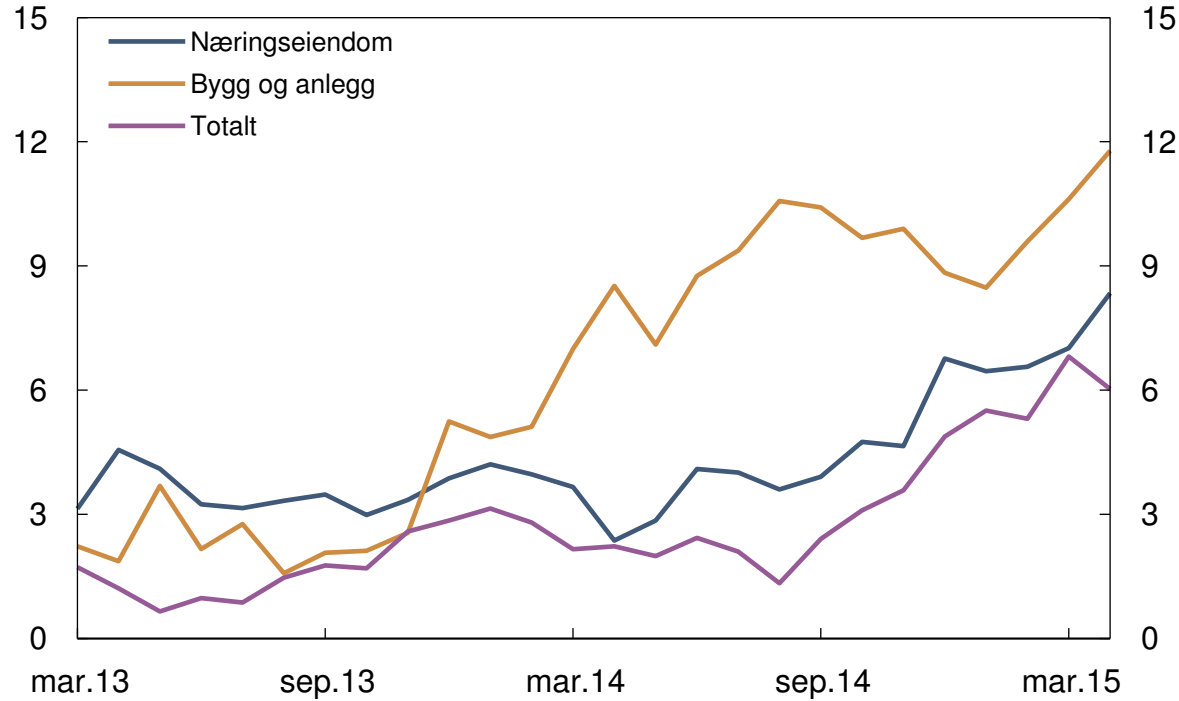
1) Endring i beholdning

2) I Statistisk sentralbyrås statistikk er Eksportkreditt klassifisert som "andre kilder" og Eksportfinans inngår under "kredittforetak". Klassifiseringen i figuren er endret slik at både Eksportfinans og Eksportkreditt inngår som kredittforetak

3) Vekst basert på transaksjoner. Til og med mars 2015

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.15 Innenlandsk kreditt til norske ikke-finansielle foretak i utvalgte næringer fra banker og kredittforetak¹⁾. Tolvmånedersvekst.²⁾
Prosent. Mars 2013 – april 2015

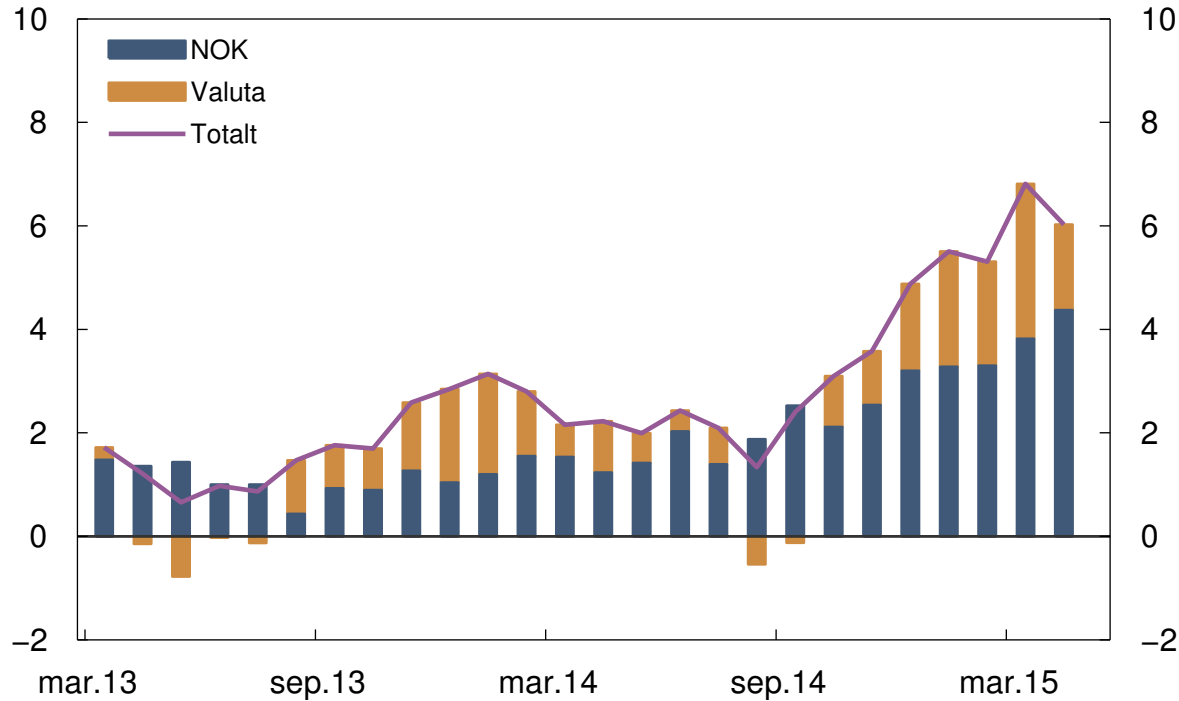
1) Klassifiseringen i figuren er endret slik at både Eksportfinans og Eksportkreditt inngår som kredittforetak. Se figur 3.14

2) Endring i beholdning

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.16 Innenlandsk kreditt til norske ikke-finansielle foretak fra banker og kredittforetak¹⁾ dekomponert i norske kroner og annen valuta. Tolvmånedersvekst.²⁾ Mars 2013 – april 2015

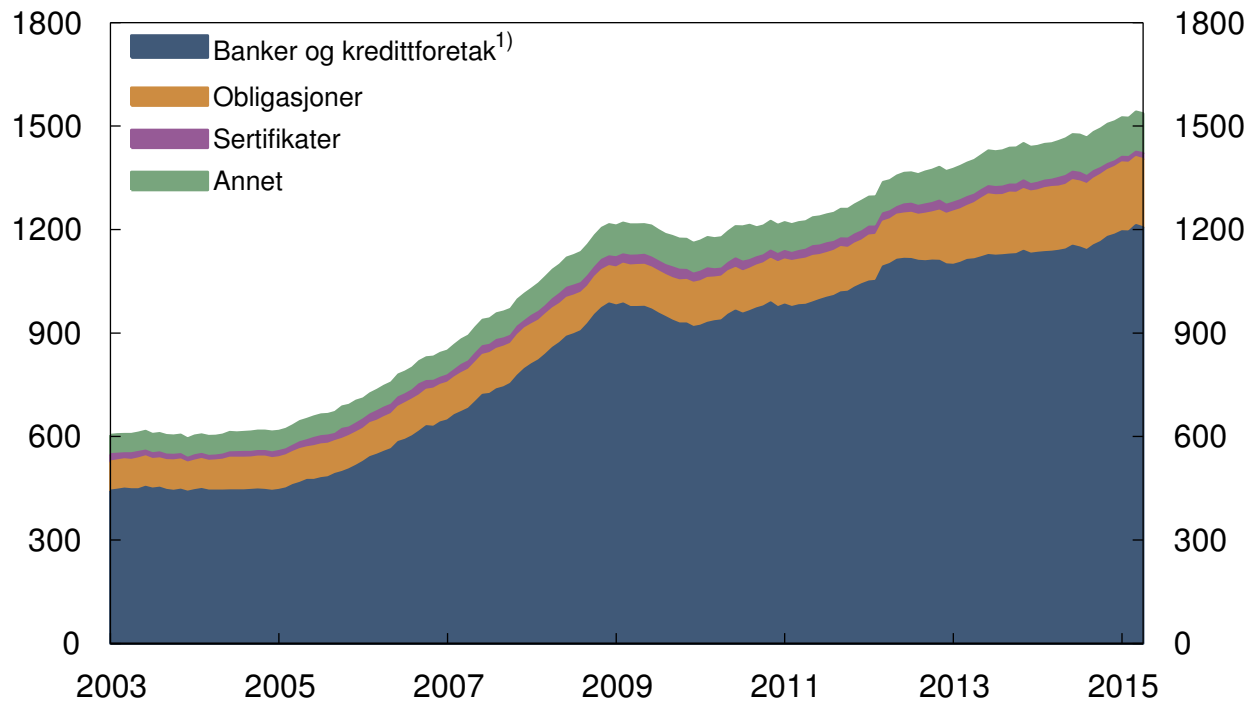

1) Klassifiseringen i figuren er endret slik at både Eksportfinans og Eksportkreditt inngår som kredittforetak. Se Figur 3.14

2) Endring i beholdning

Kilde: Statistisk sentralbyrå

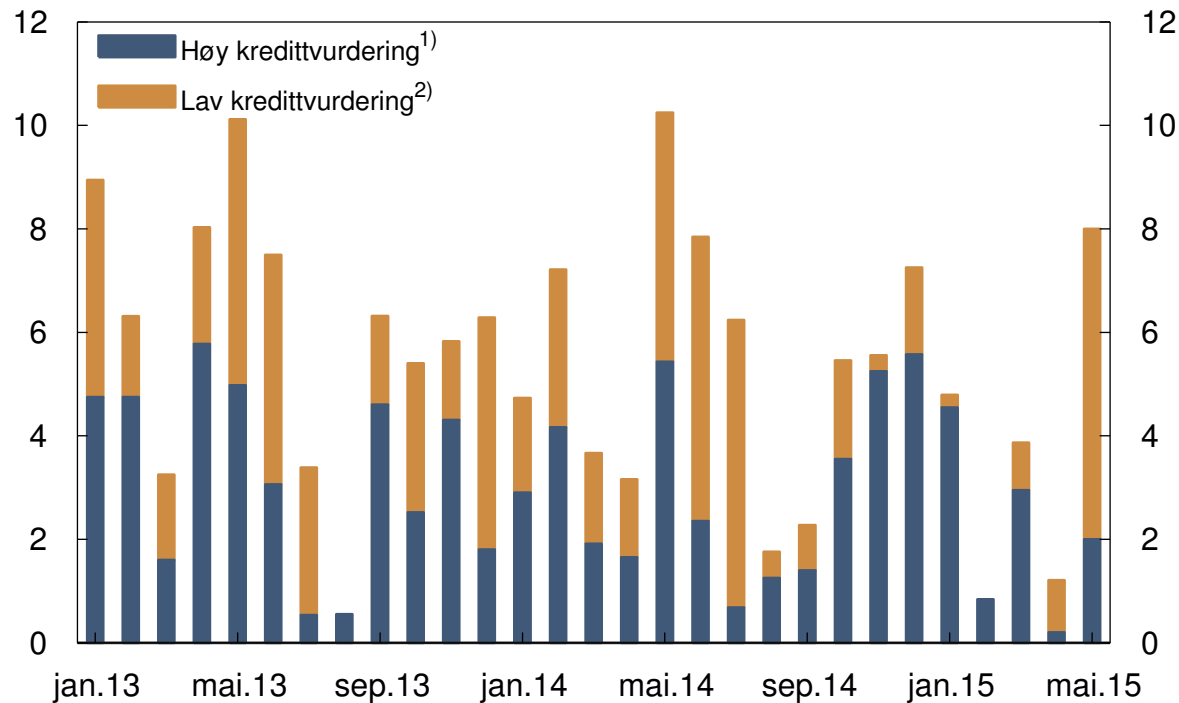
Figur 3.17 Innenlandsk kreditt til norske ikke-finansielle foretak.
Beholdninger. Milliarder kroner. Januar 2003 – april 2015

1) Klassifiseringen i figuren er endret slik at både Eksportfinans og Eksportkreditt inngår som kredittforetak. Se figur 3.14

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.18 Emisjonsvolum fra norskregistrerte ikke-finansielle foretak i det norske obligasjonsmarkedet. Milliarder kroner. Per måned. Januar 2013 – mai 2015

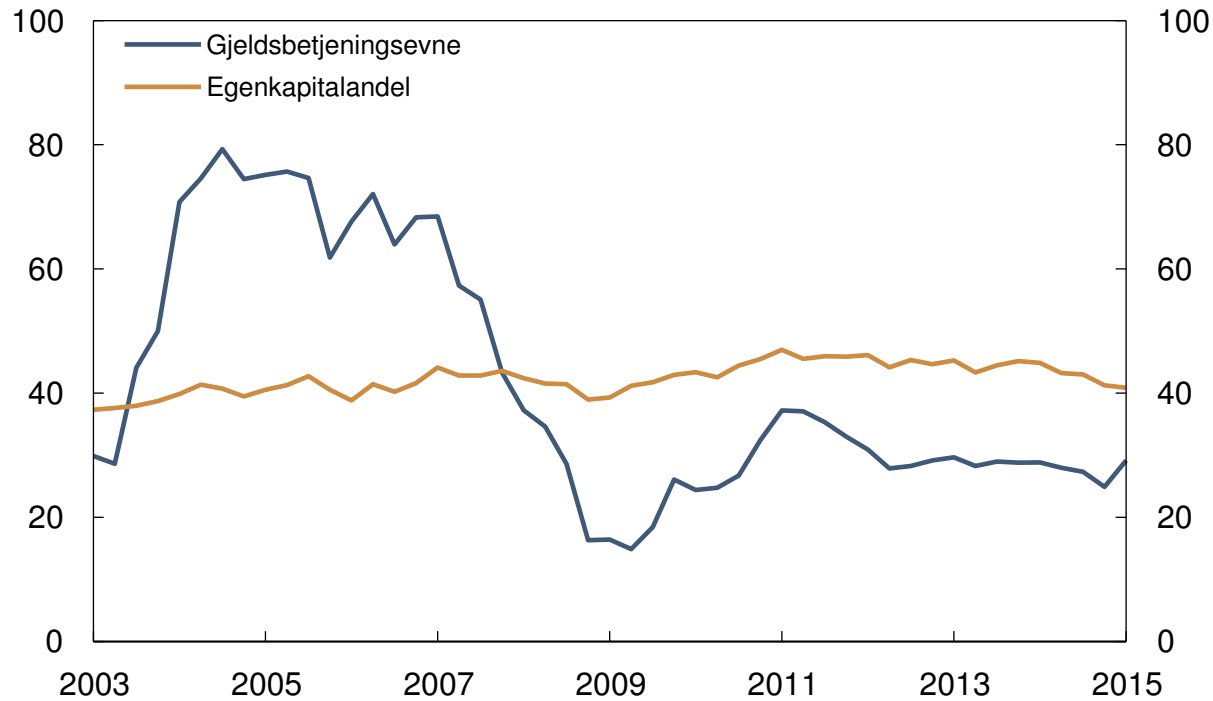

1) Foretak med kredittradering lik eller høyere enn BBB-

2) Foretak med kredittradering lavere enn BBB-

Kilde: Stamdata

Figur 3.19 Gjeldsbetjeningsevne¹⁾ og egenkapitalandel²⁾ i børsnoterte foretak.
Prosent. 1. kv. 2003 – 1. kv. 2015

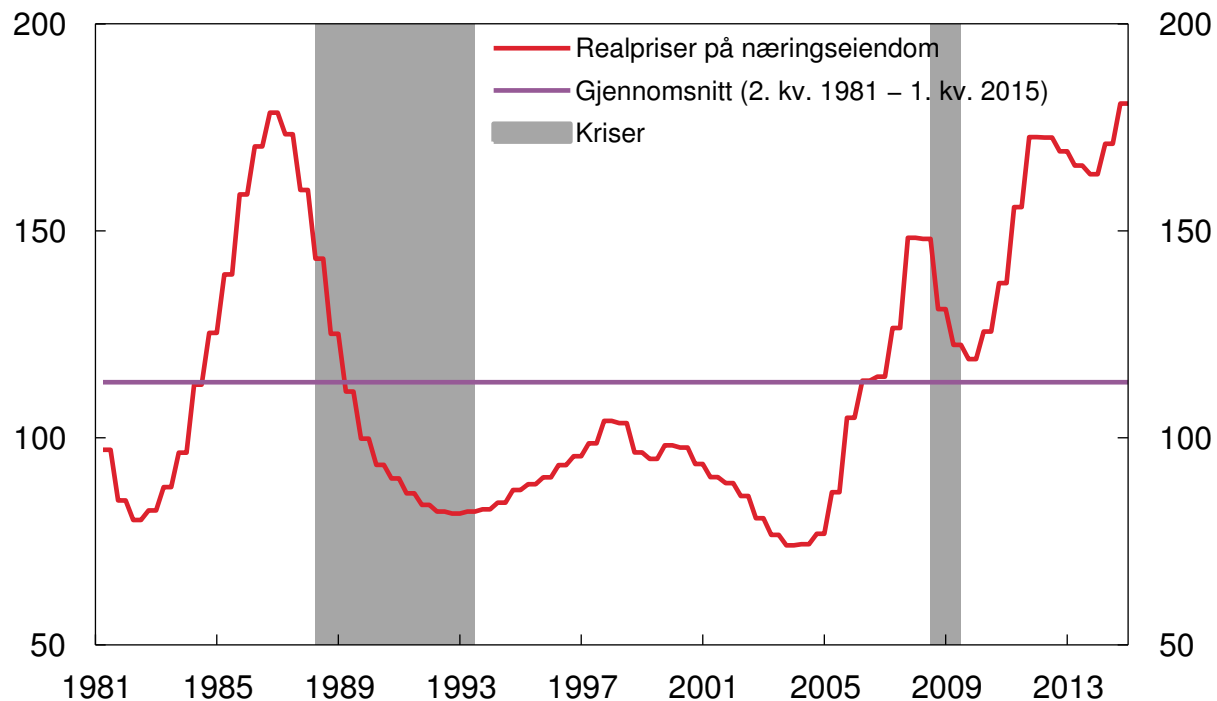

1) Resultat før skatt pluss av- og nedskrivninger siste fire kvartaler i prosent av rentebærende gjeld for norskregistrerte ikke-finansielle foretak på Oslo Børs, eksklusive Statoil. Tallet for 1. kv. 2015 er foreløpig

2) Egenkapital i prosent av eiendeler for norskregistrerte ikke-finansielle foretak på Oslo Børs, eksklusive Statoil

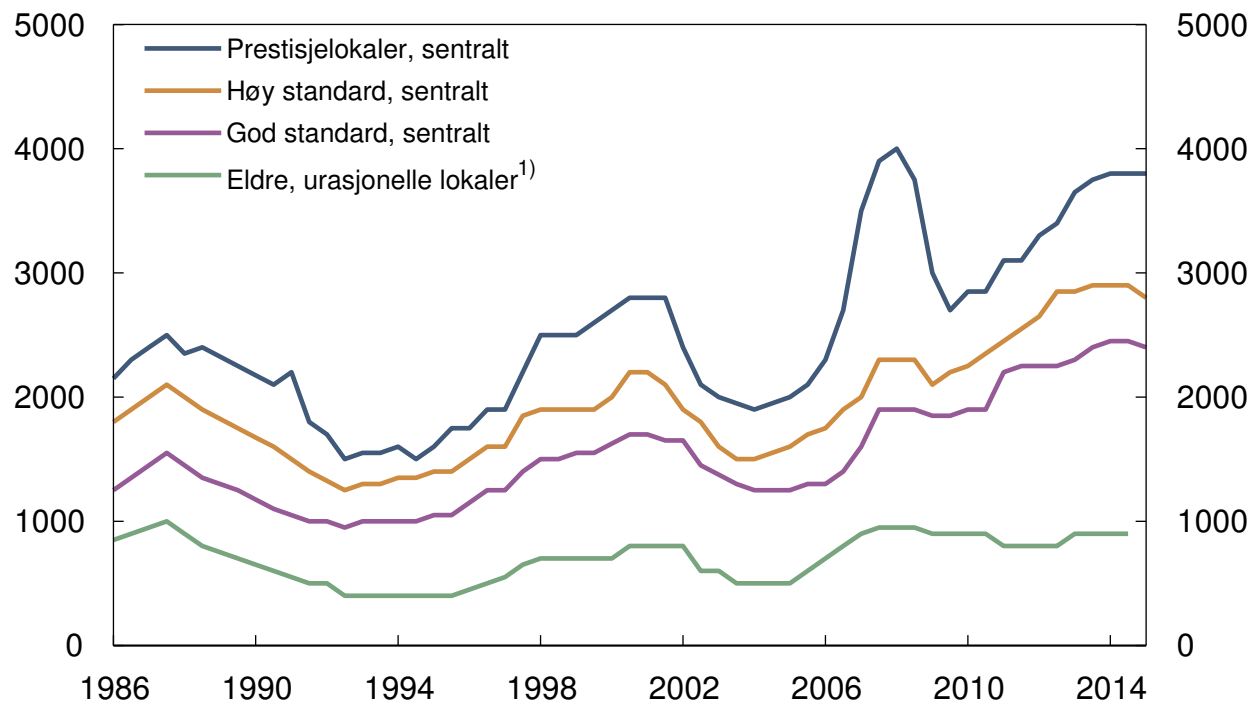
Kilder: Bloomberg, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.20 Realpriser på næringseiendom.¹⁾
Indeks. 1998 = 100. 2. kv. 1981 – 1. kv. 2015

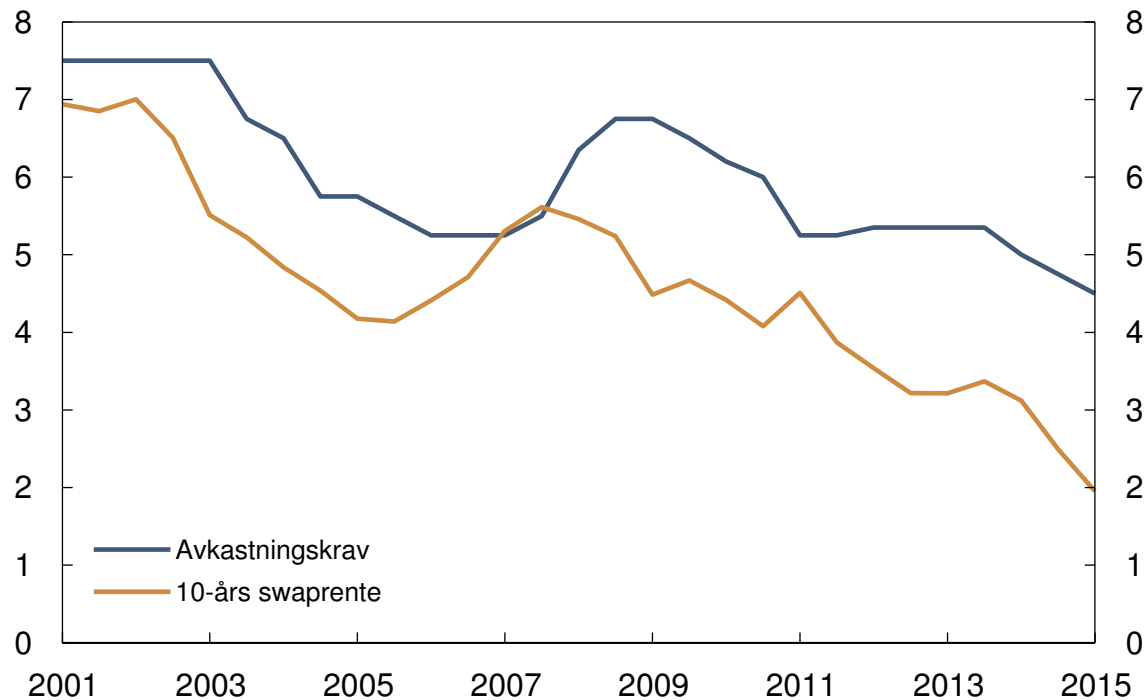
1) Beregnede salgspriser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge
Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.21 Leiepriser for kontorlokaler i Oslo.
Kroner per kvadratmeter per år. 1. halvår 1986 – 1. halvår 2015

1) Siste observasjon 2. halvår 2014
Kilder: OPAK og Dagens Næringsliv

Figur 3.22 Avkastningskrav¹⁾ for de mest attraktive kontorlokalene i Oslo og 10-års swaprente²⁾. Prosent. 1. halvår 2001 – 1. halvår 2015

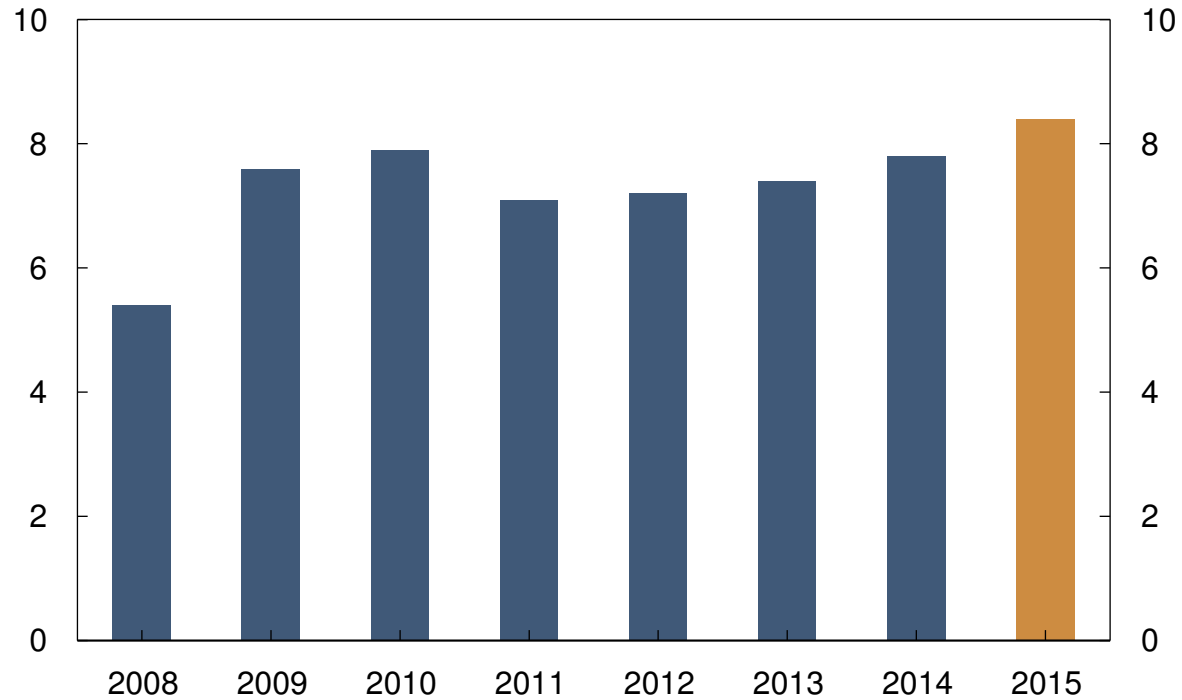

1) Avkastningskravet er basert på vurderinger gjort av Dagens Næringslivs ekspertpanel på næringseiendom

2) Halvårlig swaprente er beregnet som et gjennomsnitt av daglige renter. Swaprenten for 1.halvår 2015 er gjennomsnittet av daglige renter for 1. januar – 12. juni 2015

Kilder: Dagens Næringsliv og Thomson Reuters

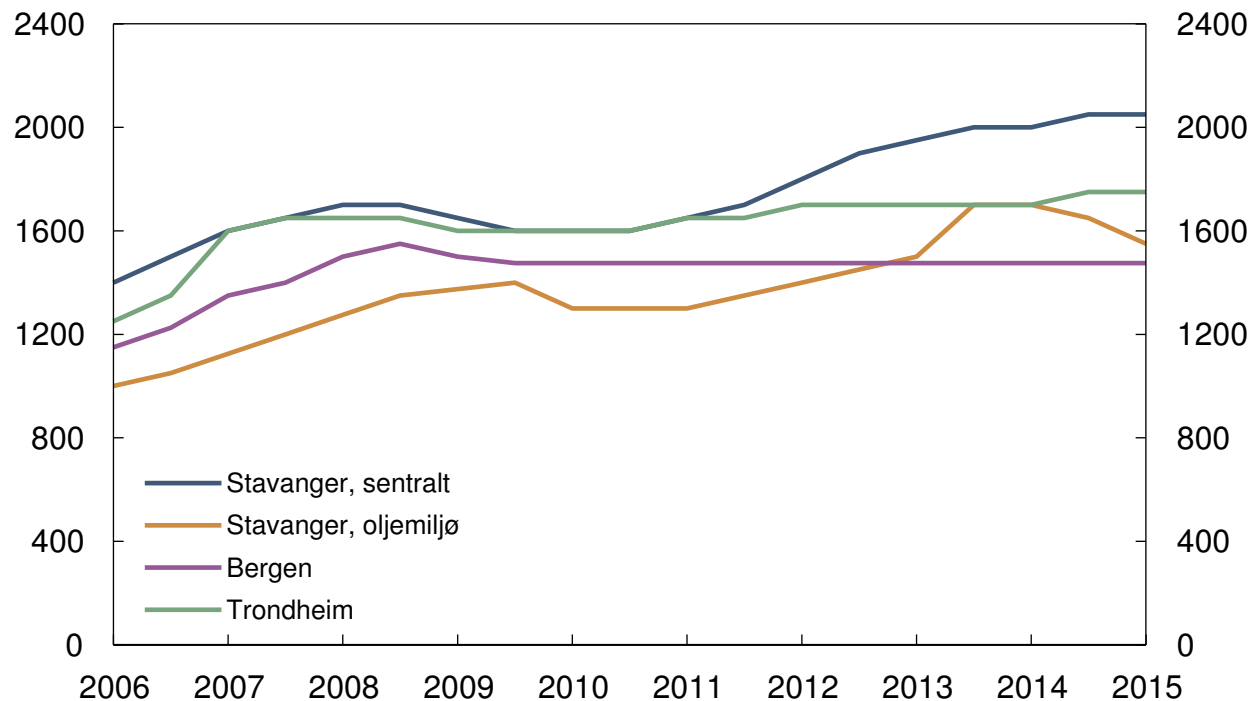
Figur 3.23 Kontorledighet i Oslo og Bærum ved utgangen av året.¹⁾
Prosent. 2008 – 2015²⁾

1) Beregnet som gjennomsnitt av anslag fra ulike analysemiljøer
2) Foreløpige tall for 2014. Prognoser for 2015
Kilde: Entras Konsensusrapport

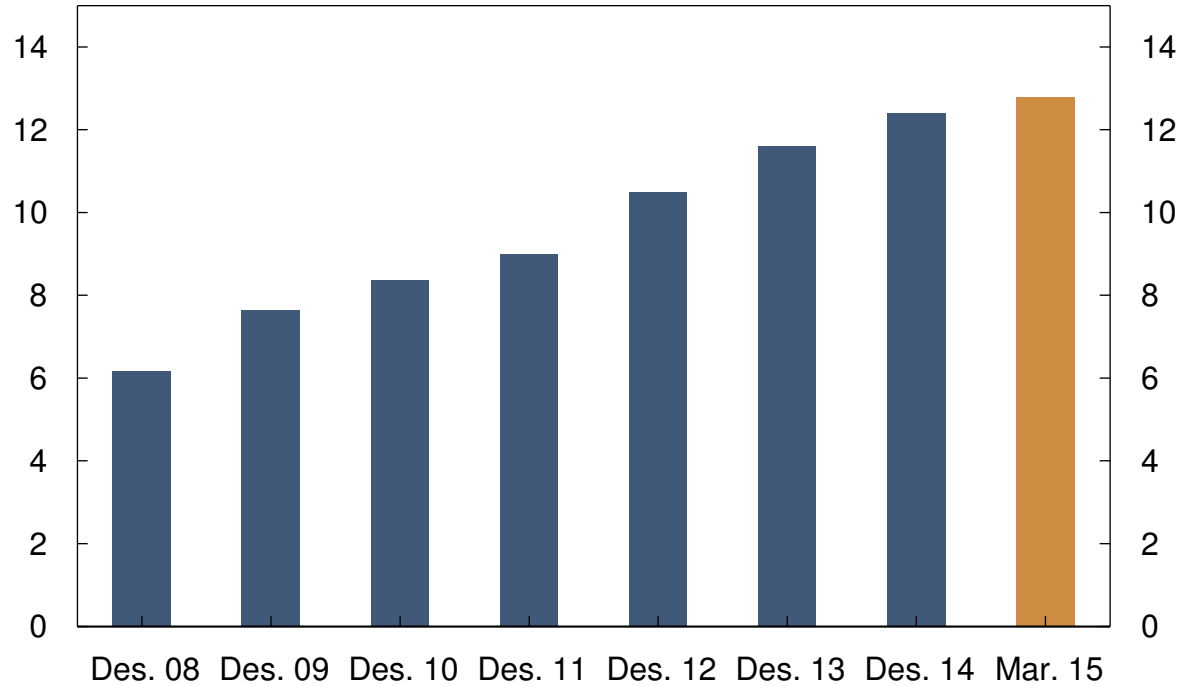

Figur 3.24 Leiepriser for kontorlokaler i utvalgte byer.
Kroner per kvadratmeter per år. 1. halvår 2006 – 1. halvår 2015¹⁾

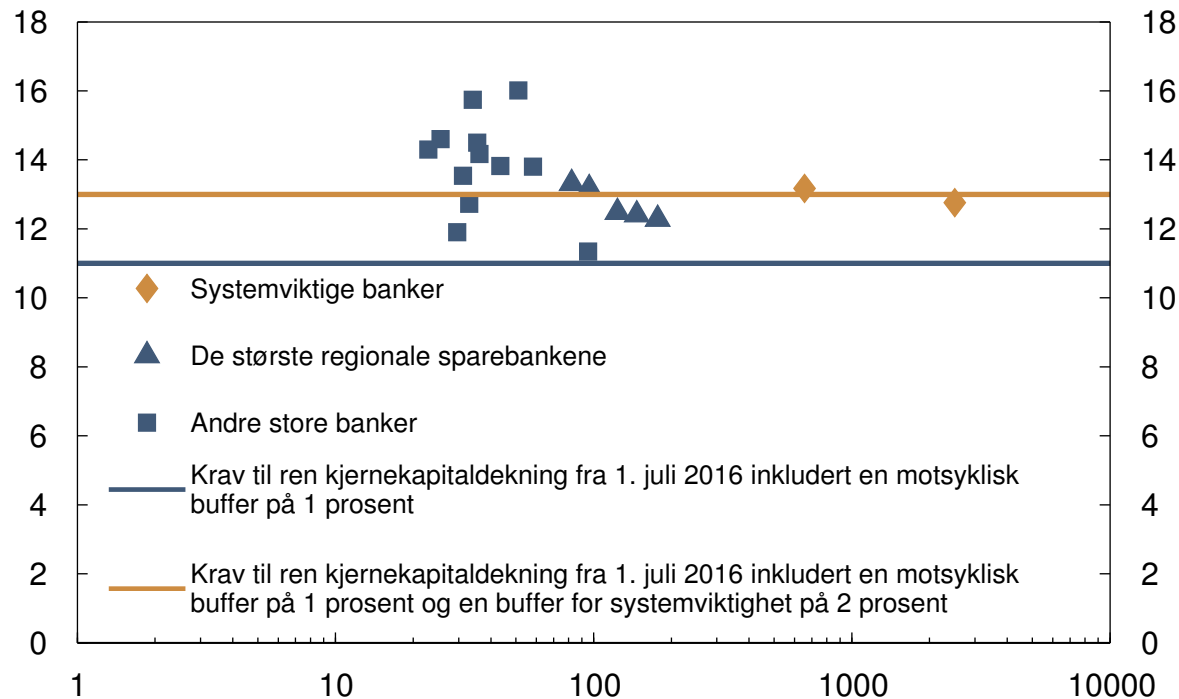
1) Tidligere besto statistikken av ett leieprissegment per område. 2. halvår 2013 ble prisene inndelt i segmentene "god standard" og "høy standard" per område. For seriene "Stavanger, sentralt" og "Stavanger, oljemiljø" ble "høy standard" videreført, mens for "Bergen" og "Trondheim" ble "god standard" videreført
Kilder: OPAK og Dagens Næringsliv

Figur 3.25 Ren kjernekapitaldekning i bankene.¹⁾
Prosent. Desember 2008 – mars 2015

1) Vektet snitt for de syv største bankene i Norge (eksklusive Sparebank Sør fram til og med desember 2013)
Kilder: Bankkonsernernes års- og kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 3.26 Bankkonsernernes¹⁾ rene kjernekapitaldekning.
 Prosent. Forvaltningskapital.²⁾ Milliarder kroner. Per 31. mars 2015³⁾

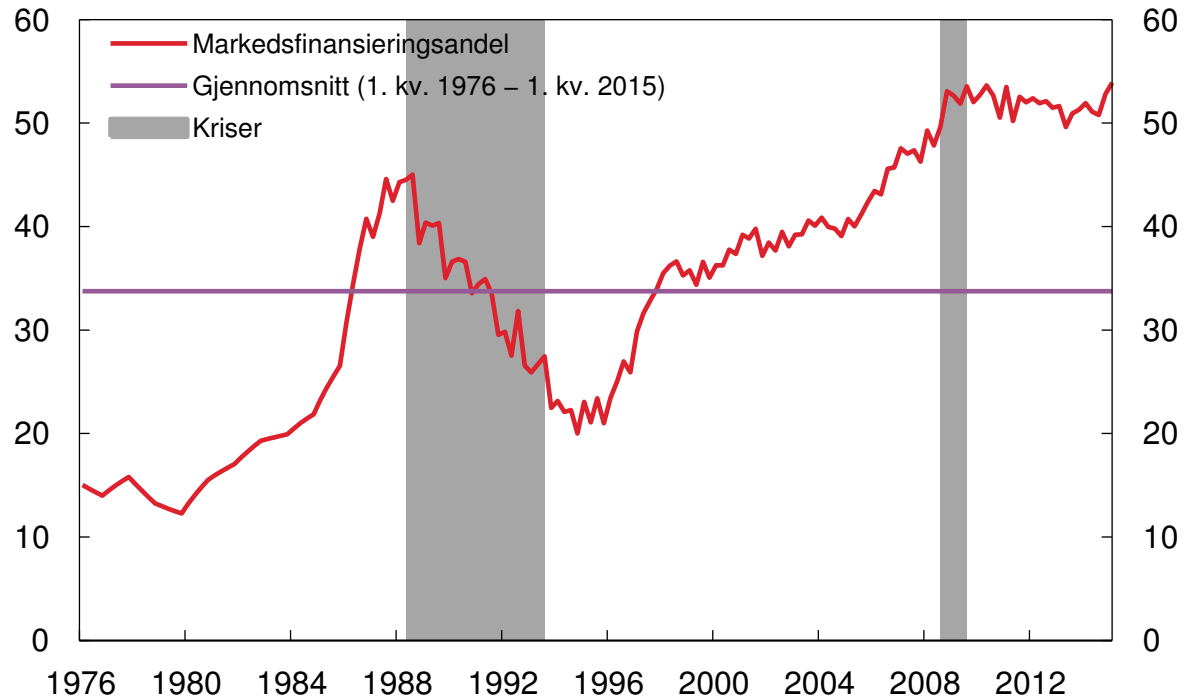
1) Bankkonsern med forvaltningskapital over 20 milliarder kroner med unntak av filialer av utenlandske banker i Norge

2) Logaritmisk skala

3) Det er antatt at hele resultatet for 1. kv. 2015 legges til ren kjernekapital

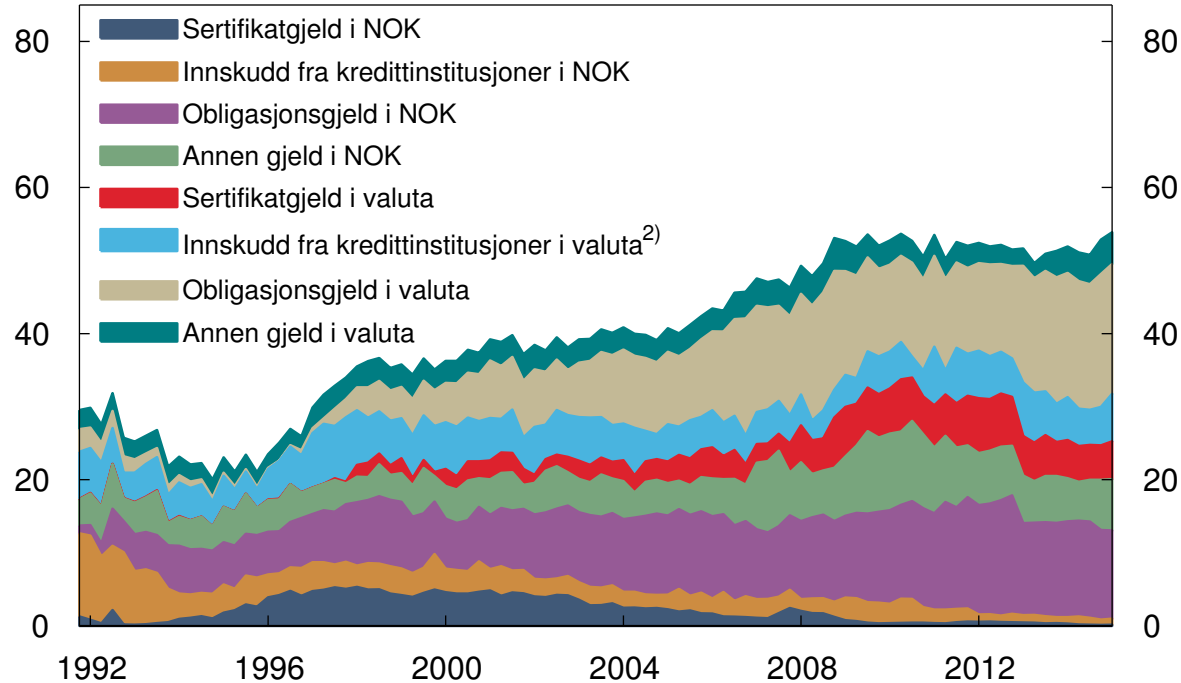
Kilder: Bankkonsernernes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 3.27 Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel.
Prosent. 1. kv. 1976 – 1. kv. 2015

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker
Kilde: Norges Bank

Figur 3.28 Dekomponering av bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel.
Andel av total finansiering. Prosent. 4. kv. 1991 – 1. kv. 2015

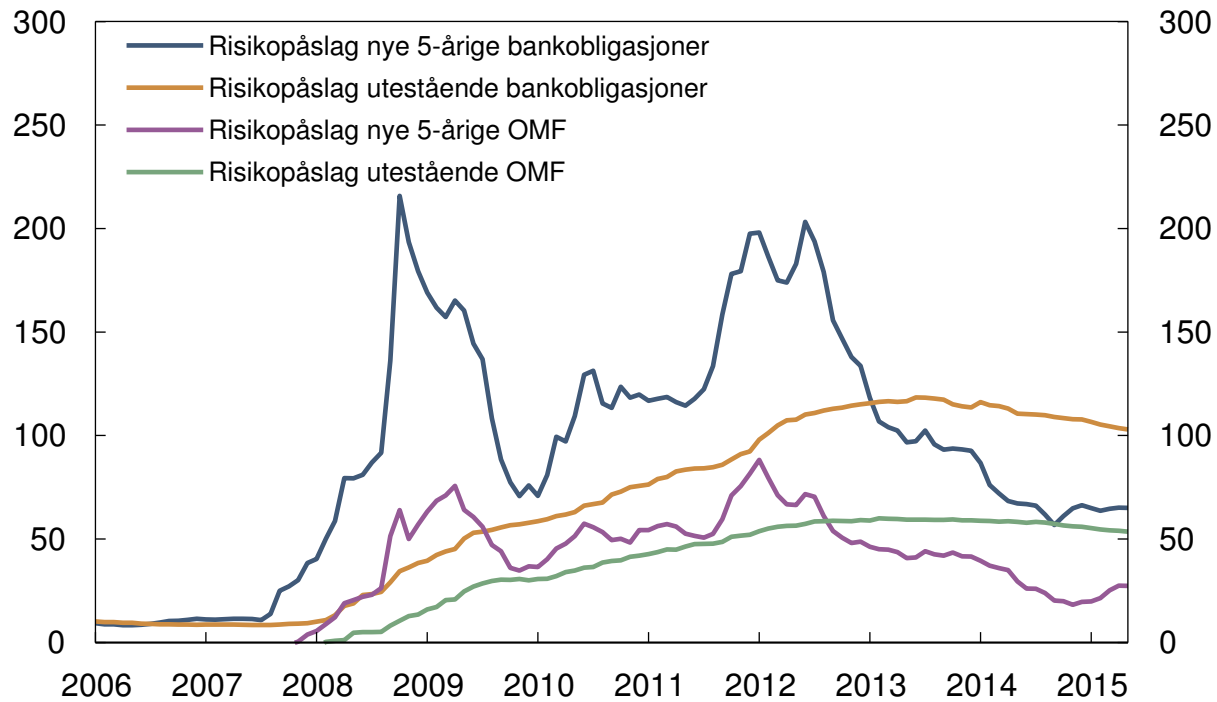

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker

2) Innskudd fra kredittinstitusjoner inkluderer også innskudd fra sentralbanker

Kilde: Norges Bank

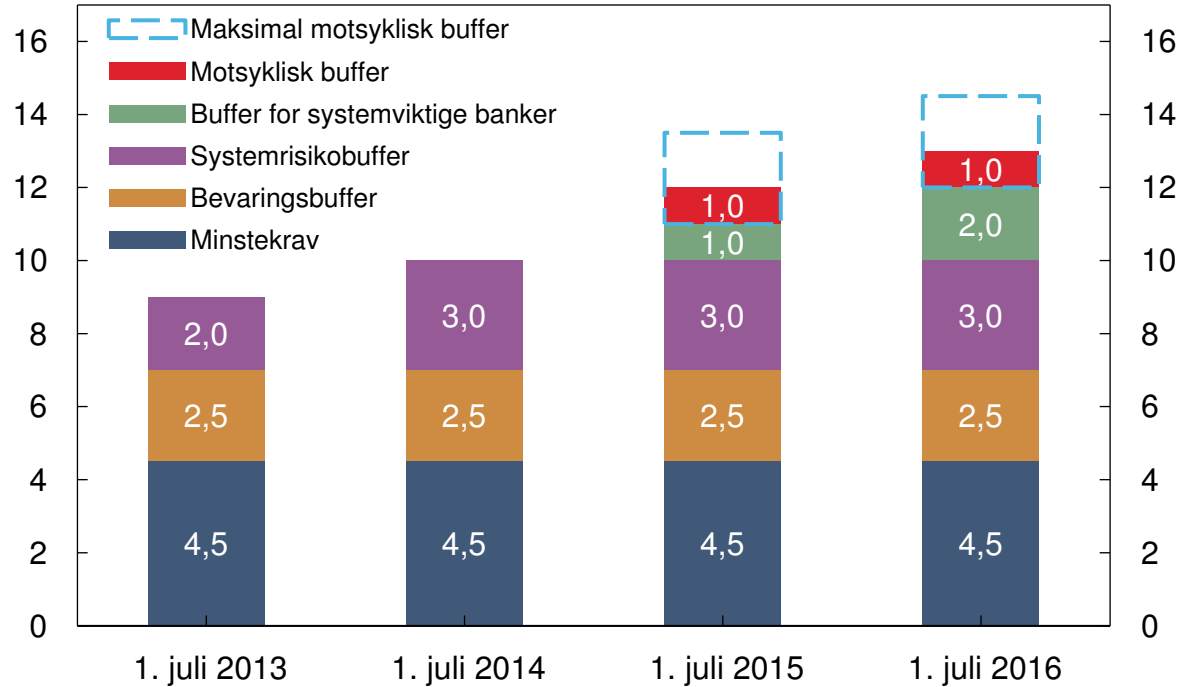
Figur 3.29 Gjennomsnittlige risikopåslag¹⁾ på ny og utestående obligasjonsgjeld for norske banker. Basispunkter. Januar 2006 – mai 2015

1) Differanse mot 3-måneder NIBOR

Kilder: Bloomberg, Stamdata, DNB Markets og Norges Bank

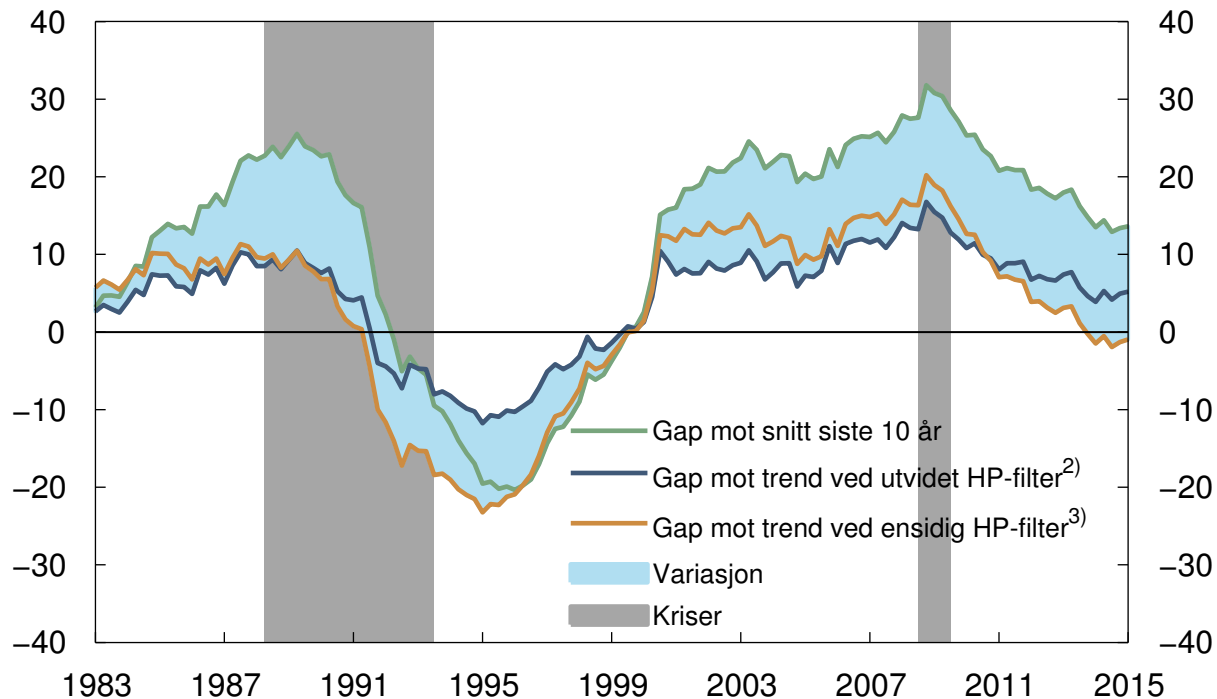
Figur 3.30 Opptrapping av krav til ren kjernekapitaldekning i nytt regelverk.
Prosent. 1. juli 2013 – 1. juli 2016

Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

Figur 3.31a Kredittgap. Samlet kreditt¹⁾ for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Avvik fra beregnede trender. Prosentenheter.

1. kv. 1983 – 1. kv. 2015

1) Summen av K2 husholdninger og K3 ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge (alle ikke-finansielle foretak før 1995). K3 ikke-finansielle foretak inneholder K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge

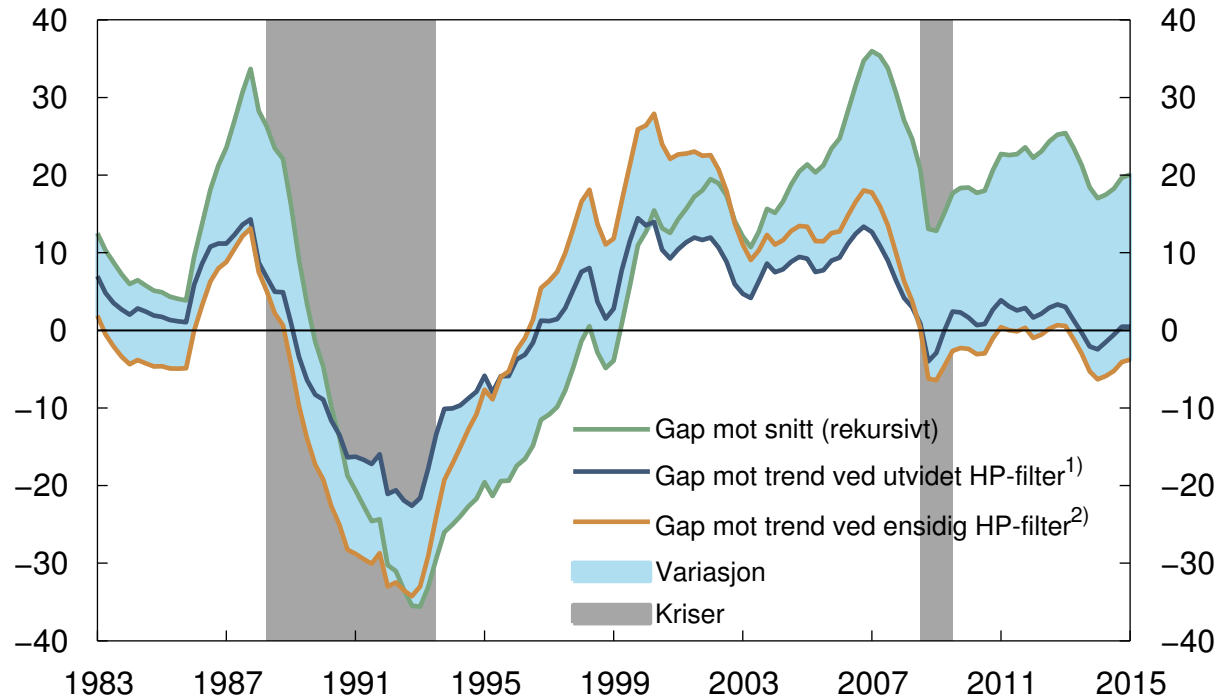
2) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000

Kilder: Statistisk sentralbyrå, IMF og Norges Bank

Figur 3.31b Boligprisgap. Boligpriser i forhold til disponibel inntekt som avvik fra beregnede trender. Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2015

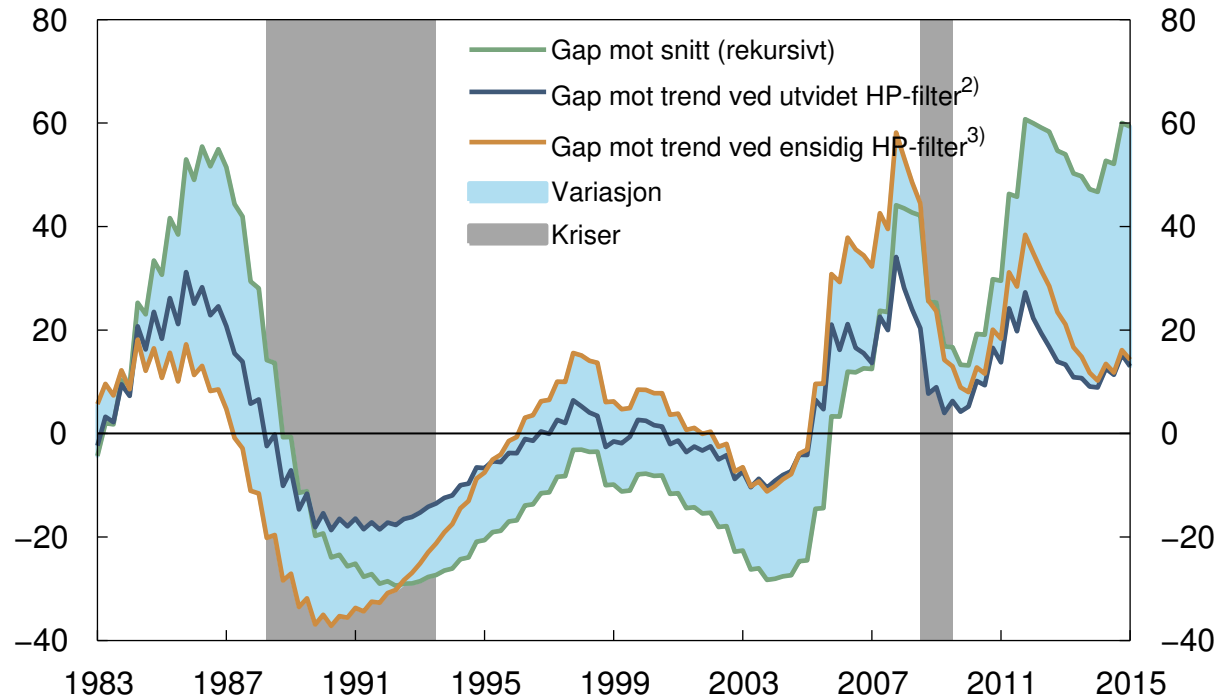

1) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

2) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), Finn.no, Eiendomsverdi og Norges Bank

Figur 3.31c Næringseiendomsprisgap. Realpriser på næringseiendom¹⁾ som avvik fra beregnede trender. Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2015

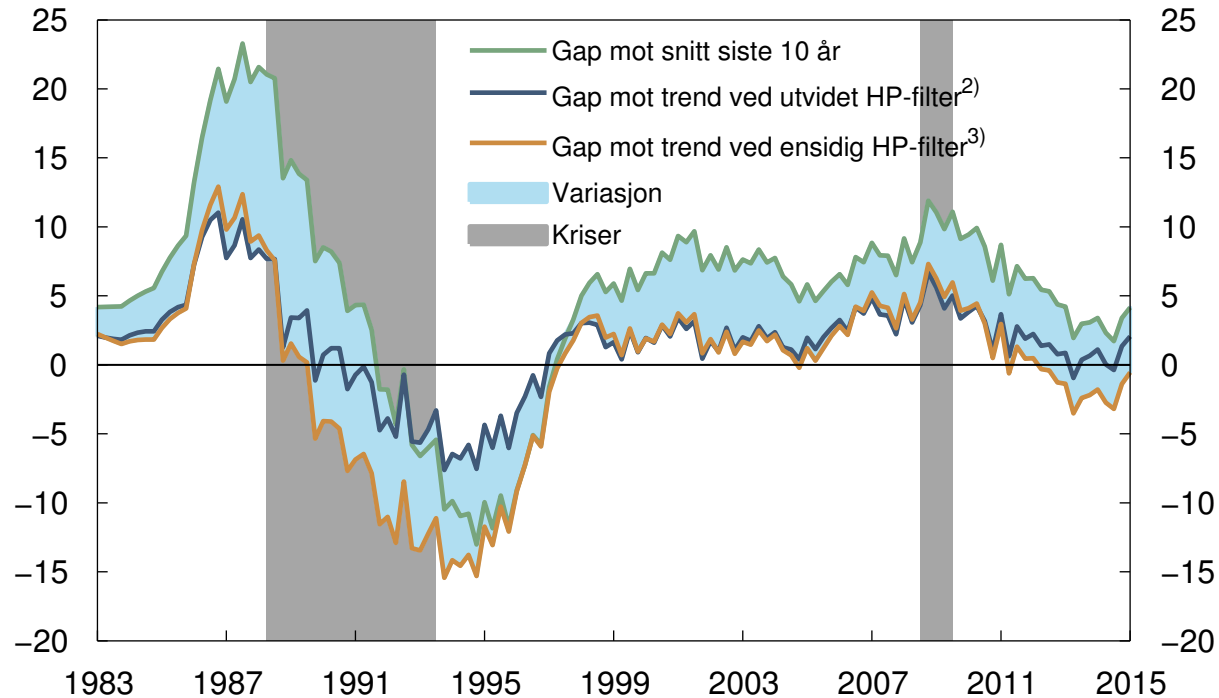
1) Beregnede salgspriser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge

2) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000

Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.31d Markedsfinansieringsgap. Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel som avvik fra beregnede trender. Prosentenheter. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2015

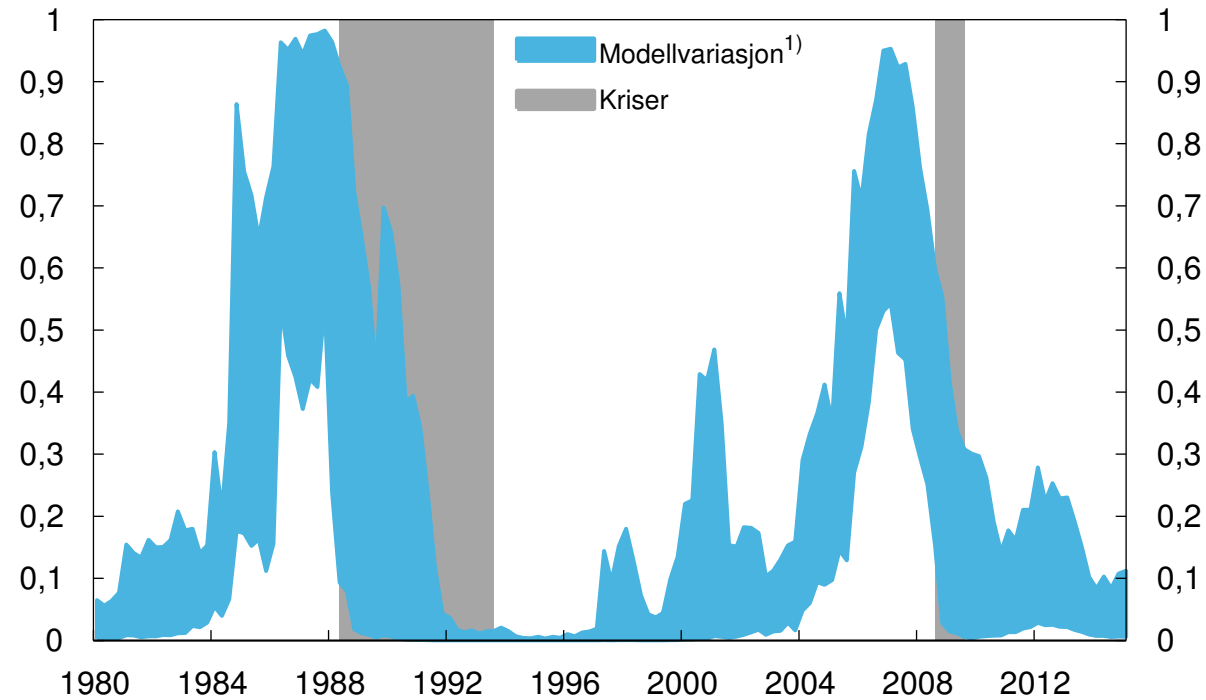
1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker

2) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000

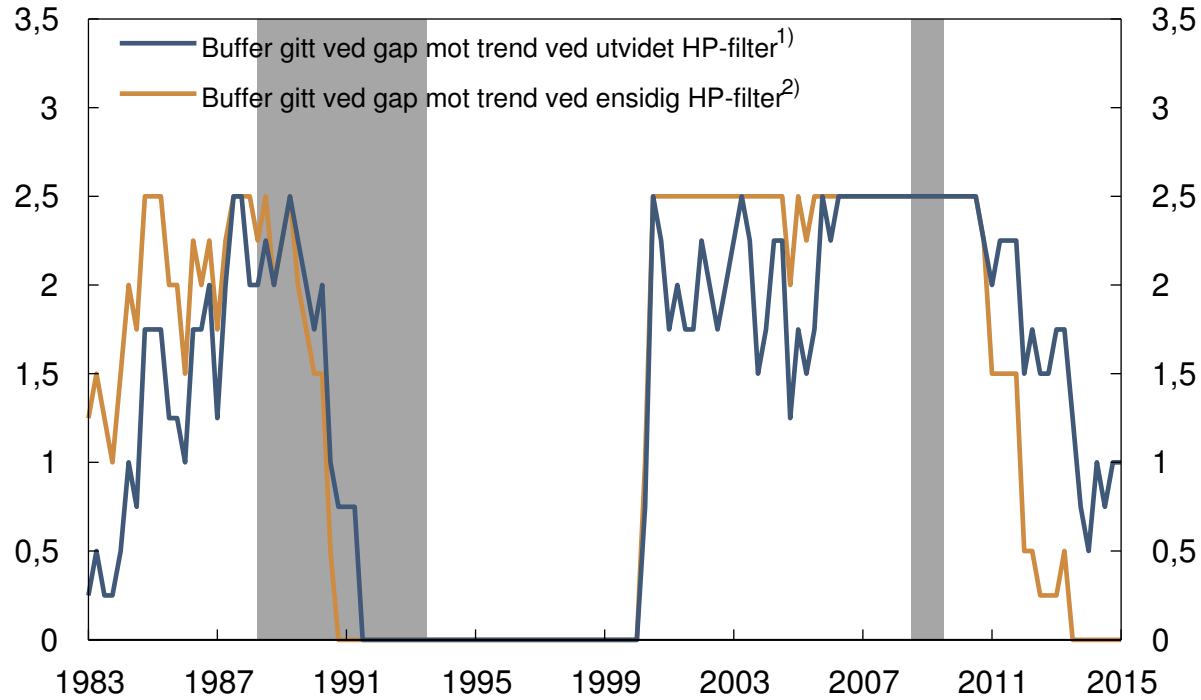
Kilde: Norges Bank

Figur 3.32 Estimerte kritesannsynligheter fra ulike modellspesifikasjoner.
1. kv. 1980 – 1. kv. 2015

1) Modellvariasjonen er representert ved høyeste og laveste kritesannsynlighet basert på ulike modellspesifikasjoner og trendberegninger
Kilde: Norges Bank

Figur 3.33 Referanseverdier for den motsykliske kapitalbufferen ved ulike trendberegninger. Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2015

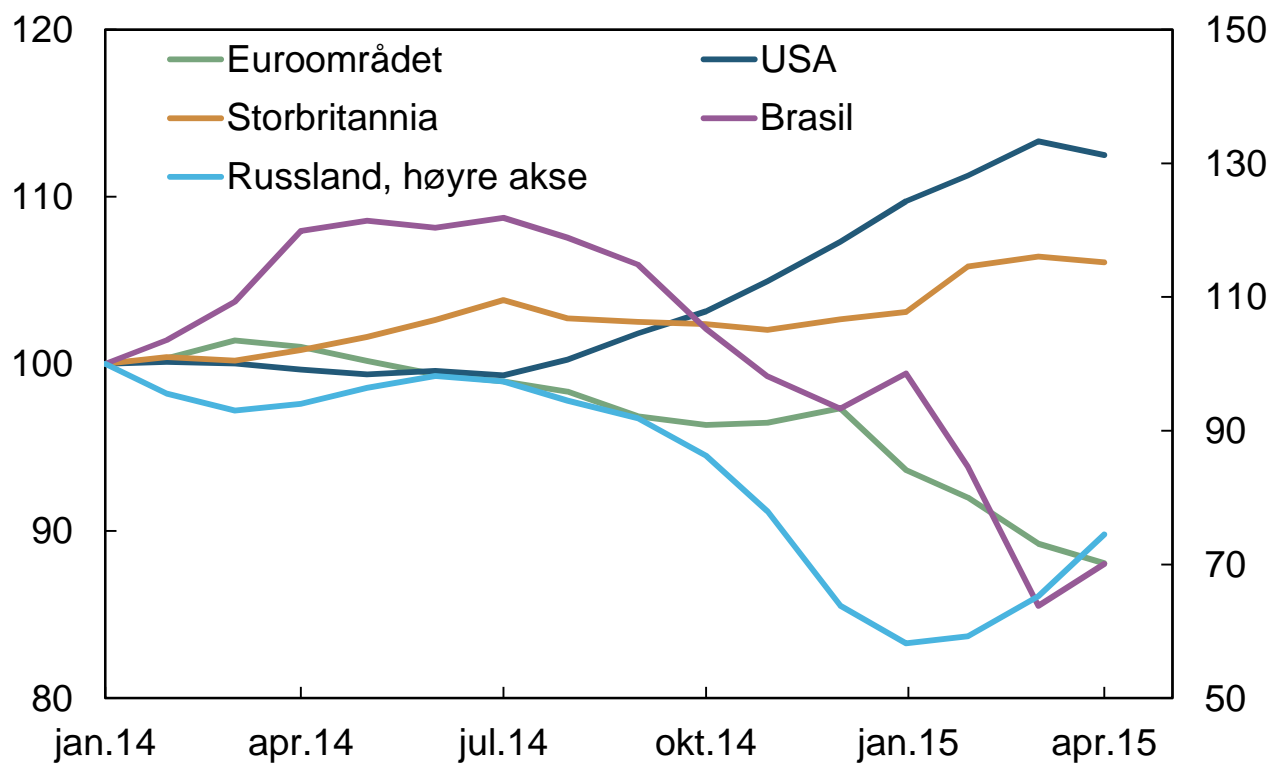

1) Ensidig Hodrick Prescott-filer beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

2) Ensidig Hodrick Prescott-filer. Lambda = 400 000

Kilder: Statistisk sentralbyrå, IMF og Norges Bank

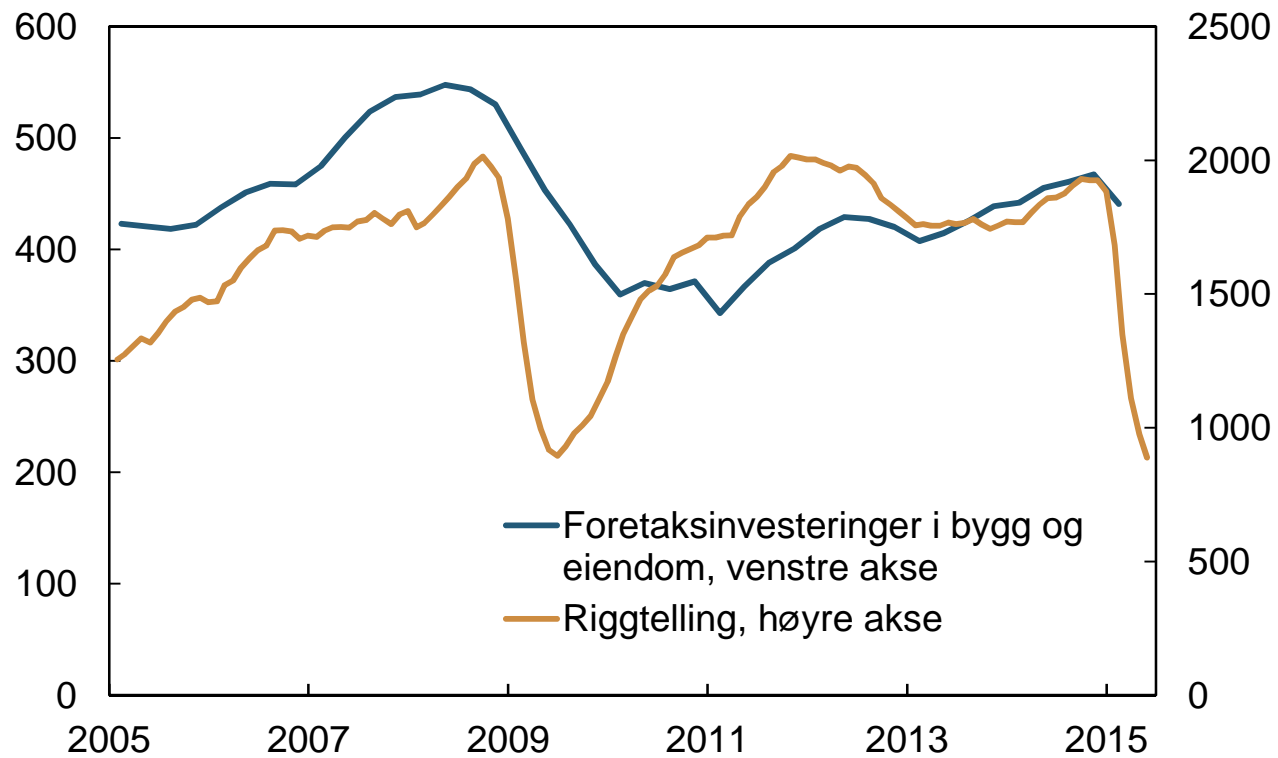
Figur 1 Nominelle effektive valutakurser¹⁾. Indeks. Januar 2014 = 100.
Januar 2014 – april 2015

1) Stigende kurve betyr sterkere kurs

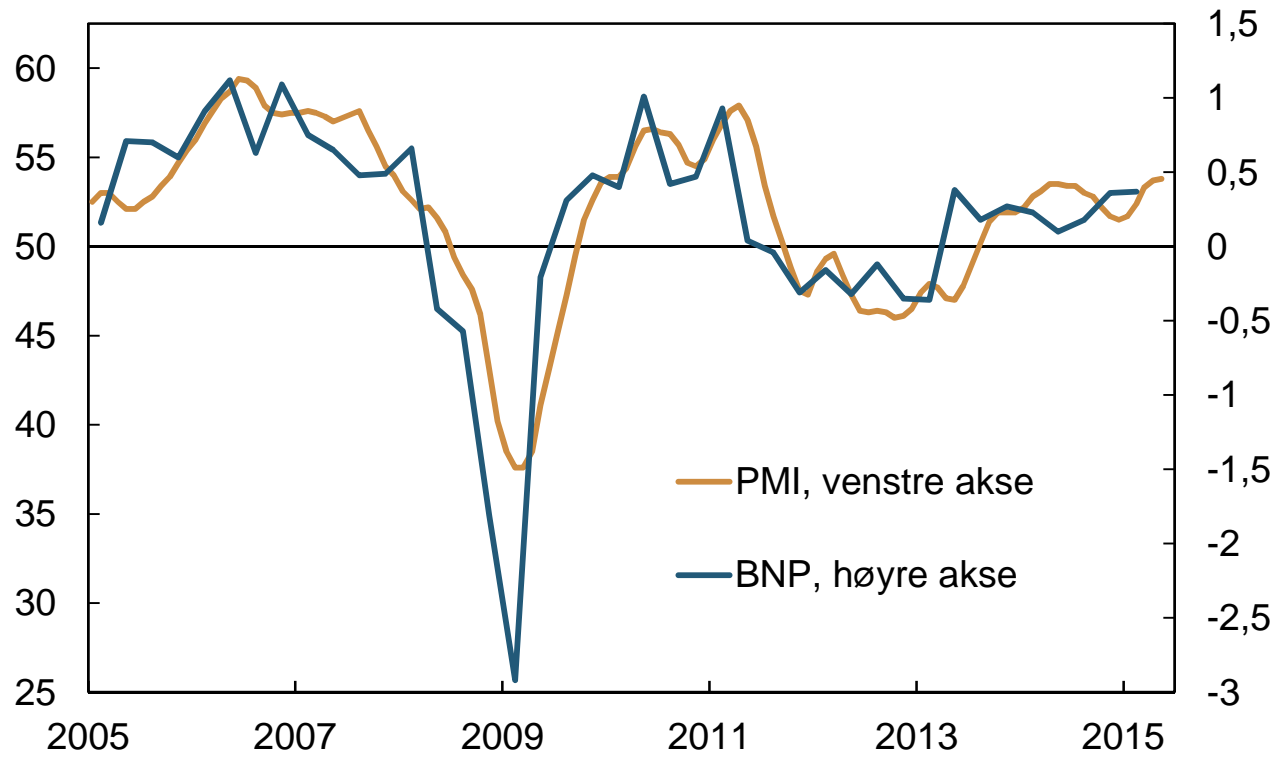
Kilde: Thomson Reuters

Figur 2 USA. Foretaksinvesteringer i bygg og eiendom (inkludert rigger).
Milliarder USD. Annualisert rate. Sesongjustert. Antall aktive olje- og
gassrigger. Januar 2005 – mai 2015

Kilde: Thomson Reuters

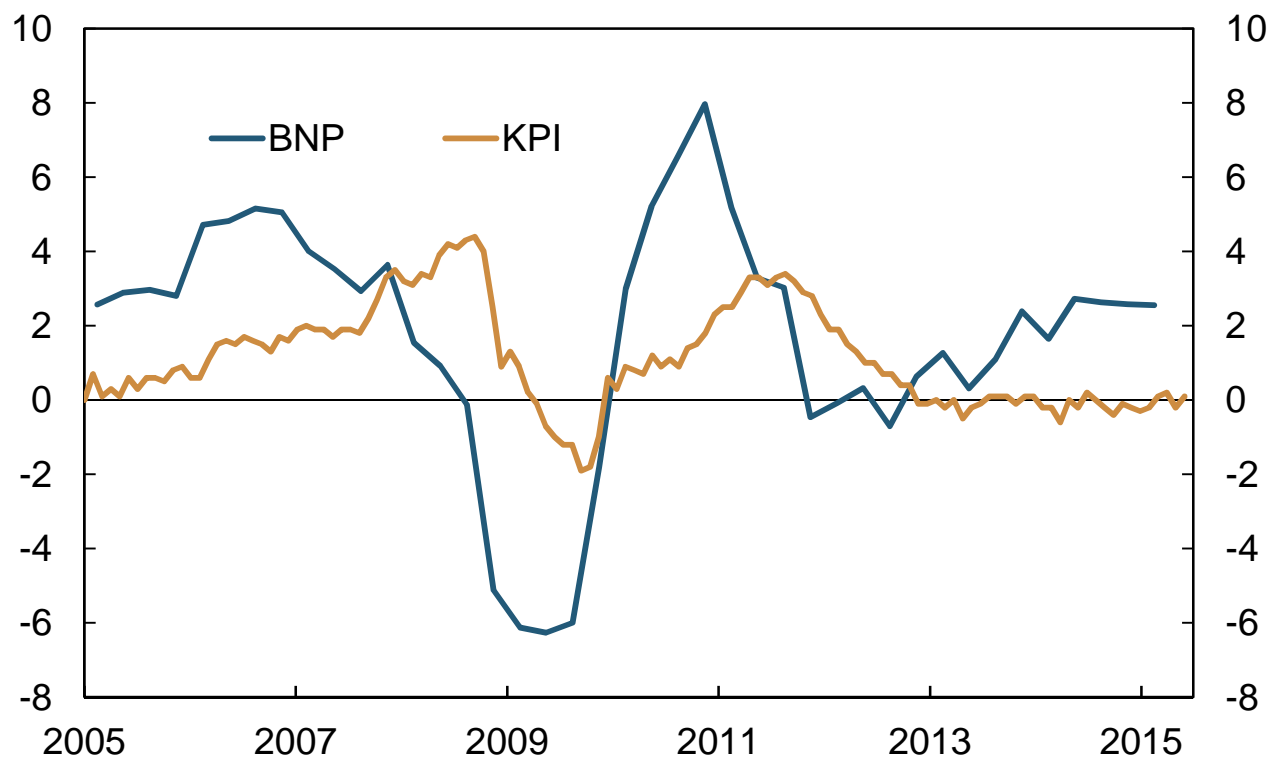
Figur 3 Euroområdet. Kvartalsvis BNP-vekst. Prosent. 1. kvartal 2005 – 1. kvartal 2015. PMI for produksjon. Tremåneders glidende gjennomsnitt. Diffusjonsindeks rundt 50. Januar 2005 – mai 2015

Kilde: Thomson Reuters

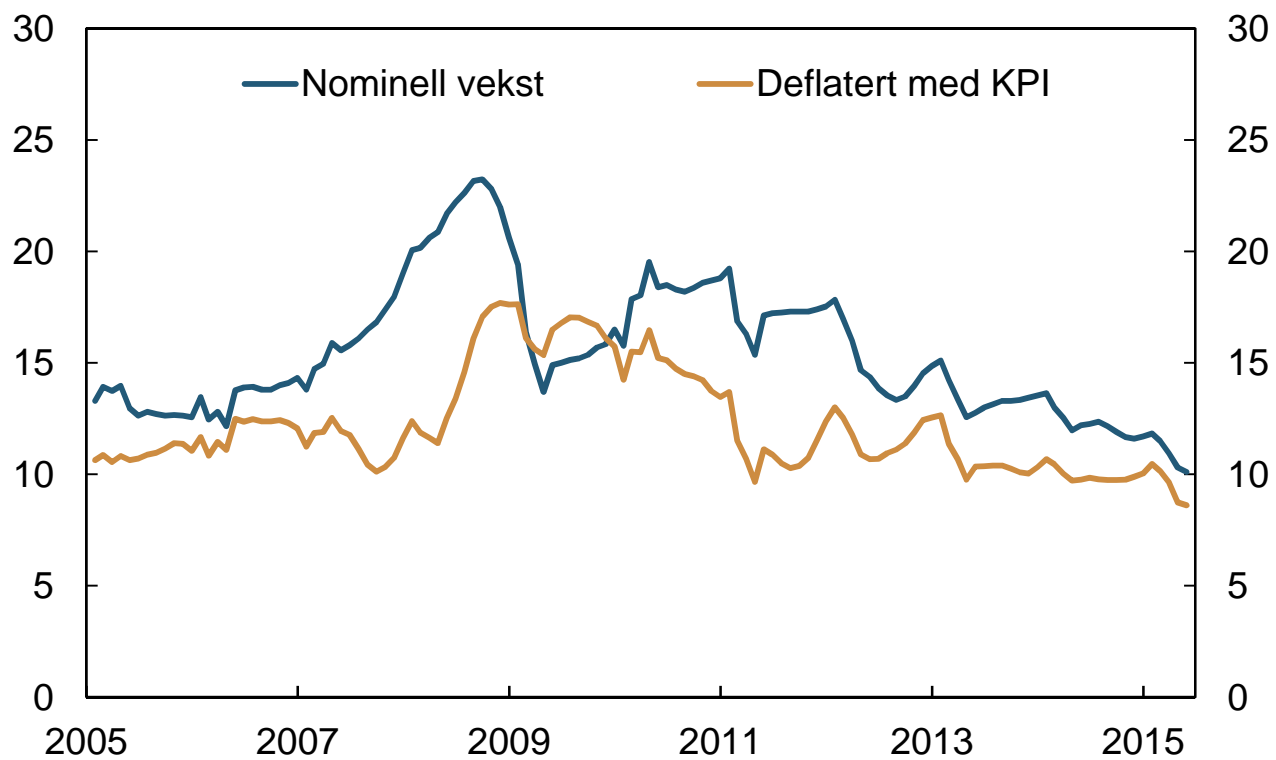

Figur 4 Sverige. BNP. Firekvartalsvekst. Prosent. 1. kvartal 2005 – 1. kvartal 2015. KPI. Tolvmånedsvækst. Prosent. Januar 2005 – mai 2015

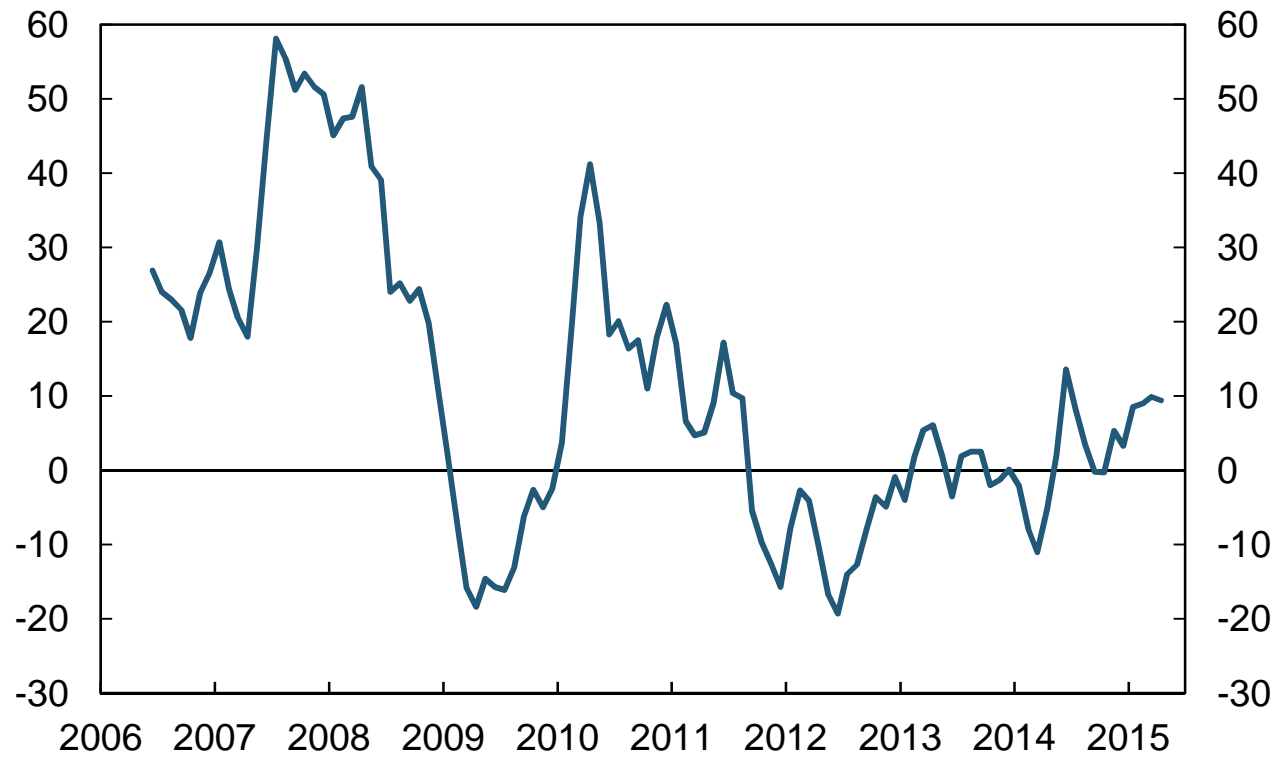
Kilde: Thomson Reuters

Figur 5 Kina. Detaljomsetning. Tolv månedersvekst. Tremåneders glidende gjennomsnitt. Prosent. Januar 2005 – mai 2015

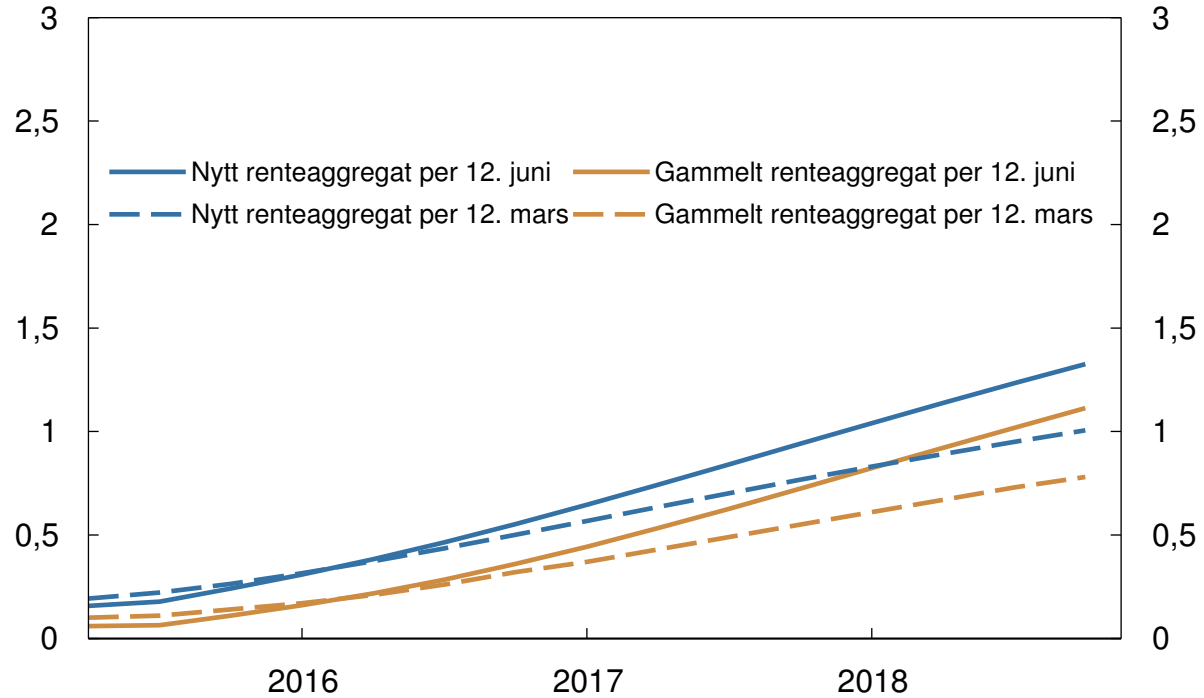
Kilde: Thomson Reuters

Figur 6 India. Produksjon av kapitalvarer. Tolvmånedersvekst. Tre måneders glidende gjennomsnitt. Prosent. Juni 2006 – april 2015

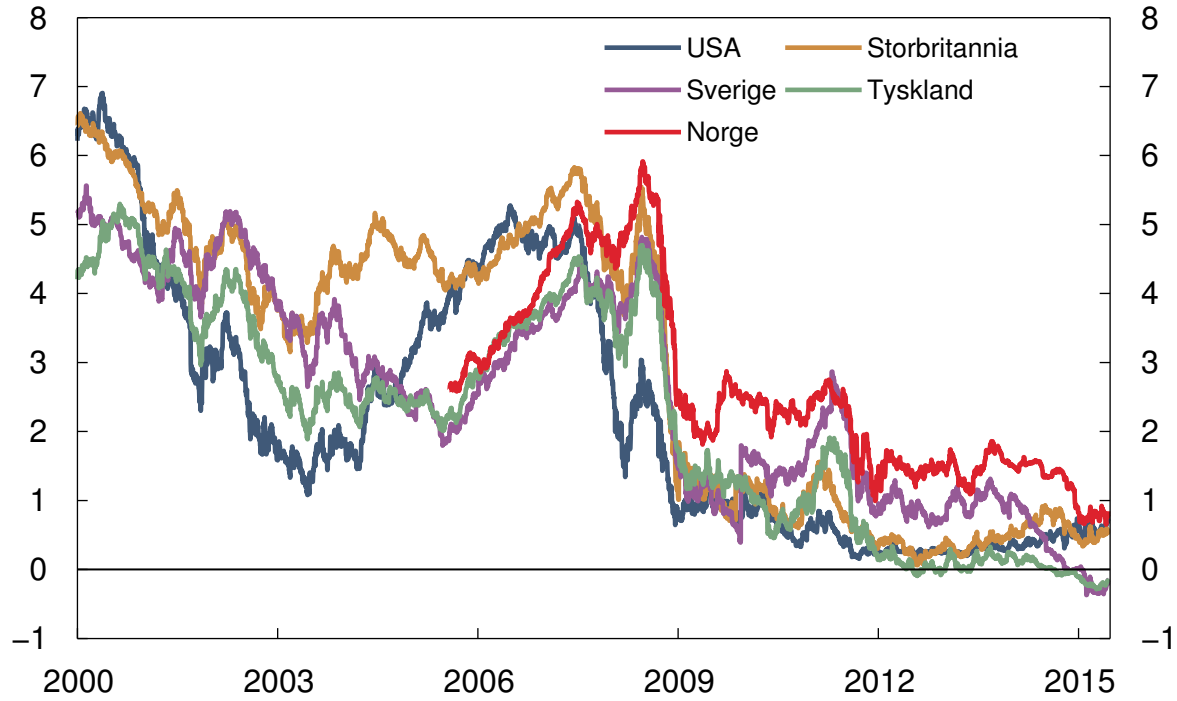
Kilde: Thomson Reuters

Figur 1.1 Beregnede terminrenter hos handelspartnerne. Gammelt og nytt renteaggregat. Prosent. 2. kv. 2015 – 4. kv. 2018

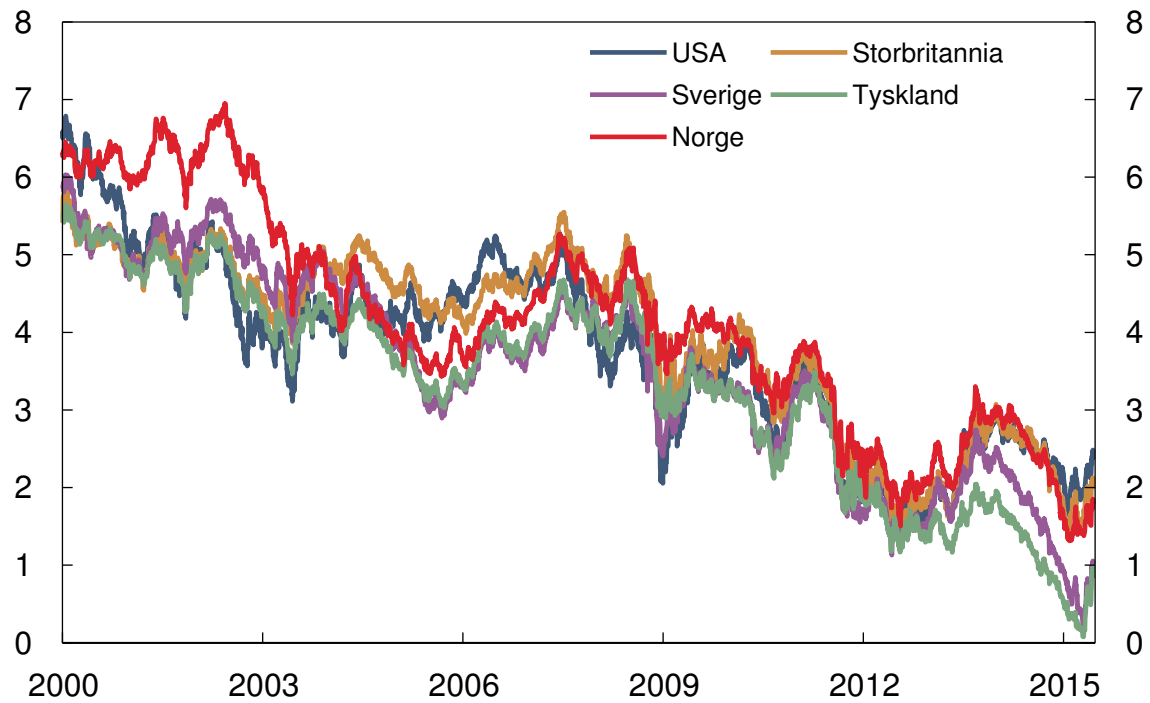
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1 Renter på 2-års statsobligasjoner.
Prosent. 1. januar 2000 – 12. juni 2015

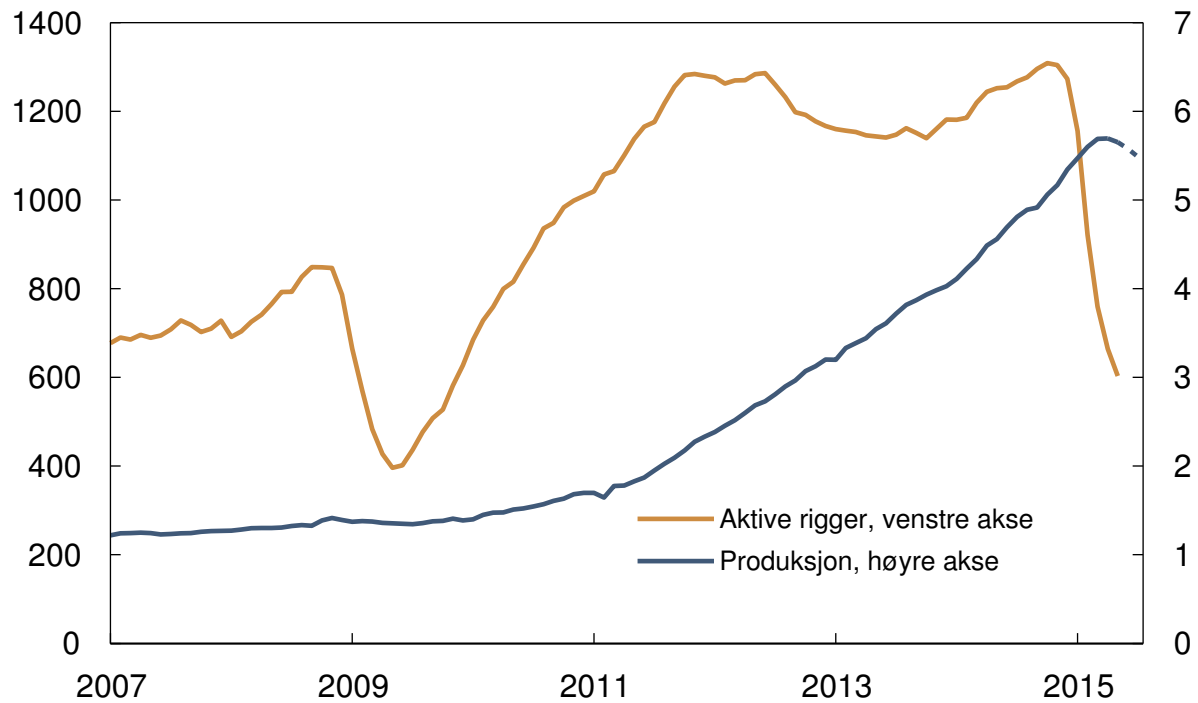
Kilde: Bloomberg

Figur 2 Renter på 10-års statsobligasjoner.
Prosent. 1. januar 2000 – 12. juni 2015

Kilde: Bloomberg

Figur 1 Aktive rigger og oljeproduksjon i USA ¹⁾.
Produksjon i millioner fat per dag. Januar 2007 – juli 2015 ²⁾

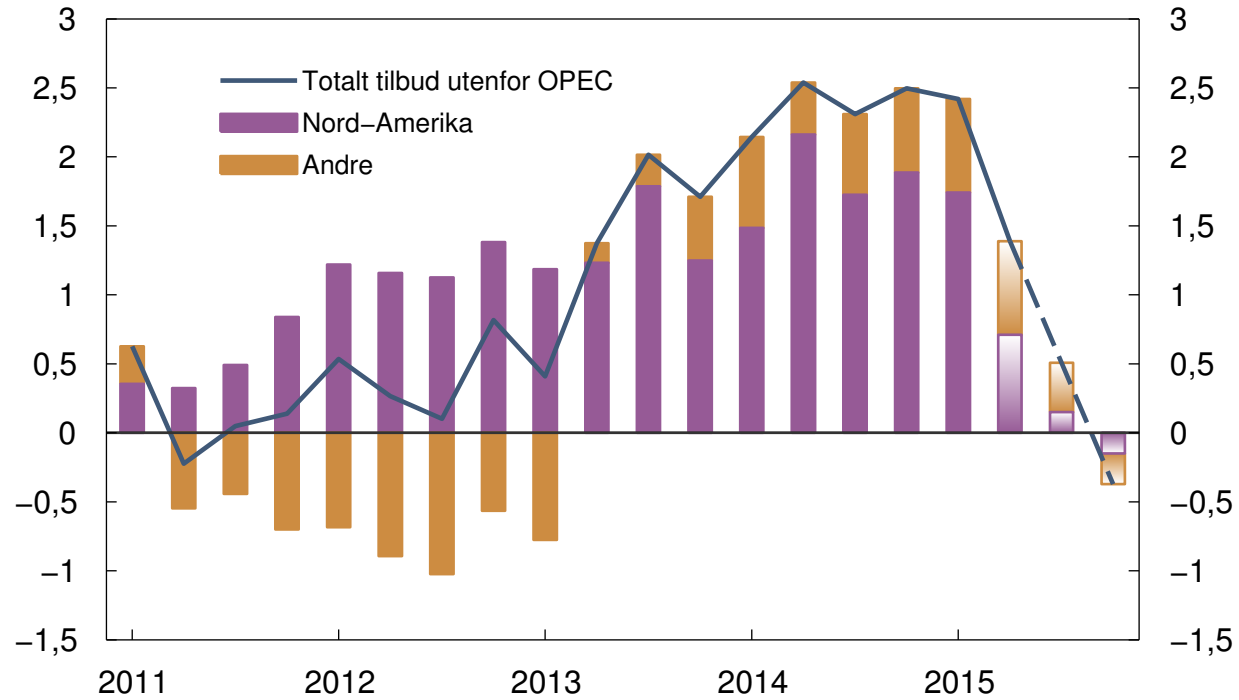

1) Gjelder for de syv feltene som utgjorde 95 % av veksten i olje- og gassproduksjon 2011 – 2013

2) Månedlig oljeproduksjon fra og med juni 2015 er anslag

Kilde: EIA

Figur 2 Tilbud av olje fra land utenfor OPEC.
Firekvartalersvekst i millioner fat per dag. 1. kv. 2011 – 4. kv. 2015¹⁾

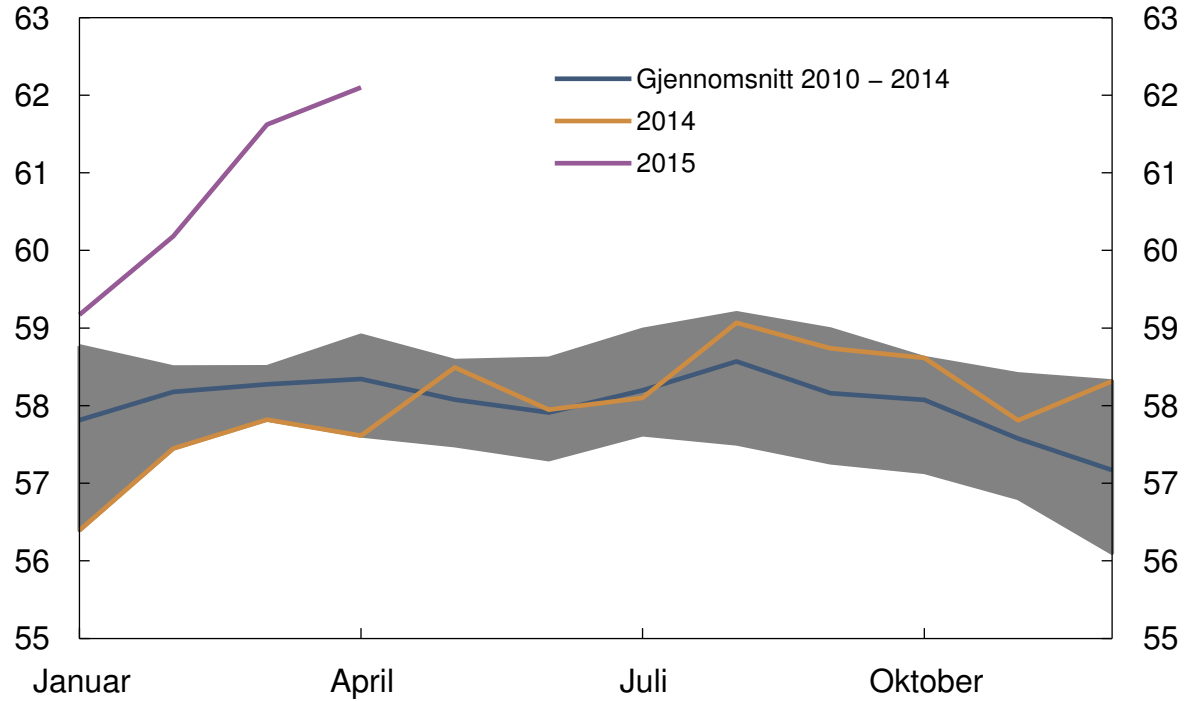

1) Anslag for 2. kv. 2015 – 4. kv 2015.
Kilde: IEA

Figur 3 OECD oljelagre.

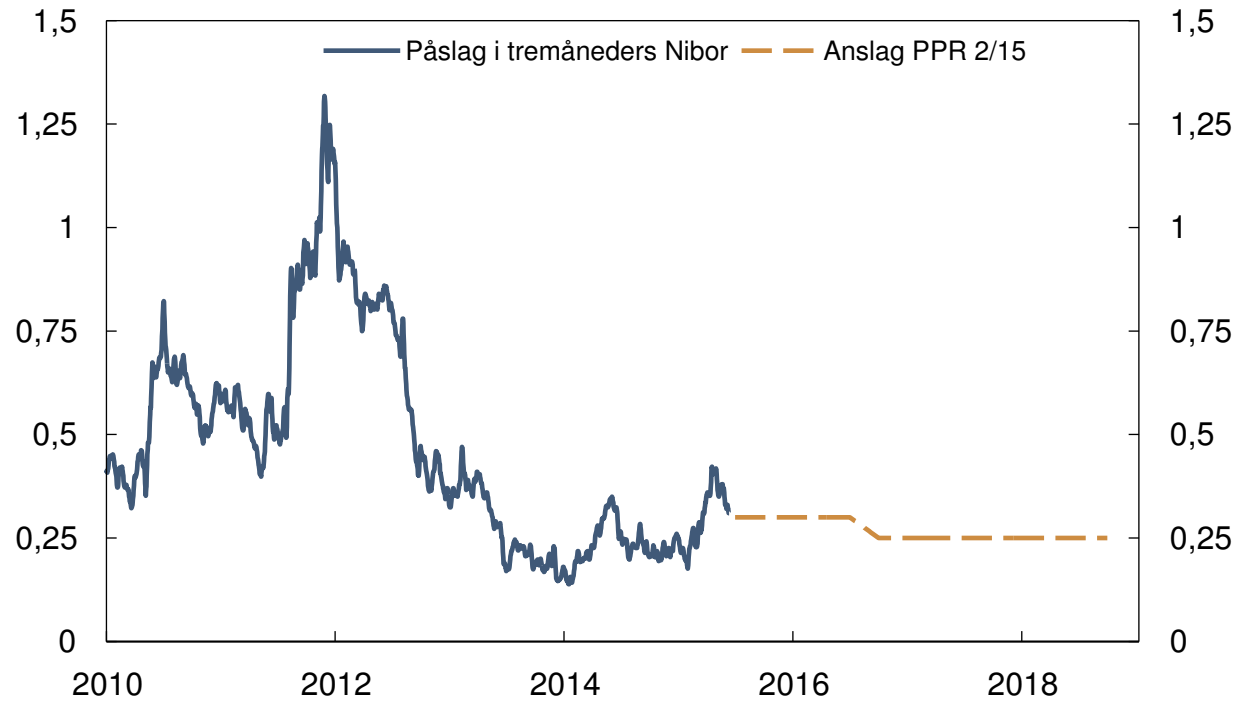
Totale oljelagre i antall dager forbruk.¹⁾ Januar 2014 – april 2015

1) Antall dager forbruk er beregnet ved gjennomsnittlig etterspørsel over de neste 3 mnd. Grått bånd viser intervallet mellom høyeste og laveste nivå i perioden 2010 – 2014

Kilde: IEA

Figur 1 Påslag i tremåneders Nibor. ¹⁾
5-dagers glidende gjennomsnitt. Prosentenheter. Januar 2010–desember 2018 ²⁾

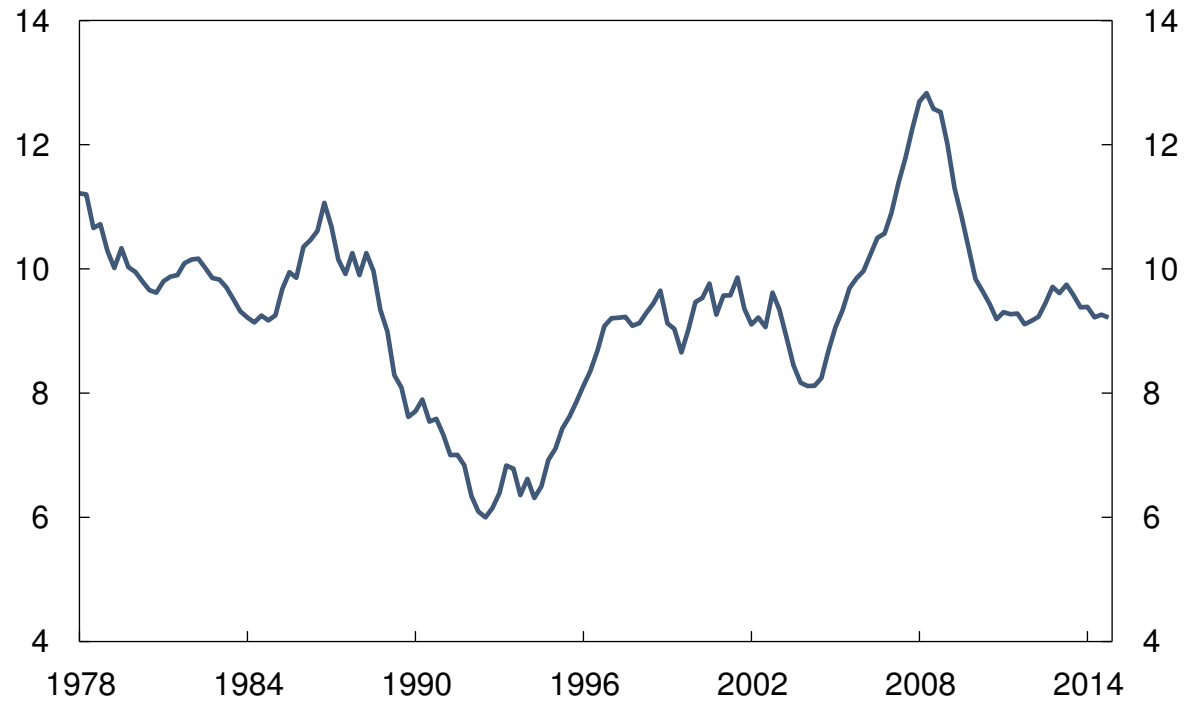

1) Norges Banks anslag

2) Anslag for 3. kv. 2015–4. kv. 2018

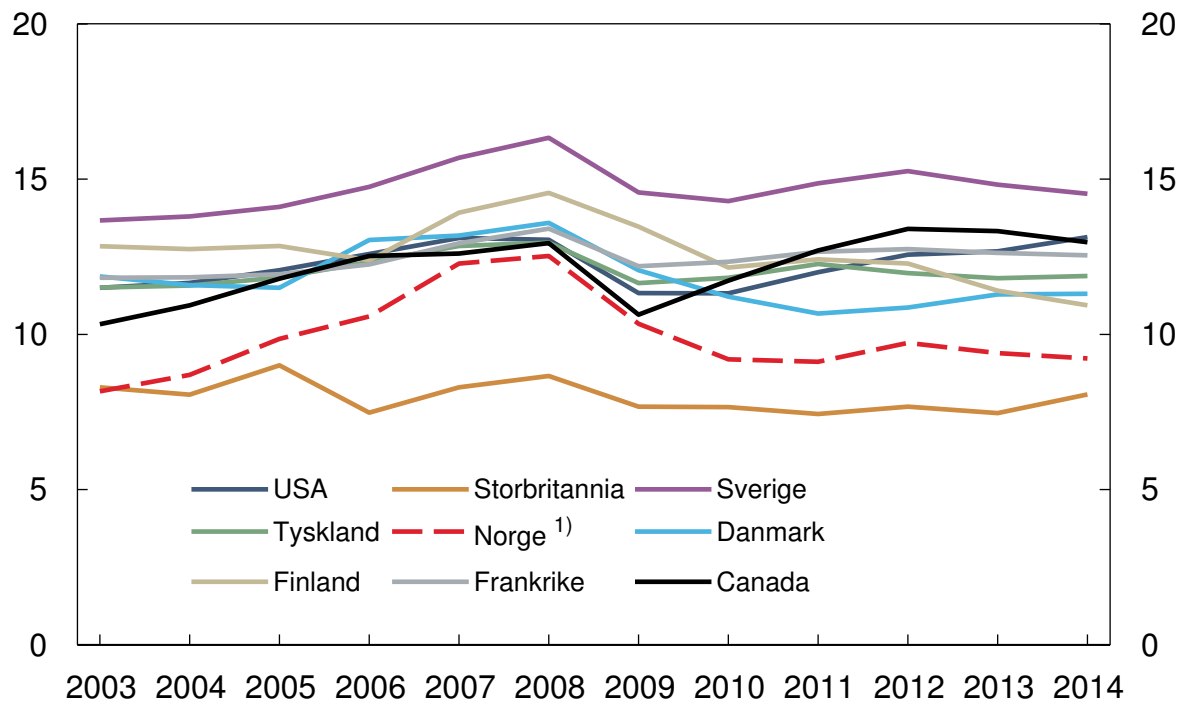
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1 Foretaksinvesteringer som andel av BNP Fastlands-Norge.
Prosent. Kvartalstall. 1. kv. 1978 – 4. kv. 2014

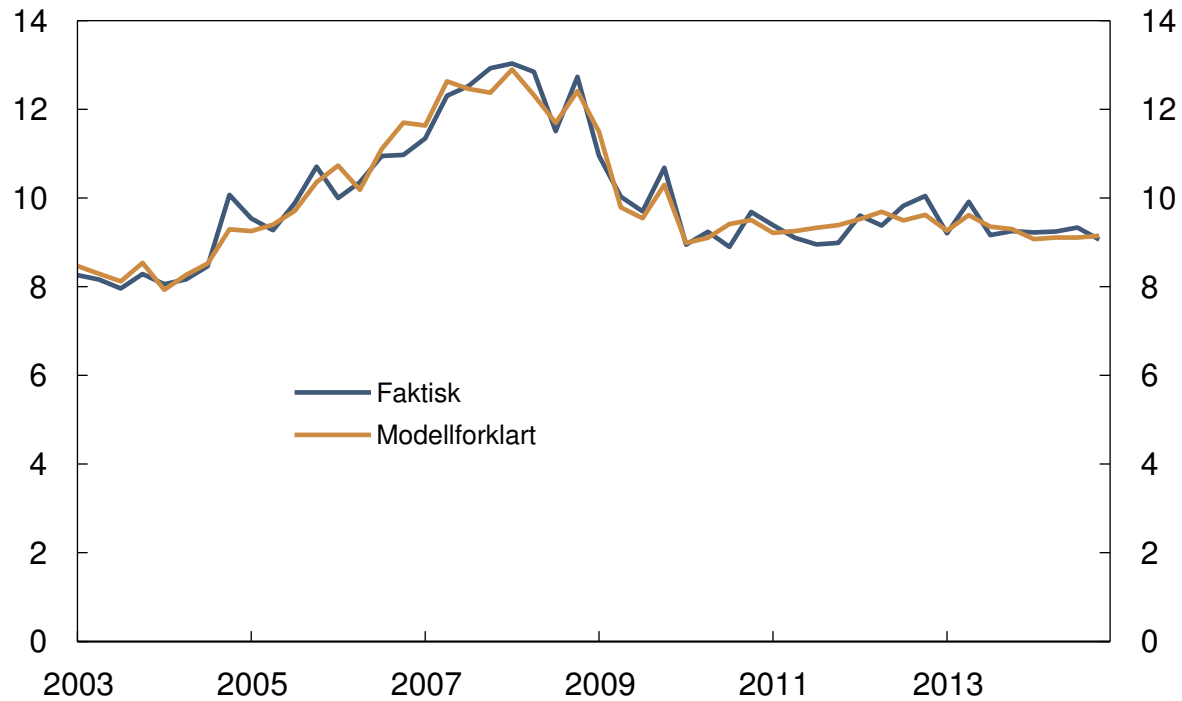
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 2 Foretaksinvesteringer som andel av BNP.
Prosent. Årstall. 2003 – 2014

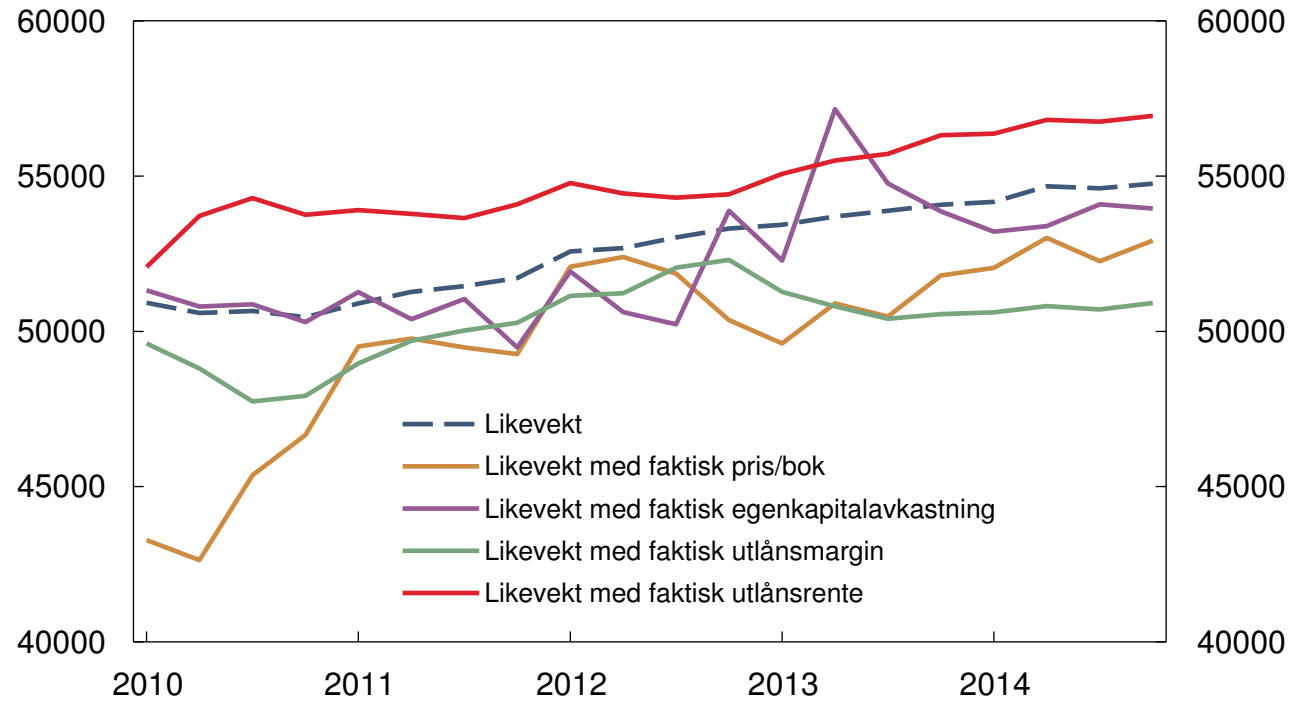
1) BNP for Fastlands-Norge
Kilder: Statistisk sentralbyrå og OECD

Figur 3 Faktisk og modellforklart utvikling i investeringsandel.
Prosent. 1. kv. 2003 – 4. kv. 2014

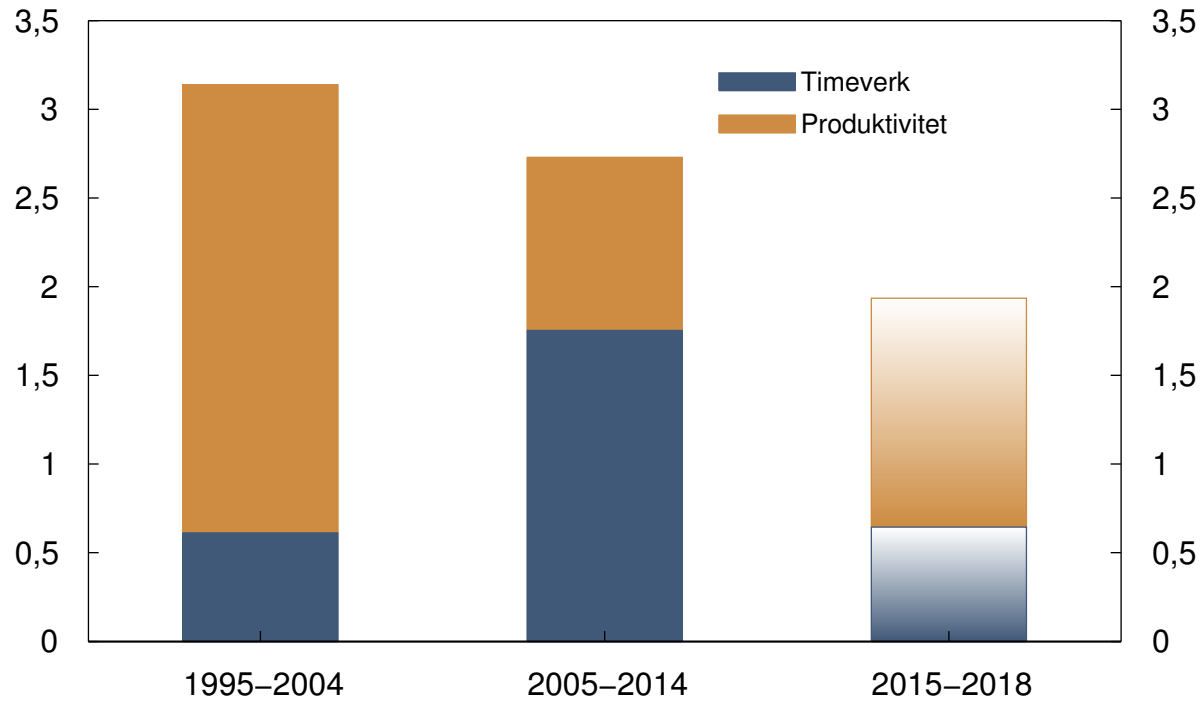
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4 Likevektsbaner for foretaksinvesteringer.
Sesongjustert. Volum. Millioner kroner. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2014

Kilde: Norges Bank

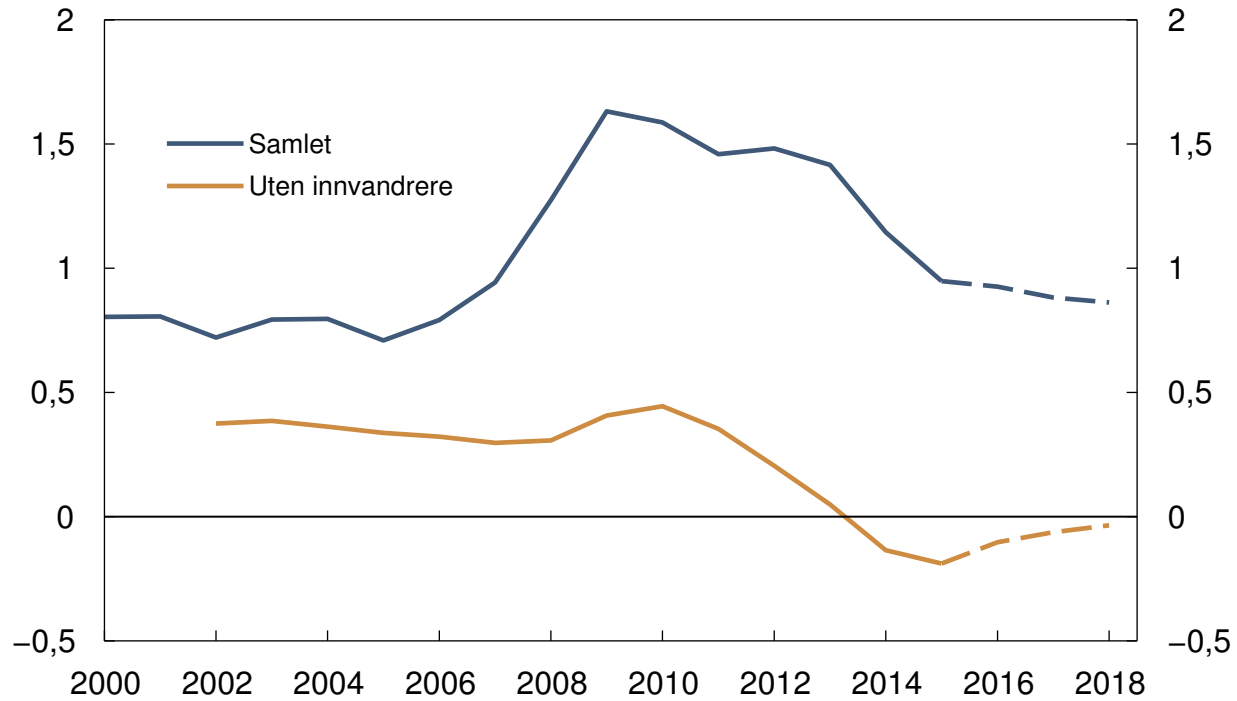
Figur 1.1 Årlig vekst i BNP for Fastlands-Norge etter kilde.
Prosent. Gjennomsnitt. 1995–2018 ¹⁾

1) Anslag for 2015–2018

Kilder: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.2 Befolkningen fra 20 til 66 år.
Årsvekst. Prosent. 2000 – 2018¹⁾

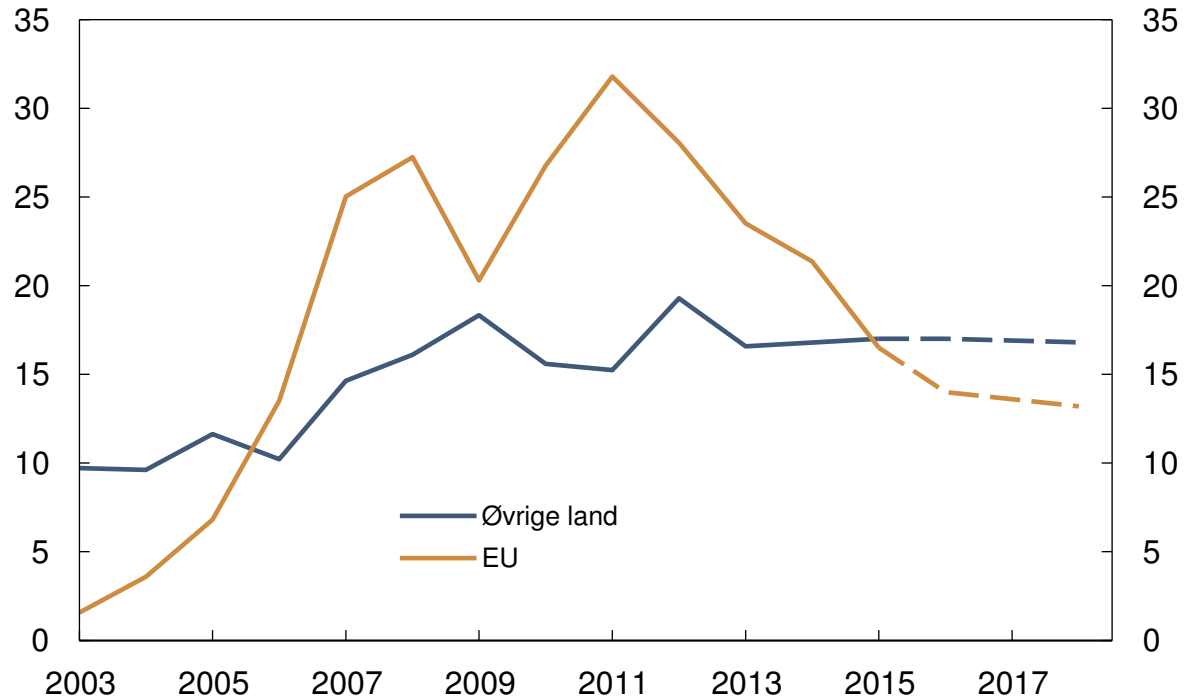

1) Anslag for 2015 – 2018

Kilder: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank

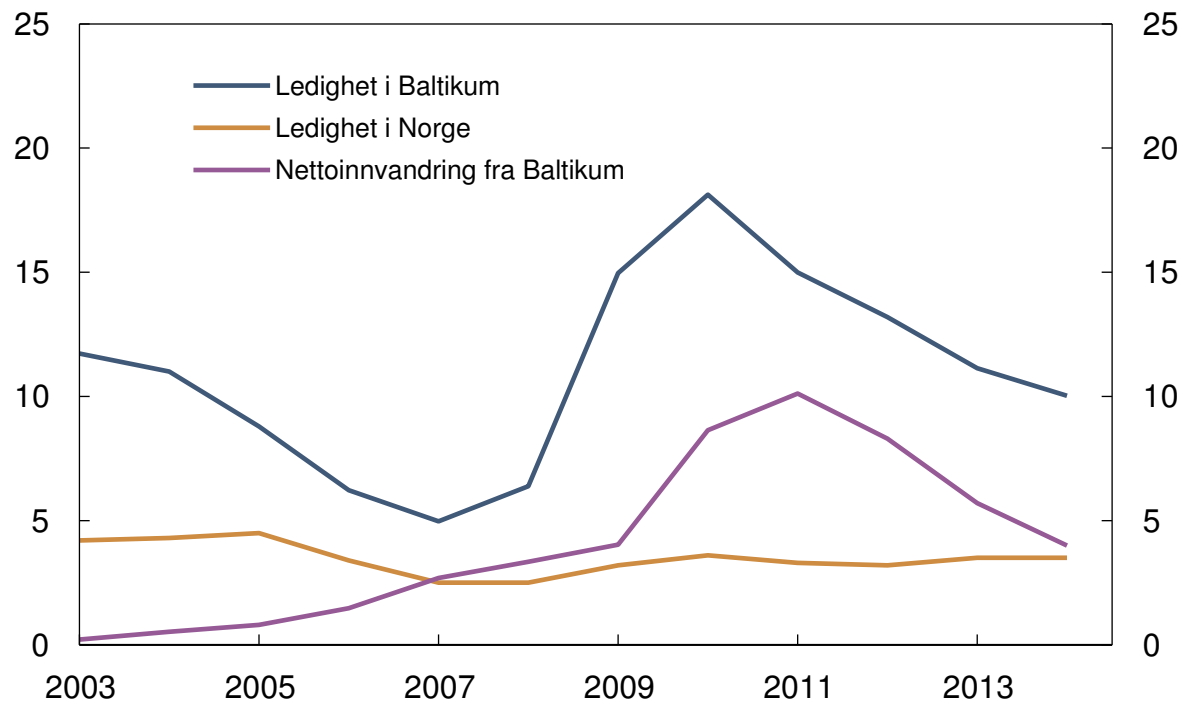
Figur 1.3 Nettoinnvandring etter statsborgerskap.
Antall tusen personer. 2003 – 2018 ¹⁾

1) Anslag for 2015 – 2018

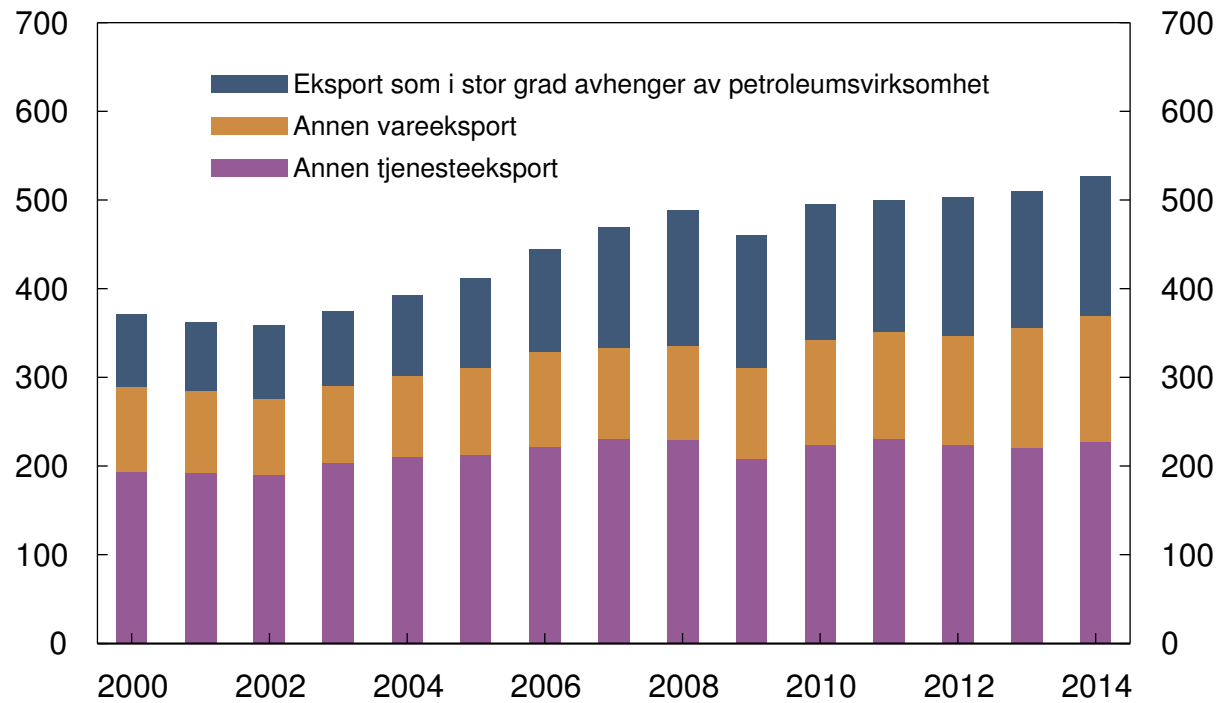
Kilder: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.4 Nettoinnvandring til Norge (tusen personer) og arbeidsledighet (prosent).
2003 – 2014

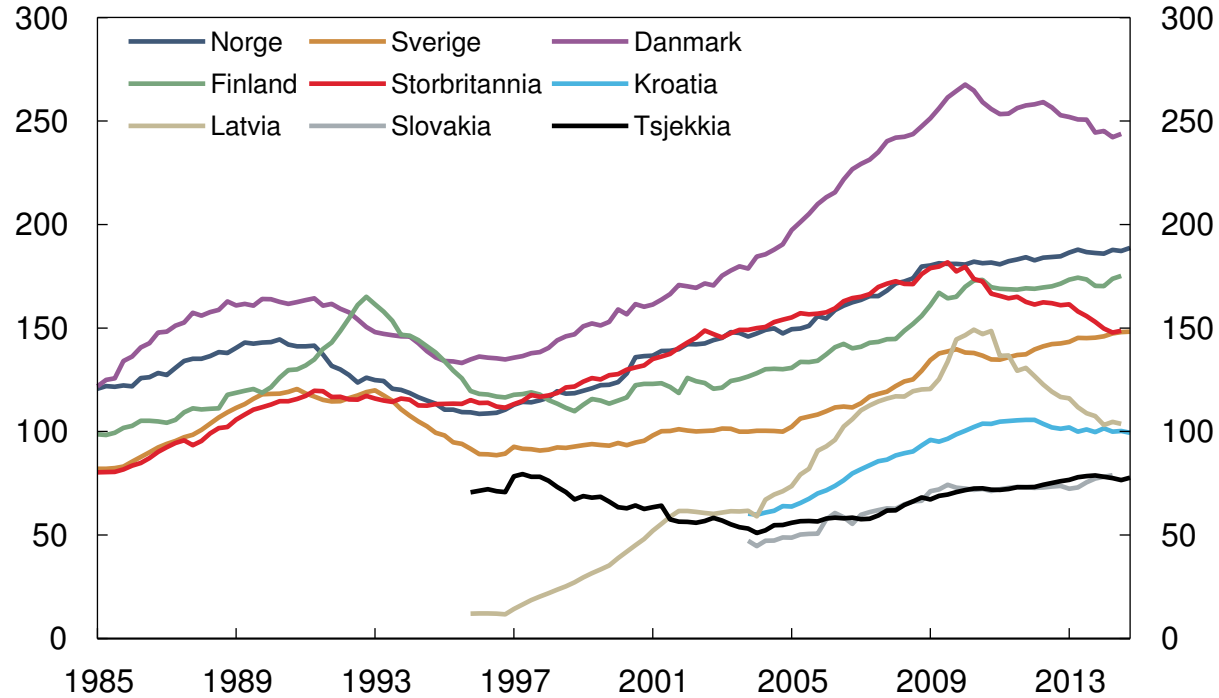
Kilder: Eurostat og Statistisk sentralbyrå

Figur 1 Eksport fra Fastlands-Norge
Faste 2012-priser. Milliarder kroner. 2000 – 2014

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

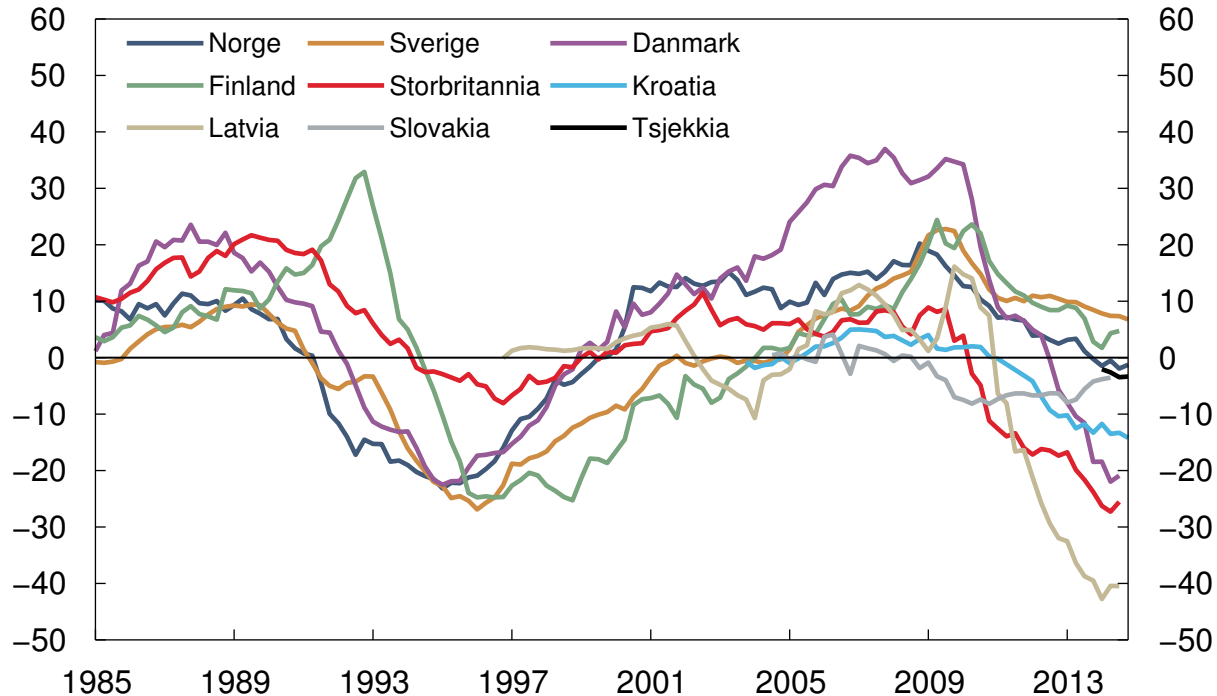
Figur 1 Kreditt som andel av BNP for EU/EØS-land som har fastsatt krav til motsyklisk kapitalbuffer.¹⁾ Prosent. 1. kv. 1985 – 4. kv. 2014

1) Definisjonene kan variere mellom land. Figuren viser tall benyttet i beregningen av kredittgap. En del land har kun publisert data fram til og med 2. og 3. kv. 2014

Kilder: Bank of England, Czech National Bank, Croatian National Bank, Det Systemiske Risikoråd (Danmark), Financial and Capital Market Commission (Latvia), Finlands Bank, National Bank of Slovakia, Finansinspektionen (Sverige) og Norges Bank

Figur 2 Kredittgap for EU/EØS-land som har fastsatt krav til motsyklisk kapitalbuffer. Kreditt som andel av BNP.¹⁾ Avvik fra beregnet trend.²⁾ Prosentenheter. 1. kv. 1985 – 4. kv. 2014

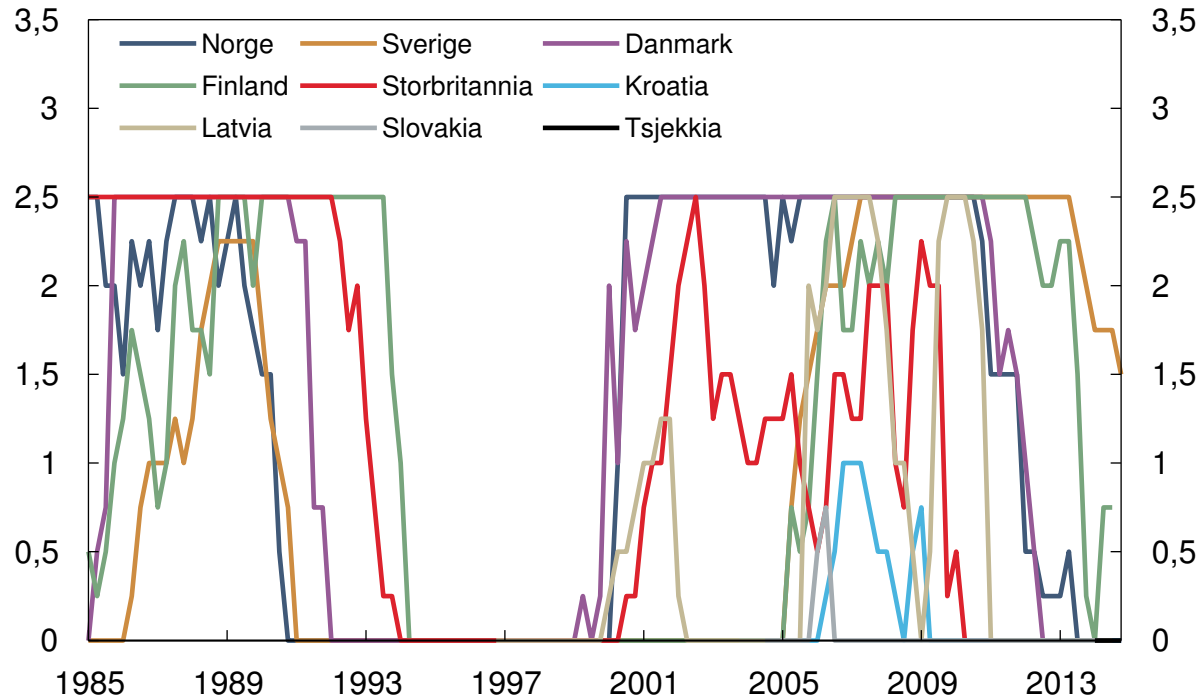

1) Definisjonene kan variere mellom land. En del land har kun publisert data fram til og med 2. og 3. kv. 2014

2) Trendberegningen er basert på metode anbefalt av Baselkomiteen. For Tsjekkia er kun tall for 2014 tilgjengelige

Kilder: Bank of England, Czech National Bank, Croatian National Bank, Det Systemiske Risikoråd (Danmark), Financial and Capital Market Commission (Latvia), Finlands Bank, National Bank of Slovakia, Finansinspektionen (Sverige) og Norges Bank

Figur 3 Referanseverdi for den motsykliske kapitalbufferen i EU/EØS-land som har fastsatt krav til motsyklisk kapitalbuffer. Prosent. 1. kv. 1985 – 4. kv. 2014

Kilder: Bank of England, Czech National Bank, Croatian National Bank, Det Systemiske Risikoråd (Danmark), Financial and Capital Market Commission (Latvia), Finlands Bank, National Bank of Slovakia, Finansinspektionen (Sverige) og Norges Bank